

DAILY ZOHAR

The Daily Study Of The Holy Zohar

Revealing the secrets of the spiritual system

Zohar Sukkot

This PDF includes a collection of Zohar text with discussions related to the Holiday of Sukkot.

The Aramaic text is on the right column and the Hebrew translation is on the left.

We encourage you to distribute this file for free and without limitations

עיר וקדיש מזו שמיא נחית

טל תשבת מפני זרעו

ספר זֶהַר וְהַסְפָּה

הזוהר להג הסוכות

בזוהר דא יפקון מון גלותא ברחמי

והמשכילים יזהרו כלזוהר הרקיע

חוברת מספר 141

אב תשע"ד - עיה"ק בית שמש תוכב"א

ספר זהר והספה

הזהר לחג הספות

בו יבאר סדר למוד הזהר לחג הספות, וכן גדולת
למוד הזהר בתוך הספה, והוא קצור מספר "חמד
אלקים" עם הוספות חדשות ונוכחות.

לאור הבקוש של לומדי הזהר, יוצא הספר לאור
בערב חג הספות תשע"ב, סדר ברור ללמוד הזהר
בספה לכבוד האשפיזין.

בגלל הזמן המצומצם שנותר לנו עד חג הספות
מוציאים אנו בס"ד את החלק הראשון, אנו מקוים
להמשיך ולגמר את חלק השני לכבוד חג הספות
הבא עלינו לטובה.

יצא לאור ערב חג הספות תשע"ב

על ידי "מפעל הזהר העולמי"

נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש - 0548436784

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

"מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הַקְדָּמָה

יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם (זְעִיר אֲנָפִין) וְתִגַּל הָאָרֶץ (מַלְכוּת) עַל יְצִיאַת הַקּוֹנֵטְרַס
הַלְזוּ בְּעֶזְרַת ה' וּבְסִייעֵתוֹ, אֲשֶׁר עַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה תִקּוּן יְחִוּד
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהָ יוֹתֵר בְּשִׁלְמוֹת.

וְאֲשֶׁר יְדוּע לְכֹל יְהוּדֵי וּלְכֹל חֲסִיד וִירָא שָׁמַיִם אֲשֶׁר בְּזו' יְמֵי הַסְּפוֹת
יּוֹרְדִים חֲסָדִים פְּנִימִיִּים וּמְקִיפִים מְבִינָה וּמְזַעֵיר אֲנָפִין אֶל מַלְכוּת
וְיְדוּע שֶׁהַסְּפָה הוּא אֹר הַמְּקִיף וּכְדֵי שֶׁהַחֲסָדִים הַמְּקִיפִין יִהְיוּ יוֹתֵר
בְּשִׁלְמוֹת צְרִיךְ לְלַמֵּד בְּסִפָּה סֵפֶר זֶהר הַקְּדוּשׁ מֵהַתְּנַא הָאֱלֹקִי רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי.

וְאֲשֶׁר עַל כֵּן לְקַטְנוֹ מֵהַסֵּפֶר "חֲמֵד אֱלֹקִים" כְּמָה קְטָעִים שְׁמַבִּיא שֵׁם
אֵת כָּל סֵדֶר הַזֶּהר שְׁצָרִיךְ לְלַמֵּד בְּסִפָּה.

וְאֵתָה בֶּן אָדָם חֲגוּר חֲרָבָה עַל יָרֵךְ גְּבוּר וְתַאזוּר חֵיל לְלַמֵּד בְּסִפְתָּה אֵת
סֵפֶר הַזֶּהר וְעַל יְדֵי זֶה יִהְיוּ תִקּוּנֵי הַמַּלְכוּת בְּשִׁלְמוֹת.

וְעַל יְדֵי זֶה יִשְׁפַע שְׁפַע רַב בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת וּלְתַקֵּן אֵת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְרוּחוֹתֵינוּ
וְנִשְׁמוֹתֵינוּ מִכָּל סִיג וּפְגָם וּלְטַהַרְנוּ וּלְקַדְּשָׁנוּ בְּקַדְשֵׁתָהּ הָעֲלִיוֹנָה
וְתַטִּיב לָנוּ הַחֲתִימָה וְנִזְכָּה בְּהַאי שְׁתָּא לְבִיאַת מְשִׁיחֵנוּ וּלְבַנְיָן מְקַדְּשֵׁינוּ
וְתַפְאֲרָתֵנוּ.

הוֹצֵאתִי לְאוֹר בְּחֻמְלַת ה' עָלַי עָרַב סְפוֹת תְּשַׁע"ב לְאוֹר הַבְּקוּשׁ הָרַב בְּקָרַב

לוֹמְדֵי הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ

שְׁלוֹם יוֹדָא גְּרָאס

מִפְּעַל הַזֶּהר הָעוֹלָמִי

שיר הלל לרבי שמעון בר יוחאי זי"ע"א

הלחן הוא של השיר "ואמרתם כה לחי"

ראשון הוא לגלות לנו, את סודות תורתנו, את הכוננות של כל תפילה, של כל מילה ומילה. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

בכל בית בערב שבת, עומדים בכבוד כל בן ובת, נמשחת אשריך מנגנים, וכך לקדוש מתכוננים. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

ידעת את שפת החיות, של תחיתות ועליות, בעלי כנף שירתו אותך, וחכו רק למוצא פיה. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

שתפת את כל העולם, בסוד תורת הנעלם, רב הנסתר על הנגלות, בתנך ובמגלות. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

מאור גדול קראו לך, אמוראים ותנאים, התאוו לשבת במחיצתך, הנה מה טוב ומה נעים. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

עשית נסים ונפלאות, הרעשת את כל העולמות, נצחת את כל הרשעים, כולם בך לך כורעים. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

והזוהר הקדוש הוא אור לנו, בזכותו נצא מגלותנו, היום כולם בו מעיינים, גם אם הכל לא מבינים. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

נגלו לך מלאכי עליון, כל אחד ואחד מהם, ואנחנו כאן כעם אביון, הס מלהזכיר את שמותיהם. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

בכל מקום בו דרכת, כל דבר טמא טהרת, את צפורי ואת טבריה, וגם את לוד וקפוט-קה. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

רעיא מהימנא לך הביא, את כל התשובות לשאלות, וגם אליהו הנביא, פתח בשבחים ותהלות. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

למדו היום את תורתך, גם כטנים וגם גדולים, וכך תתקים הבטחתך, שבזה יהיו נגאלים. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

ועלית למרומים, וראית את ההיכלות, והיושב במרומים, קיבל ממך את התפלות. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

חומת אש הייתה סביבך, ושמרה על קדשתך, איש לא התקרב לביתה, רק רבי אלעזר בנה. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

אימרותיך במשניות, הפכו להלכות פסוקות, גלית את סוד האותיות, הנפרדות והדבוקות. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

יום פטירתך הוא חג לנו, זכותך תגן על כולנו, ובמהרה בימינו, תבוא עם משיח צדקנו. ועכשו נשיר כולם שיר הלל לבר יוחאי, ועכשו נגיד כולם רבי שמעון בר יוחאי.

נכתב בעה"ת לכבודו של התנא האלוקי רשב"י זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אפי"ך

סֵפֶר זֶהר וְהִסְפָּה

ראוי ונכון להיות ספתו מלא ברפת ה' בלמוד התורה על שלחנו, כי על ידי למוד התורה שם בספה גורם יחוד עילוי שיהא מחבר תורה שבכתב עם הספה ספת דוד, ונקרא באמת "פועל צדק" פנזכר באהר, וכל שפן אם הוא לומד בדרך האמת באהר וכיזא, כי שם ימצאו צדיקים אושפיון עלאין אברהם וה' צדיקא ודוד מלכא, כי הזמנה זוהיא יותר מקבלת אצלם מהסעודה הגשמית, כי שם יאכלו לחם לחמה של תורה עם השכינה, שא ברכה מאת ה' ומשבעה צדיקים עמודי עולם.

וראוי ללמד באהר כל לילה ולילה מעגן החג:

ליל א' בזוהר פרשת אמור (דף קג ע"ב)

עגנו של אהרן

בספת תשבו חסר, וזה עגן אחד שכלם קשורים בו, שכתוב כי עגן ה' עליהם יומם. וכתוב ובעמד עגן אתה הלך לפנייהם יומם. זהו עגנו של אהרן, שנקרא יומם, שכתוב (תהלים מב) יומם יצנה ה' חסדו. עגן אחד נוטל עמו חמשה אחרים, והם ששה. ועגן אחר, שכתוב ובעמוד אש לילה, זה האיר לישראל מהאור של אותם הששה.

זכרתי לך חסד נעוריה

רבי אלעזר פתח, פה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריה וגו'. הפסוק הזה נאמר על כנסת ישראל בשעה שהיתה הולכת במדבר עם ישראל. זכרתי לך חסד - זהו עגנו של אהרן שנוסע עם חמשה אחרים שנקשרו עליה ומאירים עליה. אהבת כלולתיה - שנתקנו לה (ובלם נתקנו בה) ונעטרו אותה, והתקינו אותה כמו כלה שעונדת את תכשיטיה. וכל כה למה? בשביל לכתה אחרי במדבר בארץ לא זרועה.

צל האמונה

בא ראה, בשעה שאדם יושב במדור הזה, צל האמונה, השכינה פורסת את כנפיה עליו מלמעלה, ואברהם וחמשה צדיקים אחרים שמים את מדורם עמו. אמר רבי אבא, אברהם וחמשה צדיקים ודוד המלך שמים מדוריהם עמו. זהו שכתוב, בספת תשבו שבעת ימים. שבעת ימים

ליל א' בזוהר פרשת אמור (דף קג ע"ב)

עגנו של אהרן

בספת תשבו (ויקרא כג) חסר, ודא עגנא חד, דכלהו קשירין ביה. דכתיב, כי עגן יי עליהם יומם. וכתיב (במדבר יד) ובעמד עגן אתה הולך לפנייהם יומם. דא הוא עגנא דאהרן, דאקרי יומם, דכתיב, (תהלים מב) יומם יצנה יי חסדו. עגנא חד, נטיל עמיה חמש אחרנין, ואינון שית. ועגנא אחרא, דכתיב ובעמוד אש לילה, דא נהרא להו לישראל, מנהירו דאינון שית.

זכרתי לך חסד נעוריה

רבי אלעזר פתח (אמור), (ירמיה ב) כה אמר יי זכרתי לך חסד נעוריה וגו'. האי קרא על כנסת ישראל אתמר, בשעתא דהות אזלא במדברא עמהון דישראל. זכרתי לך חסד: דא עגנא דאהרן, דנטלא בחמש אחרנין, דאתקשרו עלה, ונהירו עלה. אהבת כלולותיה, דאשתכללו לה, (ס"א ובלהו אשתכללו בה) ואעטרו לה, ואתקינו לה ככלה דתעדי תכשיטהא. וכל כה למה. בגין לכתה אחרי במדבר בארץ לא זרועה.

צל האמונה

תא חזי, בשעתא דבר נש יתיב במדורא דא, צלא דמהימנותא, שכניתא פרסא גרפהא עליה מלעילא, ואברהם וחמשה צדיקיא אחרנין שויין מדוריהון עמיה. אמר רבי אבא, אברהם וחמשה צדיקיא, ודוד מלכא, שויין מדוריהון עמיה. דדא הוא דכתיב, בספות

כתוב, ולא בשבעת ימים. כמו זה כתוב (שמות לא) כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו'. וצריך אדם לשמח בכל יום ויום בפנים מאירות באורחים הללו ששורים עמו.

אורחים עליונים

ואמר רבי אבא, כתוב בספסות תשבו שבעת ימים, ואחר כך ישבו בספסות. בראשונה תשבו, ואחר כך ישבו. אלא הראשון לאורחים, השני לבני העולם. הראשון לאורחים, כמו שרב המנונא סבא, פשהיה נכנס לספה היה שמח, ועומד על פתח הספה מבחוץ ואומר: גזמן לאורחים. מסדר (סדר) את השלחן, ועומד על רגליו, ומברך ואומר: בספסות תשבו שבעת ימים. שבו אורחים עליונים, שבו. שבו אורחי האמונה, שבו. הרים (רמז) ידיו ושמת, ואמר: אשרי חלקנו, אשרי חלקם של ישראל, שכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו וגו'. והיה יושב.

שמחת העניים

השני - לבני העולם, שמי שיש לו חלק בעם ובארץ הקדושה, יושב בצל האמונה, לקבל את האורחים, לשמח בעולם הזה ובעולם הבא, וצריך לשמח את העניים. מה הטעם? משום שהחלק של אותם אורחים שזמן, הוא לעניים. ואותו שיושב בצל הזה של האמונה, ומזמין את האורחים העליונים הללו, אורחי האמונה, ולא ניתן להם חלקם, כלם קמים ממנו ואמרים: (משלי כג) אל תלחם את לחם רע עין וגו'. נמצא שאותו שלחן שתקנו - שפלו הוא, ולא של הקדוש ברוך הוא. עליו כתוב (מלאכי ב) וזריתי פרש על פניכם וגו', פרש חגיכם, ולא חגי. אוי לו לאותו אדם בשעה שאורחי האמונה הללו קמים משלחנו.

גנותו של מי שלא נותן להם את חלקם

ואמר רבי אבא, אברהם, כל ימיו היה עומד בפרשת דרכים לזמן אורחים ולסדר להם שלחנות. עכשו שמזמנים אותו ואת כל הצדיקים ואת דוד המלך ואין נותנים להם את חלקם, אברהם עומד מהשלחן וקורא: (במדבר טז) סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה.

תשבו שבעת ימים. שבעת ימים כתיב, ולא בשבעת ימים. כגוונא דא כתיב, (שמות לא) כי ששת ימים עשה יי' את השמים וגו'. וכעי בר נש למחדי בכל יומא ויומא, באנפין נהירין, באושפיון אלן דשריין עמיה.

אורחים עליונים

ואמר רבי אבא, כתיב בספסות תשבו שבעת ימים, ולבתר ישבו בספסות. בקדמיתא תשבו, ולבתר ישבו. אלא, קדמיתא לאושפיון. תנינא, לבני עלמא. קדמיתא לאושפיון, כי הא דרב המנונא סבא, כד היה עייל לסופה היה חדי, וקאים על פתחא לסופה מלנא, ואמר גזמן לאושפיון. מסדר (כ"א סדר) פתורא, וקאים על רגלוהי, ומברך, ואומר בספסות תשבו שבעת ימים. תיבו אושפיון עלאין, תיבו. תיבו אושפיון מהימנותא, תיבו. ארים (ס"א אסס) ידוי, וחדי, ואמר זכאה חולקנא, זכאה חולקיהון דישראל, דכתיב, (דברים לב) כי חלק יי' עמו וגו', והיה יתיב.

שמחת העניים

תנינא, לבני עלמא, דמאן (דף קד ע"א) דאית ליה חולקא בעמא ובארעא קדישא, יתיב בצלא דמהימנותא, לקבלא אושפיון, למחדי בהאי עלמא ובעלמא דאתי וכעי למחדי למסקני. מאי טעמא. בגין דחולקא דאינון אושפיון דזמין דמסקני הוא. ויהוא דיתיב בצלא דא דמהימנותא, וזמין אושפיון אלן עלאין, אושפיון מהימנותא, ולא יהיב לון חולקיהון, בלהו קיימי מניה, ואמרי (משלי כג) אל תלחם את לחם רע עין וגו', אשתכח דהוא פתורא דתקין, דיליה הוא, ולא דקודשא בריך הוא, עליה כתיב (מלאכי ב) וזריתי פרש על פניכם וגו', פרש חגיכם, ולא חגי. ווי ליה להוא בר נש, בשעתא דאלין אושפיון מהימנותא קיימי מפתוריה.

גנותו של מי שלא נותן להם את חלקם

ואמר רבי אבא, אברהם, כל ימיו היה קאים בפרשת אורחין, לזמנא אושפיון, ולתקנא לון פתורי, השתא, דמזמנין ליה, ולכלהו צדיקיא, ולדוד מלכא, ולא יהבין לון חולקיהון, אברהם קאים מפתורא, וקרי, (במדבר טז) סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה.

וְכֻלָּם עוֹלִים אַחֲרָיו. יִצְחָק אָמַר, (משלי יג) וּבִטָּן רְשָׁעִים תַּחֲסֹר. יַעֲקֹב אָמַר, (שם כג) פֶּתַח אֲכַלְתָּ תִקְיָאָנָה. וּשְׂאֵר כָּל הַצְּדִיקִים אוֹמְרִים, (ישעיה כח) כִּי כָּל שְׁלַחְנוֹת מְלֹאוּ קִיא צוֹאֵה בְּלִי מְקוֹם.

ויגף ה' את נבל וימת

דוד המלך אמר, והשלים דינו, שכתוב (שמואל א כה) וַיְהִי כַעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים וַיִּגַּף ה' אֶת נָבַל וַיָּמָת. מה זה אמר? משום שדוד שאל מנבל ונגעשה לו אורח, ולא רצה. וזה הזמין אותו, ולא נתן לו חלק. ובאותם עשרה ימים שדוד המלך דן את העולם, נדון עליו אותו אדם שהשלים לו רע יותר מנבל.

מעלת המשפח את האורחים

אמר רבי אלעזר, (מטו"ס דף) אין התורה מטריחה על אדם יותר, אלא כמו שהוא יכול, שכתוב (דברים טו) אִישׁ כַּמְתַּנֵּת יָדוֹ וְגו'. ולא יאמר אדם אכל ואשבע ואשתה בראשונה, ומה שישארו אתן לעניים. אלא ראשית הכל הוא של האורחים. ואם שמח את האורחים והשקה אותם, הקדוש ברוך הוא שמח עמו, ואברהם קורא עליו, (ישעיה נח) אַז תִּתְעַנֵּג עַל ה' וְגו'. ויצחק קורא עליו, (שם נד) כָּל כְּלֵי יוֹצֵר עֲלֶיךָ לֹא יִצְלַח. אמר רבי שמעון, את זה דוד המלך אמר אותו, משום שכל כלי הזין של המלך והקרבות של המלך נפקדו ביד דוד. אבל יצחק אמר, (תהלים קב) גִּבּוֹר בְּאֶרֶץ יְהִיֶּה זִרְעוֹ וְגו', הון ועשר וגו'. יעקב אמר, (ישעיה נח) אַז יִבְקַע כְּשֶׁחַר אוֹרֶךְ וְגו'. שאר הצדיקים אומרים, (שם ו) וְנִחַד ה' תְּמִיד וְהִשְׁבִּיעַ וְגו'. דוד המלך אמר, (שם נד) כָּל כְּלֵי יוֹצֵר עֲלֶיךָ לֹא יִצְלַח, שהרי הוא נפקד על כל כלי הזין של העולם. אשרי חלקו של האדם שזוכה לכל זה. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב (שם ט) וְעַמָּה כְּפֹלֵם צְדִיקִים וְגו'.

וְכֻלָּהוּ סִלְקִין אַבְתְּרִיה. יִצְחָק אָמַר, (משלי יג) וּבִטָּן רְשָׁעִים תַּחֲסֹר. יַעֲקֹב אָמַר, (משלי כג) פֶּתַח אֲכַלְתָּ תִקְיָאָנָה. וּשְׂאֵר כָּל צְדִיקֵיִיא אֹמְרִי, (ישעיה כח) כִּי כָּל שְׁלַחְנוֹת מְלֹאוּ קִיא צוֹאֵה בְּלִי מְקוֹם.

ויגף ה' את נבל וימת

דוד מלכא אמר, (חסר כאן) וְאֲשֵׁלִים דִּינוֹי, דְּכַתִּיב, (שמואל א כה) וַיְהִי כַעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים וַיִּגַּף יי' אֶת נָבַל וַיָּמָת. מֵאִי קֵא מִיִּירִי. בְּגִין דְּדוֹד שְׂאֵל לְנָבַל, וְאֲתַעְבִּיד לִיה אֹשְׁפִיזָא, וְלֹא בֵּעָא. וְדָא זְמִין לִיה, וְלֹא יְהִב לִיה חוֹלְקָא, וּבְאִינוֹן עֲשָׂרָה יוֹמִין דְּדוֹד מְלִכָא דָּאִין עֲלָמָא, אֲתִדֵּן עֲלִיה הֵהוּא כִּרְנֵשׁ דְּאֲשֵׁלִים לִיה יִתִּיר מְנָבַל.

מעלת המשפח את האורחים

אמר רבי אלעזר (בגין דף) אורייתא לא אמרח עליה דבר נש יתיר, אלא כמה דיכיל, דכתיב, (דברים טו) אִישׁ כַּמְתַּנֵּת יָדוֹ וְגו'. וְלֹא לִימָא איניש אכול ואשבע וארווי בקדמיתא, ומה דישתאר אתן למסכני, אלא רישא דכלא דאושפיון הוא, ואי חדי לאושפיון ורוי לון, קדשא בריד הוא חדי עמיה, ואברהם קרי עליה, (ישעיה נח) אַז תִּתְעַנֵּג עַל יי' וְגו'. ויצחק קארי עליה, (ישעיה נד) כָּל כְּלֵי יוֹצֵר עֲלֶיךָ לֹא יִצְלַח. אמר רבי שמעון, האי דוד מלכא אמר ליה, בגין דכל זייגין דמלכא, וקרבין דמלכא, בידוי דדוד אתפקדו, אבל יצחק קאמר, (תהלים קב) גִּבּוֹר בְּאֶרֶץ יְהִיֶּה זִרְעוֹ וְגו', הון ועושר וגו'. יַעֲקֹב אָמַר, (ישעיה נח) אַז יִבְקַע כְּשֶׁחַר אוֹרֶךְ וְגו', שאר צדיקיא אמרי, (ישעיה נח) וְנִחַד יי' תְּמִיד וְהִשְׁבִּיעַ וְגו', דוד מלכא אמר, (ישעיה נד) כָּל כְּלֵי יוֹצֵר עֲלֶיךָ לֹא יִצְלַח, דהא הוא על כל זייגין עֲלָמָא אֲתַפְקֵד. זכאה חולקיה דבר נש, דזכי לכל האי. זכאה חולקיהון דצדיקיא, בעלמא דין, ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (ישעיה ט) וְעַמָּד כְּפֹלֵם צְדִיקִים וְגו'.

ליל ב' פרשת פנחס (דף קנח ע"ב)

וּתְנַח הַתְּבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשַׁבְּעָה עֶשְׂרֵי יוֹם לְחֹדֶשׁ עַל הַרִי אֲרָרֹט וּבַחֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי יוֹם וְגו' (במדבר כט). רבי אבא פתח, (בראשית ח) וַתִּנַּח הַתְּבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו'. בא וראה, כל אלו הימים הולכת אמה על הבגנים

ליל ב' פרשת פנחס (דף קנח ע"ב)

וּתְנַח הַתְּבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשַׁבְּעָה עֶשְׂרֵי יוֹם לְחֹדֶשׁ עַל הַרִי אֲרָרֹט וּבַחֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי יוֹם וְגו' (במדבר כט). רבי אבא פתח, (בראשית ח) וַתִּנַּח הַתְּבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו'. תא חזי, כל הגני יומין, אזלת אימא על

כְּדִי שְׁלֹא יִשְׁלַט הַצַּד הַאֲחֵר עֲלֵיהֶם וּבְכַדֵי הַחֲצִיל אוֹתָם. כִּינּוּן שְׁנֹצְלוֹ בְּנִיָּה וְהָרִי יוֹשְׁבִים בְּסִפּוֹת, שְׂמוּרִים בְּשִׁמְרָה, יוֹם רֵאשׁוֹן וְיוֹם שְׁנֵי צוֹתָהּ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה לְמַמְזֵי שְׂאֵר הָעַמִּים, וְהִיא לֹא שׁוֹרָה שָׁם. בְּיוֹם שְׁלִישִׁי, שֶׁהוּא י"ז לַחֲדָשׁ, מִתְחִילָה לְשׁוֹרֹת עֲלֵיהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב וּפְתַחֲתֶנָּה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשַׁבְּעָה עֶשֶׂר יוֹם לַחֲדָשׁ עַל הָרִי אֲרָרְט. הָרִים שְׁכָל קְלָלוֹת וְיִסּוּרִים שְׂרוּיִים בְּתוֹכָם.

וְהַמִּים הֵיוּ הַלּוֹךְ וְחָסוֹר

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל חַג לֹא שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, וְלֹא יוֹם שְׁנֵי, אֶלָּא יוֹם שְׁלִישִׁי, שְׂמוּסִיף וְגוֹרַע שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם. מוּסִיף אוֹתִיּוֹת וְגוֹרַע קְרִבְנּוֹת, שְׁכָתוּב עֲשִׂיתִי עֶשֶׂר וְגו'. וְכָךְ רָאוּ לָרַע עֵינֵי, מִפְּנֵי שִׂיּוֹם רֵאשׁוֹן וְיוֹם שְׁנֵי שְׂמַחַת בְּנִיָּה, וְהֵם מִחֻלְקִים שְׁלֵלָם לָהֶם. מִיּוֹם שְׁלִישִׁי וְהַלָּא, שֶׁהִיא שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, מֵהַ כְּתוּב? (טו) וְהַמִּים הֵיוּ הַלּוֹךְ וְחָסוֹר עַד הַחֲדָשׁ הָעֶשְׂרִי בְּעֶשְׂרֵי בְּאַחַד לַחֲדָשׁ נִרְאָה רֵאשִׁי הַהָרִים. וְהַמִּים הֵיוּ הַלּוֹךְ וְחָסוֹר - אֵלּוֹ הַקְּרִבְנּוֹת שֶׁהוֹלְכִים וּמִתְמַעֲטִים. וְכִמּוֹ שֶׁהֵם מִתְמַעֲטִים, כִּף גַּם מִתְמַעֵט הַטוֹב שְׁלָהֶם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, בֹּא וְרֵאָה, מִיּוֹם שְׁנֵי מִתְחִילִים הַמִּים לְהִרְאֹת. כִּינּוּן שֶׁהִתְחִילוּ הַמִּים - מִיּוֹם שְׁלִישִׁי הִיא שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, וְאֵלּוֹ הַמִּים לֹא הֵיוּ יוֹדְעִים הַבְּבִלִים (כפ) מִדּוּעַ רְשׁוּמִים כָּאֵן, שֶׁהָרִי הַטוֹב שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵינּוּ בְּמִקּוֹם הַמַּעוֹט, אֶלָּא בְּמִקּוֹם הָרְבוּי. וּמִפְּנֵי שֶׁאֵלּוֹ הַמִּים שְׂרְשׁוּמִים כָּאֵן מִתְמַעֲטִים, בֹּא הַפְּסוּק לְהַשְׁמִיעֵנוּ, שְׁכָתוּב וְהַמִּים, אֵלּוֹ שִׁידוּעִים בִּימֵי הַחַג, אֵלּוֹ שְׂרְשׁוּמִים תוֹךְ הַקְּרִבְנּוֹת, שֶׁהֵם הָרִי קְלָלוֹת, הֵיוּ הַלּוֹךְ וְחָסוֹר הַטוֹב שְׁלָהֶם. וּמִשִּׁיכָה שְׁנַמְשַׁכְתָּ עֲלֵיהֶם הֵיוּ הַלּוֹךְ וְחָסוֹר. וּמִפְּנֵי שֶׁאֵלּוֹ הַמִּים שְׁלָהֶם הוּא, לֹא מִתְחַבְּרוֹת אוֹתִיּוֹת, שְׁלֹא יִתְחַבֵּר הַטוֹב שְׁלָהֶם אֶלָּא מַעֵט מַעֵט.

וְדַרְשֵׁי ה' לֹא יִחְסְרוּ כָל טוֹב

אָבָל לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם מִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מֵהַ כְּתוּב? (תהלים טז) וְדַרְשֵׁי ה' לֹא יִחְסְרוּ כָל טוֹב. רֵאשׁוֹ הַפְּסוּק - כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ - אֵלּוֹ הַמְּמַנִּים שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים. וְדַרְשֵׁי ה' - אֵלּוֹ יִשְׂרָאֵל - לֹא

בְּנִיָּא, כִּינּוּן דְּלֹא יִשְׁלוֹט סְטָרָא אַחֲרָא עֲלֵיהוּ, וּבְכִינּוּן לְשׁוֹכָא לוֹן. כִּינּוּן דְּאִשְׁתַּזְיְבוּ בְּנֵהָ, וְהָא יִתְכִין בְּסִפּוֹת, מִתְנַטְרִין בְּנִטְרָא. יוֹמָא קְדַמָּאָה, וְיוֹמָא תְּנִינָא, פְּקֻדַת לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, לְמַעַבְד סְעוּדָתָא לְמַמְזֵן דְּשָׂר עִמּוּן, וְאִיהִי לֹא שְׂרִיא תַמָּן. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאִיהִי י"ז לַחֲדָשׁ, שְׂרִיאַת לְמִשְׁרֵי עֲלֵיהוּ. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, וְתַנַּח הַתְּבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשַׁבְּעָה עֶשֶׂר יוֹם לַחֲדָשׁ עַל הָרִי אֲרָרְט, טוּרִין דְּכָל לוֹטִין וּמְרִדִין שְׂרָאן בְּגוּוּיָהוּ.

וְהַמִּים הֵיוּ הַלּוֹךְ וְחָסוֹר

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יוֹמָא קְדַמָּאָה דְּחַג, לֹא שְׂרִיא עֲלֵיהוּ, וְלֹא יוֹמָא תְּנִינָא, אֶלָּא יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאוּסִיף וְגַרַע שְׂרִיא עֲלֵיהוּ. אוּסִיף אַתְּוּן, וְגַרַע קְרִבְנִין. דְּכְּתִיב עֲשִׂיתִי עֶשֶׂר וְגו'. וְהָכִי אַתְּחוּי לָרַע עֵינֵי, כִּינּוּן דְּיוֹמָא קְדַמָּאָה וְיוֹמָא תְּנִינָא חֲדוּהַ דְּבְנֵהָ, וְאֵינּוּן מְפַלְגֵי עֲדָאן לוֹן. מִיּוֹמָא תְּלִיתָאָה וְהַלָּאָה, דְּאִיהִי שְׂרִיא עֲלֵיהוּ, מֵהַ כְּתִיב. (בראשית ח) וְהַמִּים הֵיוּ הַלּוֹךְ וְחָסוֹר עַד הַחֲדָשׁ הָעֶשְׂרִי בְּעֶשְׂרֵי בְּאַחַד לַחֲדָשׁ נִרְאָה רֵאשִׁי הַהָרִים. (דף רנ"ט ע"א) וְהַמִּים הֵיוּ הַלּוֹךְ וְחָסוֹר, אֵלּוֹן קְרִבְנִין, דְּאֵזְלִין וּמִתְמַעֲטִין. וְכִמּוֹ דְּאֵינּוּן מִתְמַעֲטִין, הָכִי נָמִי אַתְּמַעֵט טוֹבָא דְּלֵהוּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, תָּא חוּי, מִיּוֹמָא תְּנִינָא שְׂרִיאָו מִיָּא לְאַתְחַזָּאָה, כִּינּוּן דְּשְׂרִיאָו מִים, מִיּוֹמָא תְּלִיתָאָה אִיהִי שְׂרַת עֲלֵיהוּ, וְאֵינּוּן מִים לֹא הוּוּ יְדַעֵי בְּכִלְאֵי (ס"א בְּכֻלָּא), אָמַאי רְשִׁימִין הָכָא, דְּהָא טוֹבָא דְּיִשְׂרָאֵל לֹא הוּי בְּאַתְר דְּמַעוּטָא, אֶלָּא בְּאַתְר דְּרְבוּיָא. וּבְכִינּוּן דְּאֵלּוֹן מִיּוֹן דְּרְשִׁימִין הָכָא אַתְּמַעֲטִין, אִתִּי קְרָא לְאַשְׁמַעִינָן דְּכְּתִיב, וְהַמִּים אֵינּוּן דִּידַעֵן בְּיוֹמֵי דְּחַג, אֵינּוּן דְּרְשִׁימִין גּוֹ קְרִבְנִין, דְּאֵינּוּן טוּרִי לוֹטִין, הֵיוּ הַלּוֹךְ וְחָסוֹר טוֹבָא דְּלֵהוּן, וּנְגִידוּ דְּאַנְגִיד עֲלֵיהוּ, הֵיוּ הַלּוֹךְ וְחָסוֹר, וּבְכִינּוּן דְּאֵינּוּן מִים דְּלֵהוּן הוּא, לֹא אַתְּחַבְּרָן אַתְּוּן, דְּלֹא יִתְחַבֵּר טוֹבָא דְּלֵהוּן, אֶלָּא זְעִיר זְעִיר.

וְדַרְשֵׁי ה' לֹא יִחְסְרוּ כָל טוֹב

אָבָל לְיִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוּן מִקְדוּשׁ בְּרִיד הוּא, מֵהַ כְּתוּב. (תהלים טז) וְדַרְשֵׁי יי לֹא יִחְסְרוּ כָל טוֹב. רִישִׁיה דְּקָרָא, כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ, אֵלּוֹן מַמְזֵן דְּשָׂר עִמּוּן. וְדַרְשֵׁי יי, אֵלּוֹן יִשְׂרָאֵל, לֹא

יִחְסְרוּ כָּל טוֹב. אֵלֹה הוֹלְכִים וְעוֹלִים לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה. וּמִשׁוּם כִּף הַטּוֹב שֶׁלָּהֶם, שֶׁהֵם מִיָּם, הָיָה הַלֹּחַף וְחִסּוֹר, עַד הַחֲדָשׁ הָעֲשִׂירִי, זֶה טַבַּת, שֶׁהָיָה אִזְיָמִי הִרְעָה הֵם, וּמִתְעוֹרְרַת אוֹתָהּ רָעָה וּמִתְחַזְּקַת, וְהַפְּלָה הַקְּדוּשָׁה לֹא מֵאִירָה מִתּוֹךְ הַשְּׂמֵשׁ. אִזְ נִרְאוּ רֵאשֵׁי הַהָרִים, אֵלֹה הֵם הָרִי הַחֲשׂוֹף, הָרִי הַקְּלָלוֹת נִרְאִים וּמִתְחַזְּקִים וְעוֹשִׂים רְעוֹת בְּעוֹלָם.

שְׁבַעִים פְּרִים כִּנְגַד שְׁבַעִים מְמַנִּים שְׁשׁוּלְטִים עַל שְׁבַעִים עַמִּים

בְּיוֹמֵינוּ אֵלֹה אֲשֶׁה בְּזוֹ הָעוֹלָה, שֶׁהָיָה אִזְ אֵלֹה הָאֲשִׁים אוֹכְלִים חֻלְקִים. שְׁבַעִים פְּרִים אֵלֹה הֵם כִּנְגַד שְׁבַעִים מְמַנִּים שְׁשׁוּלְטִים עַל שְׁבַעִים עַמִּים, וְעוֹלִים בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, וְיוֹרְדִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְנִקְרָאִים פְּרִים מְנַגְּחִים בְּיָמֵינוּ שֶׁלָּהֶם. אֵילָם אַרְבָּעָה עָשָׂר, שְׁנַיִם בְּכָל יוֹם הֵם י"ד יְהוָה. יָד שְׁשׁוּלְטַת עֲלֵיהֶם תְּדִיר, בְּכָל יוֹם וְיוֹם. כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה, הַמְנַגְּוֹ שֶׁלָּהֶם ח"ץ.

אִין בִּימֵי הַשָּׁנָה שְׁמַחָה כְּאֵלֹה הַיָּמִים

וְאִם תֹּאמַר, אִם כִּף, רַע עֵין אֲנִי אֲצַלֶּם - כּוֹ, שֶׁהָיָה כְּתוּב (מִשְׁלִי כה) כִּי גִחְלִים אֲתָה חֲתָה עַל רֵאשׁוֹ. אֲבָל אֲנַחְנוּ לֹא נוֹתְנִים אֶלָּא בְּשִׁמְחָה, שְׂאִין בִּימֵי הַשָּׁנָה שְׁמַחָה כְּאֵלֹה הַיָּמִים. וּמִפְּנֵי שֶׁאֲנַחְנוּ נוֹתְנִים בְּטוֹב לֵב וּבְשִׁמְחָה שֶׁל רְצוֹן - מִתְהַפֵּף עֲלֵיהֶם גִּחְלִים עַל רֵאשֵׁיהֶם, גִּחְלִים לוֹהֲטוֹת שֶׁל הַשְּׁמַחָה שֶׁלָּנוּ עוֹשׂוֹת לָהֶם רַע. י"ד (ח), ע', וּח"ץ, כִּף עוֹלִים בְּחֻשְׁבוֹן שֶׁלָּהֶם.

אִם רַעֵב שֶׁנֶּאֱדָה הֶאֱכִלְהוּ לָחֶם

וְכָל זֶה אִם תֹּאמַר מִי נִתַּן לָנוּ לְהַקְרִיב עֲלֵיהֶם, אוֹלֵי הֵם לֹא רוֹצִים אֶת כָּל זֶה? אֶלָּא אִין שְׁמַחָה לְכָל אֵלֹה הַמְמַנִּים בְּכָל אֵלֹה הַתּוֹרִים, הָאֵילִים, וְהַכְּבָשִׂים כְּאֵלֹה, בְּשַׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל נִתְּנוּ לָהֶם סְעוּדוֹת אֵלֹה. וְעַם כָּל זֶה לֹא קָרַב הַכָּל אֶלָּא לְהַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא בְּלִבְדוֹ, וְהֵם מִתְקַרְבִּים שָׁם וְהוּא מִחַלֵּק לָהֶם. וְעַל זֶה כְּתוּב, (סו) אִם רַעֵב שֶׁנֶּאֱדָה הֶאֱכִלְהוּ לָחֶם - אֵלֹה הֵם קָרְבָּנוֹת הַחֵג. וְאִם צָמָא הִשְׁקִיחוּ מַיִם - אֵלֹה מַיִם שֶׁרְשׁוּמִים כָּאִין בִּימֵי הַחֵג, וּבִיּוֹם שְׁנֵי, וּבִיּוֹם שְׁשִׁי וּשְׁבִיעִי, וְסִימָן - (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) בּוֹ"ז יְבוּזוּ לוֹ.

יִחְסְרוּ כָּל טוֹב, אֵלִין אֲזִלִין וְאִסְתַּלְקוּ לְעֵילָה לְעֵילָה. וּבְגִין כִּף, טוֹבָא דְלֵהוֹן דְּאִינוּן מַיִם, הָיָה הַלֹּחַף וְחִסּוֹר. עַד הַחֲדָשׁ הָעֲשִׂירִי. דָּא טַבַּת, דְּהָא כְּדִין יָמִי הִרְעָה הוּוּ, וְאִתְעַרַת הָיָה רָעָה וְאִתְתַּקַּפַת, וְכִלְהָ קְדִישָׁא לֹא אֲנַהִירַת מְגוּ שְׂמֵשָׁא, כְּדִין נִרְאוּ רֵאשֵׁי הַהָרִים, אֵלִין אִינוּן הָרִי חֲשׂוֹבָא, טוֹרִין דְּלוֹטִין אִתְחַזּוּן וְאִתְתַּקְפוּ. וְעַבְדִין בִּישׁוּן בְּעֵלְמָא.

שְׁבַעִים פְּרִים כִּנְגַד שְׁבַעִים מְמַנִּים שְׁשׁוּלְטִים עַל שְׁבַעִים עַמִּים

בְּיוֹמֵינוּ אֵלִין, אֲשֶׁה כְּהָאִי עוֹלָה, דְּהָא כְּדִין הִנֵּי אֲשִׁים אֲכָלֵי חוֹלְקִיהוּן. שְׁבַעִים פְּרִים אֵלִין, אִינוּן לְקַבֵּל שְׁבַעִים מְמַנְן, דְּשִׁלְטוּ עַל שְׁבַעִין עַמִּין. וְסִלְקִין בְּיוֹמָא קְדָמָא, וְנַחְתִּי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וְאִקְרוּן פְּרִים מְנַגְּחִין בְּיוֹמֵינוּ דְּלֵהוֹן. אֵילָם, אַרְבִּיסָר, תְּרִין בְּכָל יוֹמָא אִינוּן י"ד יְהוָה. יָדָא דְשִׁלְטָא עֲלֵיהוּ תְדִיר, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָה, מְנַיִנָא דְלֵהוֹן ח"ץ.

אִין בִּימֵי הַשָּׁנָה שְׁמַחָה כְּאֵלֹה הַיָּמִים

וְאִי תִּימָא אִי הָכִי, רַע עֵין הוֹיִנְן לְגַבְיִיהוּ. אִין, דְּהָא כְּתִיב, (מִשְׁלִי כה) כִּי גִחְלִים אֲתָה חֲתָה עַל רֵאשׁוֹ. אֲבָל אֲנִי לֹא יְהִיבִין אֶלָּא בְּחִדּוּתָא, דְּלִית בְּיוֹמֵי שַׁתָּא, חִדּוּתָא, כְּאֵלִין יוֹמֵינוּ. וּבְגִין דְּאֲנִי יְהִיבִין בְּטוֹב לָבָא, וּבְחִדּוּתָא דְרַעוּתָא, אִתְהַפֵּף עֲלֵיהוּ גִחְלִים עַל רֵישֵׁיהוּן, גּוּמְרִין מְלַחְטִין, דְּחִדּוּתָא דִּילָן, עַבְדֵי לוֹן בִּישׁ. י"ד, (ס"א) ע', וּחִין. כִּדְ סִלְקִין בְּחוּשְׁבָנָא דִּילֵהוֹן.

אִם רַעֵב שֶׁנֶּאֱדָה הֶאֱכִלְהוּ לָחֶם

וְכָל דָּא אִי תִימָא מָאן יְהִיב לָן לְאִקְרַבָּא עֲלֵיהוּ, דְלָמָא אִינוּן לֹא כְּעָאן כָּל דָּא. אֶלָּא לִית חִדּוּתָא לְכָל אִינוּן מְמַנְן, בְּכָל אִינוּן תּוֹרִים אֵילִים וְאִמְרִין כְּהִנֵּי, בְּשַׁעָתָא דִּישְׂרָאֵל יְהִיב לוֹן סְעוּדַתִּין אֵלִין. וְעַם כָּל דָּא לֹא מִתְקַרְבּוּ כְלָא, אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחְדוּדֵי, וְאִינוּן מִתְקַרְבִי תַמָּן, וְאִיהוּ פְּלִיג לוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב, (מִשְׁלִי כה) אִם רַעֵב שֶׁנֶּאֱדָה הֶאֱכִלְהוּ לָחֶם, אֵלִין אִינוּן קְרַבְנִין דְּחָג. וְאִם צָמָא הִשְׁקִיחוּ מַיִם, אֵלִין מַיִם דְּרִשְׁמִין חֶכָא בְּיוֹמֵי דְחָג. וּבְיוֹמָא תְנַיִנָא, בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה וּשְׁבִיעָאָה, וְסִימָן (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) בּוֹ"ז יְבוּזוּ לוֹ.

מים אשר מנסכים ישראל בשמחה ובאהבת הקדוש ברוך הוא

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה - אלו הם מים אשר מנסכים ישראל בשמחה ובאהבת הקדוש ברוך הוא, שכתוב (ישעיה יב) ושאבתם מים בששון. ונהרות לא ישטפוה - אלו הם נהרות אפרסמון טהור, שכלם דבוקים ומתקשרים באהבה זו. אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזו יבזזו - זה סמאל, באהבת ישראל, להיות לו חלק אתם באלו המים שרשומים כאן בפרשה, שכתוב אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזו יבזזו, סימן של אלו המים ב"ז - יבזזו לו ודאי, שהרי כלם נחשבים אצלנו חרש נשבר, שאין לו תקנה לעולמים.

אין להם תקון אֲתָנוּ וְלֹא לְעוֹלָמִים

המים שלהם נחלקים בימי ב"ז. נשאר שָׁאֵר ימים, שהם ג' ד' ה' (נוטריקון) חמישי רביעי שלישי, וסימן - (ישעיה מה) חר"ש את חרשי [ה] אדמה, ואין להם תקון אֲתָנוּ וְלֹא לְעוֹלָמִים. ואם תאמר, בזו יבזזו לו פתוב שם, (תהלים כב) כי לא בזה ולא שקץ ענות.

רשום הימים מתחיל ביום שני

יום ראשון מה עושה לו? אלא לא נקרא ראשון ולא נקרא אחד, אלא חמשה עשר סתם, בלי רשום כלל. אכל התחלת רשום המים מיום שני הוא. וכך ראוי, מפני שאין טוב בשני, ומשום כך לא רשום ראשון ולא אחד כלל, והוא בסתם, ומתחיל רשום הימים ביום שני. ונחלקו מים בבו"ז, ונשאר בימי חר"ש, כמו שנאמר, והכל כמו שצריך.

ביום השמיני עצרת תהיה לכם

אשרי חלקם של ישראל שיודעים להפגס לתוף מח האגוז, וכדי להפגס לתוף המח משגרים קלפות אלו ונכנסים. מה כתוב לאחר כל זה? ביום השמיני עצרת תהיה לכם. לאחר ששברו כל אלו הקלפות, ושברו בפנה חתיכות, וכמה נחשים הרגו, וכמה עקרבם שהיו להם באלו הרי החשוף, עד שמצאו מקום ישוב ועיר קדושה מקפת חומות סביב סביב - אז נכנסים אצלה, לעשות מנוחה שם ולשמח בה. והרי בארנו הדיבר.

מים אשר מנסכים ישראל בשמחה ובאהבת הקדוש ברוך הוא

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, אליו אינו מים, די מנסכי ישראל, בהנהגה וברחמי דקודשא בריך הוא, דכתיב, (ישעיה יב) ושאבתם מים בששון. ונהרות לא ישטפוה, אליו אינו נהרי דאפרסמונא דכנא, דכלהו דבקי ומתקשרי ברחימו דא. אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזו יבזזו, דא סמאל, באהבה דישאל, למהוי ליה חולקא בהדיהו. באינון מים דרשימין הקא בפרשתא, דכתיב אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזו יבזזו, סימנא דאינון מים ב"ז, יבזזו לו ודאי, דהא כלהו אתחשיבו לגבן, חרש נשבר, דלית ליה תקנה לעלמין.

אין להם תקון אֲתָנוּ וְלֹא לְעוֹלָמִים

מים דלהון אתפליגו ביומין ב"ז, אשתארו שאר יומין, דאינון ג' ד' ה' (נוטריקון) חמישי רביעי שלישי, וסימן, (ישעיה מה) חר"ש את חרשי [ה] אדמה, ולית לון תקוונא בהדן, ולא לעלמין. ואי תימא בזו יבזזו לו כתיב. הַתֵּם (תהלים כב) כי לא בזה ולא שקץ ענות.

רשום הימים מתחיל ביום שני

ימא קדמאה מאי עבד ליה. אלא לא אקרי ראשון, ולא אקרי אחד, אלא חמשה עשר סתם, בלא רשומא כלל. אבל שירותא דרשימו דמיון, מיום שני הוי. והכי אתחזי, בגין דלית טוב בשני, ובגין כך, לא רשים ראשון ולא אחד כלל, והוי בסתם, ושרי רשימו דיומין, ביום שני. ואתפלגו מים בבו"ז, ואשתארו ביומין חר"ש, כמה דאתמר, וכלא כדקא יאות.

ביום השמיני עצרת תהיה לכם

זבאה חולקיהון דישאל, דידעי (דף רניס ע"ב) לאעלאה לגו מוחא דאגוזא. ובגין למיעאל לגו מוחא, מתברין קליפין אליו, ועאלין. מה כתיב לבתר כל האי. ביום השמיני עצרת תהיה לכם. לבתר דתברו כל הני קליפין, ותברו כמה גזיון, וכמה נחשים קטלו, וכמה עקרבם דהוו לון באינון טורי דחשוכא, עד דאשכחו אתר דישוכא, וקרתיא קדישא, מקפא שורין סחור סחור, כדן עאלו לגבה, למעבד גיחא תמן, ולמחרי בה. והא אוקימנא מלה.

וְזָהוּ עֲצֵרֶת, אֲסִיפָהּ, מְקוֹם שֶׁנֶּאֱסַף הַכֹּל אֶצְלָהּ. תְּהִיָּה לָכֵם, וְלֹא לְאַחֵר, לְשִׁמּוּחַ אֲתֶם בְּאֲדוֹנֵיכֶם, וְהוּא אֲתֶכֶם. וְעַל כֵּן כְּתוּב, (תהלים לב) שֶׁמָּחוּ בְּה' וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב.

וְדָא אִיהוּ עֲצֵרֶת, כְּנִישׁוּ. אַתְר דְּמִתְכַנְשׁ כְּלָא לְגַבְתָּ. תְּהִיָּה לָכֵם, וְלֹא לְאַחֵרָא, לְמַחְדֵי אֲתוּן בְּמֵאֲרִיכוֹן, וְאִיהוּ בְּהִדְרֵיכוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים לב) שֶׁמָּחוּ בֵּינֵי וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב.

ליל ג' פרשת תצוה (דף קפב ע"ב)

שְׁבַעַת יְמֵי חַג הַמִּצְוֹת לְעֻמַּת שְׁבַעַת יְמֵי סְכוּת אֵת חַג הַמִּצְוֹת תִּשְׁמֹר - זֶהוּ מְקוֹם שֶׁנֶּקְרָא שְׁמֹר. וּמִפְּנֵי כֵן כְּתוּב אֵת חַג הַמִּצְוֹת תִּשְׁמֹר, שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל מִצֹּת כְּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ. שְׁבַעַת יָמִים אֵלוּ אֵינָם כְּשֶׁבַעַת הַיָּמִים שֶׁל סְכוּת, שֶׁהֵם עֲלִיוֹנִים, וְאֵלוּ תַּחְתּוֹנִים. וְעַל זֶה, בְּאֵלוּ הַלֵּל גְּמוּר, וּבְאֵלוּ אֵין הַלֵּל גְּמוּר, וְעַל שֶׁהֵם לְמִטָּה - שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל מִצֹּת. מִצַּת כְּתוּב חֶסֶר בְּלִי אוֹת ו', שֶׁטָּרַם שׁוֹרִים אֵלוּ הַיָּמִים הָעֲלִיוֹנִים, סוּד אוֹת ו'.

ליל ג' פרשת תצוה (דף קפב ע"ב)

שְׁבַעַת יְמֵי חַג הַמִּצְוֹת לְעֻמַּת שְׁבַעַת יְמֵי סְכוּת אֵת חַג הַמִּצְוֹת תִּשְׁמֹר, הַאי אִיהוּ אַתְר דְּאֶקְרִי שְׁמֹר. וּבְגִין כֵּךְ כְּתִיב, אֵת חַג הַמִּצְוֹת תִּשְׁמֹר שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל מִצֹּת כְּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ. שְׁבַעַת יָמִים אֵלִין, לֹא אֵינוֹן בְּשֶׁבַעַת הַיָּמִים דְּסְכוּת, דְּאֵינוֹן עֲלֵאִין וְאֵלִין תַּתְּאִין. וְעַל דָּא, בְּאֵינוֹן הַלֵּל גְּמוּר, וּבְהֵי לֹא הַלֵּל גְּמוּר, וְעַל דְּאֵינוֹן לְתַתָּא, שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל מִצֹּת. מִצַּת כְּתִיב חֶסֶר בְּלֹא ו', דְּעַד לֹא שְׂרָאן אֵינוֹן יוֹמִין עֲלֵאִין, רָזָא דו'.

מדוע יורד סוד זה של חג המצות?

וְאִם תֹּאמַר, כִּינּוּן שֶׁסוּד זֶה שֶׁל חַג הַמִּצְוֹת הַתְּקַדְּשׁ, מִדּוּעַ יוֹרֵד? שֶׁהִרִי לְמַדְנֹה, מְעִלִים בְּקִדְּשׁ וְלֹא מוֹרִידִים. וּמִדּוּעַ יוֹרֵדֵת לְמִטָּה בְּאֵלוּ הַיָּמִים הַתַּחְתּוֹנִים?

מדוע יורד סוד זה של חג המצות?

וְאִי תִימָא, כִּינּוּן דְּהַאי רָזָא דְּחַג הַמִּצְוֹת אֲתַקְדֵּשׁ, אֲמַאי נַחְתָּא. דְּהַאי תְּנִינּוּ מְעִלִין בְּקִדְּשׁ וְלֹא מוֹרִידִין, אֲמַאי נַחְתָּא לְתַתָּא בְּאֵינוֹן יוֹמִין תַּתְּאִין.

כִּינּוּן שֶׁהוּא הַתְּקַדְּשׁ, צְרִיךְ לְכַפֵּר עַל בֵּיתוֹ וּלְקַדְּשׁ אוֹתָם, וְעַל זֶה יוֹרֵד לְמִטָּה לְקַדְּשׁ בֵּיתוֹ

כִּינּוּן שֶׁהוּא הַתְּקַדְּשׁ, צְרִיךְ לְכַפֵּר עַל בֵּיתוֹ וּלְקַדְּשׁ אוֹתָם, וְעַל זֶה יוֹרֵד לְמִטָּה לְקַדְּשׁ בֵּיתוֹ

בֹּא וְרֵא, כְּתוּב (ויקרא טז) וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וְגו'. מִי שֶׁיְכַפֵּר צְרִיךְ (לְכַפֵּר) עַל עֲצָמוֹ תַּחֲלָה, וְאַחֵר כֹּף עַל בֵּיתוֹ. כְּדִגְמַת זֶה, מְדַרְגָּה זֹו מִתַּחֲלָה לְהַתְּקַדְּשׁ וְלְצַאֵת בְּקִדְּשָׁה לְכַפֵּר עֲלָיו, וְכִינּוּן שֶׁהוּא הַתְּקַדְּשׁ, צְרִיךְ לְכַפֵּר עַל בֵּיתוֹ וּלְקַדְּשׁ אוֹתָם, וְעַל זֶה יוֹרֵד לְמִטָּה לְקַדְּשׁ בֵּיתוֹ. וּבְמָה מְקַדְּשׁ לָהֶם? בִּישְׂרָאֵל שֶׁלְמִטָּה, בְּחֻשְׁבוֹן הָעֵמֶר. וְכִינּוּן שֶׁאֵלוּ מִתְּקַדְּשִׁים, צְרִיכִים לְהַעֲלוֹת אוֹתָהּ לְמַעְלָה. שֶׁהִרִי כְּאֲשֶׁר בֵּית הַמִּלְכָּה מִתְּקַדְּשׁ, אִז עוֹלָה לְמַעְלָה, לְהַתְּקַדְּשׁ בְּאֵלוּ הַיָּמִים הָעֲלִיוֹנִים לְמַעְלָה.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (ויקרא טז) וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וְגו', מֵאַן דִּיכַפֵּר, אֲצַטְרִיךְ (נִיא לְכַפֵּרָא) עֲלֵיהּ בְּקַדְּמִיתָא, וּבְתַר עַל בֵּיתֵיהּ. כְּגוּוֹנָא דָּא, הַאי דְרָגָא, שְׂאָרֵי לְאֲתַקְדֵּשׁא וּלְנַפְקָא בְּקַדְּוִשָׁה, לְכַפֵּרָא עֲלֵיהּ, וְכִינּוּן דְּאִיהוּ אֲתַקְדֵּשׁ, בְּעִי לְכַפֵּרָא עַל בֵּיתֵיהּ, וּלְקַדְּשׁא לוֹן, וְעַל דָּא נַחְתָּא לְתַתָּא לְקַדְּשׁא בֵּיתֵיהּ. וּבְמָה מְקַדְּשׁ לוֹן, בִּישְׂרָאֵל דְּלְתַתָּא. בְּחוּשְׁבְּנָא דְּעוֹמֵר וְכִינּוּן דְּאֵלִין מִתְּקַדְּשָׁן, בְּעִינּוּן לְסַלְקָא לָהּ לְעִילָא, דְּהַאי כַּד בֵּיתָא דְּמִטְרוֹנוּתָא אֲתַקְדֵּשׁת, כְּדִין סַלְקַת לְעִילָא, לְאֲתַקְשָׂרָא בְּאֵינוֹן יוֹמִין עֲלֵאִין (דף קפ"א ע"א) לְעִילָא.

חֻשְׁבוֹן בְּעֻמַּתָּה עַל הַרְגְלִים

וְעַל זֶה אֲנִי עוֹשִׂים חֻשְׁבוֹן בְּעֻמַּתָּה עַל הַרְגְלִים, לְפִי שֶׁאֵלוּ הַיָּמִים, יָמִים עֲלִיוֹנִים הֵם. וְכֵן בְּכָל זְמַן שֶׁנֶּכְנֵס אֲדָם לְאֵלוּ הַיָּמִים הָעֲלִיוֹנִים, כִּינּוּן בְּתַפְלָה בֵּין בְּשִׁבְחָה, צְרִיךְ לְעַמֵּד עַל רַגְלָיו, הִירְכִים וְהַגּוֹף כְּאֶחָד שָׁם. יְרַכִּים וְגוֹף לְעַמֵּדָה כְּזָכַר שֶׁעוֹמֵד

חֻשְׁבוֹן בְּעֻמַּתָּה עַל הַרְגְלִים

וְעַל דָּא אֲנִי עֲבַדִּין חֻשְׁבְּנָא, בְּקִיּוּמָא עַל קִיּוּמִין, בְּגִין דְּאֵינוֹן יוֹמִין, יוֹמִין עֲלֵאִין אֵינוֹן, וְכֵן בְּכָל זְמַנָּא דְּעָאֵל בְּרַגְלֵי לְאֵינוֹן יוֹמִין עֲלֵאִין, בֵּין בְּשִׁבְחָה, אֲצַטְרִיךְ לְקִיּוּמָא עַל רַגְלוֹי, יְרַכִּין וְגוֹפָא כְּדָא תַמָּן. יְרַכִּין וְגוֹפָא

בכחו, ולא כנזקיה שדרכה לשבת. ועוד, משום שבח של העולם העליון.

פסוק הנשים מחשבון זה

ומשום שהוא סוד הזכר, נשים פטורות מחשבון זה, ולא מחיבים למנות, רק הזכרים, להתקשר כל אחד כמו שצריך. כעין זה, (שמות כג) יראה כל זכור. זכרים ולא נשים. משום שסוד הברית בזכר הוא, ולא בנזקיה, ומשום שעמידה סוד למעלה, נשים לא מתחייבות.

שבע שבתות תמימת תהייה

וסוד למדנו כאן, שבכל שבעת הימים מאלו הימים העליונים נוטלת הקדשה יום אחד (ויקרא כד) של אלו התחתונים, וזו התחתונה נקראת שבוע, שמתקדש בשבעה ימים עליונים. וכן בכל שבעה ושבעה מאלו חמשים ימים, עד ולא עד בכלל. וכאשר נמצאים ארבעים ותשעה ימים עליונים, נמצאו למטה שבע ימים שמתקדשים בהם, וכל אחד נקרא שבוע שעולה באלו השבע. ועל זה כתוב (ויקרא כג) שבע שבתות תמימת תהייה. משום שאלו נקבות, תפס הכתוב לשון של נקבות.

חג השבועות

וכאשר התקדשו בהם והבית נתקן להתחבר אשה בבעלה, אז נקרא חג השבועות, מאותן נקבות ששורים עליהן אותם ימים עליונים שנתקדשו בהם. ומשום זה כתוב בשבעתיכם, הם שלכם, ולא כתוב בשבועות, לפי שפך גם מתקדשים ישאל למטה עמיהם.

יום החמשים - יום העליון

ועל זה כאשר מגיעים לתשעה וארבעים ימים, היום ההוא העליון שעליהם, שהוא יום החמשים ששולט על תשעה וארבעים ימים, סוד כללות התורה, בתשעה וארבעים פנים, ואז היום העליון ההוא, היום החמשים, בהתעוררות של מטה, מוציא תורה כלולה בתשעה וארבעים פנים.

ליל ד' פרשת תצוה (דף קפ"ו ע"ב)

וילקחתם לכם פרי עץ הדר

וכאשר ישראל הם בחמסר עשר יום, אז נוטל לבניו לפרש כנפיו עליהם ולשמח עמיהם. ועל זה כתוב וילקחתם לכם ביום הראשון. פרי זה

לקיימא, כדכורא דקיימא בחיליה, ולא כנוקבא דארחקא למיתב. ועוד בגין שבחא דעלמא עלאה.

פסוק הנשים מחשבון זה

ובגין דאיהו רזא דכורא, נשים פטורות מחושבנא דא, ולא מתחייבן למימני בר דכורין, לאתקשרא כל חד בדקא יאות. כגוונא דא, (שמות כג) יראה כל זכור, דכורין, ולא נשין. בגין דרזא דברית בדכורא איהו, ולא כנוקבא, ובגין דקיימא רזא לעילא, נשין לא מתחייבן.

שבע שבתות תמימת תהייה

ורזא אוליפנא הכא, דבכל שבעת יומין, מאלין יומין עלאין, נטלא קדושא יומא חד (ויקרא כד) דאלין תתאי, והאי תתאה אקרי שבוע, דאתקדש בשבעה יומין עלאין. וכן בכל שבעה ושבעה מאינון חמשים יומין, עד ולא עד בכלל, וכד אשתכחו ארבעין ותשע יומין עלאין, אשתכחו לתתא שבע יומין, דאתקדשו בהו וכל חד אקרי שבוע, דעאל באינון שבע. ועל דא כתיב, (ויקרא כג) שבע שבתות תמימות תהייה. בגין דאינון נוקבין, נקט קרא לישנא דנוקבין.

חג השבועות

וכד אתקדשו בהו, וביתא, מתתקנא לאתחברא אתתא בבעלה, כדין אקרי חג שבועות, מאינון נוקבי דשאר עליהו אינון יומין עלאין, דאתקדשו בהו. ובגין כד כתיב בשבועותיכם, אינון דלכו, ולא כתיב בשבועות, בגין דהכי נמי מתקדשין ישראל לתתא עמהון.

יום החמשים - יום העליון

ועל דא כד מטון לתשע וארבעין יומין, ההוא יומא עלאה דעליהו, דאיהו יומא דחמשים, דשליט על תשעה וארבעין יומין, רזא דכללא דאורייתא, בתשעה וארבעין אנפין, וכדין ההוא יומא עלאה, יומא דחמשים, באתערותא דלתתא, אפיק אורייתא כללא בתשעה וארבעין אנפין.

ליל ד' פרשת תצוה (דף קפ"ו ע"ב)

וילקחתם לכם פרי עץ הדר

וכד ישראל אינון בחמיסר יומין, כדין נטיל לבניו, לפרשא גדפו עליהו, ולמחדי עמהון. ועל דא כתיב וילקחתם לכם ביום

הוא אילו שנקרא עץ פרי, ונמצא בו פרי. עץ הדר - כמו שנאמר (תהלים צ) הוד והדר לפניו. מה הטעם נקרא הדר, וימי הוא הדר? אלא זה צדיק.

כפות תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל **מדוע** נקרא הדר, והרי מקום מסתר הוא שאין לו גלוי, וצריך להתפסות תמיד, ואין הדר אלא מי שמתגלה ומתראה? אלא, אף על גב שהוד ודרגה מסתרת, הודור הוא של כל הגוף, ולא נמצא הודור לגוף אלא בו. מה הטעם? מי שאין עמו מדרגה זו, אין בו הודור לבא בבני אדם. קולו אין עמו בדבורו (צוקר), והדור (ודבור) של קול נפסק ממנו. זקנו והדר זקנו לא עמו, ואף על גב שמתפסית הדרגה ההיא, כל הודור הגוף תלוי בו, ומתפסה ומתגלה. ומפני כן עץ הדר הוא, עץ שכל הודור הגוף תלוי בו, וזהו הוא עץ עשה פרי.

כפות תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל

כפות תמרים - כאן נכללת אשה בבעלה בלי פרוד, כפות תמרים כאחד. וענף עץ עבת - שלשה ועלים שלו - זה בצד זה, וזה בצד זה, ואחד ששולט עליהם. וערבי נחל - שנים, שאין להם ריח וטעם, כשוקים בבו אדם. (ומפני כן) לולב נוטל בלם, כחוט השדרה שמעמיד את הגוף. ומה שיוצא החוצה טכח - כף הוא, כדי להשלים ולהוציא הכל ולשמש כמו שצריך. (ומפני כן) במינים אלו צריך בו אדם להראות לפני הקדוש ברוך הוא. עלים של אלו התמרים, הם כל שאר חילות שמתאחדים באלו הכנפים, שהקדוש ברוך הוא נקרא בהם, מפני שצריכים (להתאחד) למטה כדגמת למעלה. שאין לה דבר בעולם שאין לו דגמא למעלה. כדגמא של למעלה כף יש למטה. וצריכים ישאל להתאחד בסוד זה של האמונה לפני הקדוש ברוך הוא.

על העם הקדוש לשבת תחת צל הסכה בסוד האמונה

כתיב (ויקרא כג) בסכת תשבו שבעת ימים. זהו סוד האמונה, וסוד זה נאמר על העולם העליון. וכך למדנו, כאשר נברא העולם נאמר פסוק זה.

הראשון, פרי, דא איהו אילנא דאקרי עין פרי, ואשתכח ביה פרי. עין הדר: כמה דאת אמר (תהלים צ) הוד והדר לפניו. מאי טעמא אקרי הדר, ומאן איהו הדר. אלא דא צדיק.

כפות תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל **אמאי** אקרי הדר, והא אתר טמירא איהו דלית ליה גלויא, וצריכא לאתכסויא תדיר, ולית הדר אלא מאן דאתגליא ואתחוי. אלא, אף על גב דאיהו דרגא טמירא, הדורא איהו דכל גופא, ולא אשתכח הדורא לגופא, אלא ביה. מאי טעמא. מאן דלית עמיה האי דרגא, לית ביה הדורא, למיעל בבני נשא. קלא לאו עמיה בדבורא, (ס"א דבורא) והדורא (ס"א דבורא) דקלא אתפסק מניה. דיקנא, והדורא דדיקנא לאו עמיה, ואף על גב דאתכסויא ההוא דרגא, כל הדורא דגופא ביה תליא. ואתכסי ואתגליא. ובגין כך עין הדר איהו עין דכל הדורא דגופא ביה תליא, ודא איהו (בראשית א) עין עושה פרי.

כפות תמרים, הכא אתכלילת אתתא כבעלה בלא פרודא, כפות תמרים כחדא. וענף עץ עבות, תלתא. ועלין דליה, דא בסטרא דא, ודא בסטרא דא, וחד דשליט עליהו. וערבי נחל. תרין. דלית להו ריחא וטעמא, כשוקין בבני נשא. (ובגין כן) לולב נטיל בלהו, כחוטא דשדרה קיימא דגופא. ומה דנפיק לבר טפח, הכי הוא, בגין לאשקמא ולאפקא כלא, ולשמשא כדקא חזי. (ובגין כן) בהני זינין, בעי בר נש לאתחזא קמי קדשא בריד הוא. עלין וטרפין דהני תמרים, אינון כל שאר חילין דאתחדן באינון כנויין דקודשא בריד הוא אקרי בהון. בגין דבעינן (ס"א לאתחדתא) לתתא כגוונא דלעילא, דלית לה מלה בעלמא, דלא אית לה דוגמא לעילא, כגוונא דלעילא הכי אית לתתא, וכעו ישראל לאתחדא ברוא דא דמהימנותא, קמי קדשא בריד הוא.

על העם הקדוש לשבת תחת צל הסכה בסוד האמונה

כתיב (ויקרא כג) בסכת תשבו שבעת ימים, דא הוא רוא דמהימנותא, והאי קרא על עלמא עלאה אתמר, והכי תנינן, כד אתברי עלמא, אתמר האי קרא.

כַּאֲשֶׁר הִתְחִילָה חֲכָמָה לְצַאת מִמְקוֹם שֶׁלֹּא יָדוּעַ וְלֹא נִרְאָה, אֲזַי יוֹצֵאת מִדָּה אַחַת וּמִכַּה, וְהַחֲכָמָה הִיא הָעֲלִיּוֹנָה מְאִירָה וּמְתַפְשֵׁט לְכָל הַצְּדָדִים בְּסוּד הַמְשָׁכֵן הָעֲלִיּוֹן. וְהַמְשָׁכֵן הָעֲלִיּוֹן הֵוָּא מוֹצֵיא שְׂשֵׁה צְדָדִים, וְאֵז הַנִּיצוּץ הֵוָּא שֶׁל הַמְדָּה מְאִיר לְכֻלָּם, וְאָמַר בְּסִכַּת תְּשׁוּבוֹ שְׁבַעַת יָמִים.

מִי הוּא סִכַּת חֹסֵר ו' זֶה מְשָׁכֵן תַּחְתּוֹן, שֶׁהוּא כַּעֲשֵׁשִׁית, לְהִרְאוֹת אֶת כָּל הָאוֹרוֹת. וְאֵז אָמַר בְּסִכַּת תְּשׁוּבוֹ שְׁבַעַת יָמִים. מִי הֵם שְׁבַעַת יָמִים? מֵעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן לְתַחְתּוֹן, שֶׁכֶּלֶם עוֹמְדִים וּמְזֻמְנִים לְהֵאִיר לְזוֹ הַסִּכַּת. וּמִי הִיא ז' (עמוס ט) סִכַּת דִּינִיד הַנִּפְלֶת. סִכַּת שְׁלוֹם. וְצָרִיף הָעַם הַקְּדוֹשׁ לְשִׁבַּת תַּחַת הַצֵּל שְׁלָה, בְּסוּד הָאֲמוּנָה. וּמִי שִׁיּוֹשֵׁב בְּצֵל זֶה, יוֹשֵׁב בְּאֵלוֹ הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים.

מִי שִׁיּוֹשֵׁב בְּצֵל זֶה - יוֹשֵׁב בְּאֵלוֹ הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים לְמַעְגָּה

וְעַל זֶה כָּלֶם בְּסִכַּת בְּסִכַּת, וְאֶחָד בְּסִכַּת שְׁלֹם. אֶחָד שְׁלֹם, לְהִרְאוֹת שְׁמִי שִׁיּוֹשֵׁב בְּצֵל זֶה, יוֹשֵׁב בְּאֵלוֹ הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים לְמַעְגָּה, שְׁעוֹמְדִים עַל זֶה הַתַּחְתּוֹן לְהֵאִיר לוֹ, לְכַסּוֹת עֲלָיו וּלְהַגּוֹ עֲלָיו בְּשַׁעַת שְׁצָרִיף.

שֶׁלֹּא יִתְעַרְבוּ בְּשִׁמְחָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל

וְעוֹד, כָּלֶם נִקְרָאִים סִכּוֹת בְּשִׁלְמוֹת, וְכַתוּב סִכַּת חֹסֵר, זֶה הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן שְׁצָרִיף בְּאֵלוֹ הַשְּׁבַעַת יָמִים קְדוֹשִׁים לְזוֹן לְשָׂאֵר הַמְּמֻנָּים הַגְּדוֹלִים שֶׁל הָעַמִּים, בְּשַׁעַת שֶׁהִיא לוֹקַחַת שְׁמִיחָה בְּבַעֲלָהּ, וְלֹא יִקְלָקְלוּ שְׁמִיחָתָהּ, כְּדִי שִׁתְּבַלְבְּלוּ (שְׁתִּיעֲדוּ) בְּמִזּוֹן הַהוּא, הַקְּרִבְנוֹת שְׁלָהֶם רַבִּים יוֹתֵר מִשָּׂאֵר יָמִים, כְּדִי שִׁתְּעַסְקוּ בָּהֶם וְלֹא יִתְעַרְבוּ לְבִסוּף בְּשִׁמְחָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וּמִי הִיא שְׁמִיחָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל? זֶה יוֹם שְׁמִינִי עֲצָרַת.

יִשְׂרָאֵל מִתְקַנְיִם כֶּסֶף לְקַבֵּ"ה מְלֻמְטָה

וּבֹא רֵאָה, בְּעוֹד שֶׁאֵלּוֹ שָׂאֵר הַמְּמֻנָּים שְׁמִיחִים וְאוֹכְלִים בְּמִזּוֹן הַהוּא שְׁמִתְקַנְיִם לָהֶם יִשְׂרָאֵל, הֵם מִתְקַנְיִם כֶּסֶף לְקַבֵּ"ה מְלֻמְטָה, וְלֹהֲעֵלוֹת אוֹתוֹ לְמַעְגָּה בְּאֵלוֹ הַמִּינִים, וּבְשִׁמְחָה, וּבְהִלָּל, וּלְהַקְרִיף הַמְּזֻבָּת. אֲזַי הִיא עוֹלָה וְלוֹקַחַת בְּרָכוֹת וְשִׁמְחָה בְּבַעֲלָהּ.

וּשְׂאֵר חֵיּוֹת גְּדוֹלוֹת מְמֻנּוֹת הָעַמִּים, אוֹכְלוֹת וְשׁוֹחֲקוֹת וְרוֹמְסוֹת וְנִזְנוֹנוֹת. וְהִיא נוֹטֶלֶת נְפֻשׁוֹת

כִּד שָׂרָא חֲכָמָה לְנִפְקָא, מְאִתֵּר דְּלֹא יָדִיעַ וְלֹא אִתְחַזֵּי, כְּדִין נְפִיק חַד מִשְׁחָתָא, וּבְטָשׁ, וְהִיא חֲכָמָתָא עֲלָאָה, נְצִיץ וְאִתְפְּשֵׁט לְכָל סְטֵרִין, כְּרִזָּא דְּמִשְׁכָּנָא עֲלָאָה. וְהִיא מִשְׁכָּנָא עֲלָאָה, אִפִּיק שִׁית סְטֵרִין, וְכְדִין הֵוָּא נְצִיזוֹ דְּמִשְׁחָתָא נְהִיר לְכָלָא, וְאָמַר בְּסִכַּת תְּשׁוּבוֹ שְׁבַעַת יָמִים.

מֵאֵן סִכַּת חֹסֵר ו'. דָּא מִשְׁכָּנָא תַּתָּאָה, דְּאִיהוּ כַּעֲשֵׁשִׁיתָא, לְאִחְזָאָה לְכָל נְהוּרִין, וְכְדִין אָמַר, בְּסִכַּת תְּשׁוּבוֹ שְׁבַעַת יָמִים. מֵאֵן שְׁבַעַת יָמִים. מְעֲלָמָא עֲלָאָה לְתַתָּאָה, דְּכִלְהוּ קְרִימִי בְּקִיּוּמָא, לְאִנְהָרָא לְהֵאִי סִכַּת. וּמֵאֵן אִיהִי. דָּא (עמוס ט) סִכַּת דוֹד הַנּוֹפֶלֶת. סִכַּת שְׁלוֹם. וּבְעֵי עֲמָא קְדִישָׁא לְמִיתֵב תְּחוֹת עֲלָהָא, כְּרִזָּא דְּמַהִימְנוּתָא, וּמֵאֵן דִּיתֵיב בְּצֵלָא דָּא, וְתֵיב בְּאִינוֹן יוֹמִין עֲלָאִין. מִי שִׁיּוֹשֵׁב בְּצֵל זֶה - יוֹשֵׁב בְּאֵלוֹ הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים לְמַעְגָּה

וְעַל דָּא כִּלְהוּ בְּסִכַּת בְּסִכַּת וְחַד בְּסוֹכוֹת שְׁלֹם, חַד שְׁלֹם, לְאִחְזָאָה דְּמֵאֵן דִּיתֵיב בְּצֵלָא דָּא, וְתֵיב בְּאִינוֹן יוֹמִין עֲלָאִין לְעִילָא, דְּקִיּוּמִין עַל הֵאִי תַּתָּאָה, לְאִנְהָרָא לִיה, לְחַפְיָא עֲלִיה, וְלֹאֲנָא עֲלִיה, בְּשַׁעַתָּא דְּאִצְטְרִיף.

שֶׁלֹּא יִתְעַרְבוּ בְּשִׁמְחָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל

וְתוֹ, כִּלְהוּ אַקְרוֹן סִכּוֹת בְּשִׁלְמוֹ, וְכַתִּיב סִכַּת חֹסֵר, דָּא עֲלָמָא תַּתָּאָה, דְּבַעָא כְּהֵי שְׁבַעַת יוֹמִין (דף קפ"ז ע"א) קְדִישִׁין, לְמִיּוֹן לְשָׂאֵר מְמֻנָּן רַבְרָבֵן דְּעַמִּין, בְּעוֹד דְּאִיהִי נְטִלָא חֲדוּהָ כְּבַעֲלָהּ, וְלֹא יִקְטַרְגוֹן חֲדוּתָא, כְּגִין דִּיתְעַרְבְּבוּן (ס"א דִּיתְעַדְנוּ) כְּהֵוָּא מְזוּנָא. קְרִבְנִין דְּלֵהוֹן סְגִיאִין יוֹתֵר מִשָּׂאֵר יוֹמִין, כְּגִין דִּיתְעַסְקוֹן בְּהוּ, וְלֹא יִתְעַרְבוּן לְכַתֵּר בְּחֲדוּהָ דִּישְׂרָאֵל. וּמֵאֵן חֲדוּהָ דִּישְׂרָאֵל, דָּא יוֹמָא תְּמִינָאָה דְּעֲצָרַת.

יִשְׂרָאֵל מִתְקַנְיִם כֶּסֶף לְקַבֵּ"ה מְלֻמְטָה

וְתֵא חֲזִי, בְּעוֹד דְּאִינוֹן שָׂאֵר מְמֻנָּן חֲדָאן, וְאִכְלוּן כְּהֵוָּא מְזוּנָא דְּמִתְקַנְיִ לִזְוִן יִשְׂרָאֵל. אִינוֹן מִתְקַנְיִ כּוּרְסִיָּא לְקוּדְשָׁא כְּרִיד הוּא מִתַּתָּא, וְלִסְלָקָא לִיה לְעִילָא, בְּאִינוֹן זִינִין, וּבְחֲדוּהָ, וּבְהִלּוּלָא, וְלֹאֲקַפָּא מְדַבְּחָא. כְּדִין אִיהִי סְלָקָא, וְנְטִלָא כְּרַפָּאן וְחֲדוּהָ כְּבַעֲלָהּ.

וּשָׂאֵר חֵיּוֹן רַבְרָבֵן מְמֻנָּן דְּעַמִּין, אִכְלוּן וּמְדַקְוִין וּרְפִסִין וְאִתְזַנּוּ. וְאִיהִי נְקֻטָּא נְפֻשָׁאן בְּעַנּוּגִין

בענג למעלה, כמו שאמרנו. כיון שיורדת, והיא לזכות כל הברכות וכל הקדשות וכל העונגים, וישאל כל אלו השבעה ימים היו מושכים אותה באלו המעשים שהם עושים ומקריבים לה, אז יורדת להתקרב בבניה ולשמח אותם יום אחד. והיום ההוא הוא יום שמיני, משום שכל שבעה ימים אחרים אתה. ועל זה הוא שמיני, ושמונה ימים כאחד. ומפני זה נקרא עצרת - פנוס. מתכנסים כלם ביום זה. ונקרא שמיני, ואין שמיני אלא מתוך שבעה.

יהי שם ה' מברך

פתוב (איוב א) יהי שם ה' מברך. מהו מברך? (אָלָא הכל ידוע) אבל סוד אחד ידע אחד מחברנו, במדבר הראו לו בחלום, ושמו רבי יצחק מפפתור. מהו מברך? ראשיתו קשה וסופו רך. מ"ב קשה, ודין הוא ודאי. (אחר כך) כעין זה יום של ראש השנה מ"ב, שהרי בארבעים ושנים (בסוד מ"ב) אותיות נברא העולם, ועל זה נברא בדין. לבסוף רך. ועל זה למדנו, כל ההתחלות קשות, וסוף הכל רך. (זה מ"ב בסוד של ארבעים ושנים אותיות נברא העולם, ועל זה נברא בדין לבסוף כדגמת זה) ביום של ראש השנה מ"ב קשה, בדין. ביום של עצרת רך, בשמחה.

מה בין דין עליון לדין אחר שלמטה בא נראה מה בין דין עליון לדין זה. דין עליון תחלתו וסופו קשה, ואין מי שיעמד בו, וכל מה שהולך מתחזק, ולבסוף ששורה, לא זו משם עד שמכלה ומקרית הכל שלא נשאר כלום. אבל דין אחר שלמטה, ראשית קשה, וכל מה שהולך - נחלש, עד שמאיר פנים, כדגמת (זה דין של הנקבה) הנקבה שנחלש כחה.

ה' למבול ישוב

ממתי התעורר דין שלמעלה לשרות על העולם? ביום המבול, ועל זה לא נשאר כלום בעולם חוץ מהתבה ההיא של נח, שהיא כדגמא העליון שסבלה לפח הדיו ההוא. ואלולי שהזמין הקדוש ברוך הוא ונמצא ברחמים על העולם, כל העולם היה נאבד, שכתוב (תהלים כט) ה' למבול ישוב. ועל זה לא שורה דין שלמעלה על העולם, שלא יכול העולם לסבל אותו אפלו געע אחד.

לעילא, כמה דאתמר. כיון דנתתא, ואיהי נקטא כל ברבאן וכל קדושין וכל ענוגין, וישאל כל הגי שבעה יומין הוו משכין לה באינון עובדין דקא עבדין ומקריבין בהדה, כדן נחתא לקרבא בבנהא, ולמחדי לון יומא חר, ותהוא יומא איהו יומא תמינאה, בגין דכל שבעה יומין אחרנין בהדה. ועל דא איהו תמינאה, ותמינא יומין פחדא. ובגין כך אקרי עצרת: כנישין. כנישין בלהו ביהא יומא. ואקרי שמיני, ולית שמיני אלא מגו שבעה.

יהי שם ה' מברך

פתוב (איוב א) יהי שם ה' מברך. מאי מברך. (אָלָא כלא ידע), אבל רזא חדא ידע חד מחברנא, במדברא אחויאו ליה בחלמא, ורבי יצחק פפתורא שמיה. מאי מברך. שירותא קשה, וסופיה רך. מ"ב קשה, ודינא איהו ודאי. ולבתר כך) כגוונא דא, יומא דראש השנה מ"ב, דהא בארבעין ותרו (בכרא דמ"ב) אתוון אתברי עלמא, ועל דא אתברי דא תנינו, כל שירותין קשין, וסופא דלהון רכין. (ס"א דא כמ"ב וכרא דארבעין ותרו אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי דדינא לבתר כך) כגוונא דא) ביומא דראש השנה מ"ב קשה בדינא. ביומא דעצרת רך בחדוה.

מה בין דין עליון לדין אחר שלמטה

תא הוי, מה בין דינא עלאה, להאי דינא. דינא עלאה שירותא וסופא קשה, ולית מאן דיקום ביה, וכל מה דאזיל אתתקף, ובתר דשאר, לא סליק מניה, עד דאכיל ושצי כלא, דלא אשתאר כלום. אבל דינא אחרא דתתא, שירותא קשה, וכל מה דאזיל אתחלש, עד דנהיר אנפין, כגוונא (ס"א דא דינא דנקבא) דנוקבא דחלש חילהא.

ה' למבול ישוב

אימתי אתער דינא דלעילא למשרי על עלמא. ביומא דטופנא. ועל דא לא אשתאר כלום בעלמא, בר ההוא תבותא דנח, דאיהו כגוונא עלאה, דסביל לההוא תוקפא. ואי לאו דזמין קדשא בריד הוא, ואשתכח ברחמי על עלמא, כל עלמא אתאביד, דכתיב, (תהלים כט) יי' למבול ישוב. ועל דא לא שריא דינא דלעילא על עלמא, דלא יכיל עלמא למסבל ליה, אפילו רגעא חדא.

הקדוש ברוך הוא מגלה עמקות ונסתרות בתורה כפי היתה רבי שמעון בוכה ושמת. נשאו עינים וראו חמשה מאלה האנשים הפרושים שהיו הולכים אחריו לבקש אותו. אמר רבי שמעון, מכאן והלאה מה שמד? אמר, נהוראי סבא, משום שיש נהוראי אחר אצלנו. הלכו רבי שמעון והחברים האלה עמו שלשה מילין. אמר רבי שמעון לאלו האחרים, מה דרך זו אצלכם? אמרו, לבקש את הזקן הזה, שממיו אנו שותים במדבר. בא רבי שמעון ונשקו. אמר לו, שמד נהוראי, ואור אפה, ואור עמו נמצא.

פתח רבי שמעון ואמר, (ויאלם) הוא מגלה עמקות ונסתרות, יודע מה בחשף, והאור שורה עמו. הוא גלא עמיקתא ומסתרתא - הקדוש ברוך הוא מגלה עמקות ונסתרות, שכל הדברים העמקים והסתומים העליונים הוא מגלה להם. ומה הטעם מגלה להם? משום שיודע מה בחשוכא שאם לא היה החשך, לא נודע האור. והוא ידע מה בחשך, ומפני כן מגלה עמקות ונסתרות. שאם לא החשך, לא יתגלו הדברים העמקים והנסתרים. ונהורא עמה שרא - מהו אור זה? אור שמתגלה מתוך החשך. ואנו, מתוך החשך שהיה במדבר, מתגלה לנו אור זה. הקדוש ברוך הוא ישרה עמו אור בעולם הזה ובעולם הבא. הלכו רבי שמעון והחברים שלשה מילין אלו אחריו. אמר לו, מדוע לא הולכים אלו עמו כבראשונה? אמר לו, לא רציתי להטריח לבן אדם עמי. עכשו שבאו, גלף כפאחד. הלכו, ורבי שמעון הלך לדרכו. אמר רבי אבא, הרי אנו יודעים את שמו, והוא לא יודע את שמו של מר? אמר לו, ממנו ידעתי שלא להתראות.

ליל ה' פרשת ויחי (דף ר"כ ע"א)

בראש השנה נכתבים פתקים בא ראה, כשמתעורר דין בעולם, כשהקדוש ברוך הוא יושב על פסא דין לדון את העולם, צריך אדם לעורר [בדין] תשובה שישוב מהרשע [מחטאיו], שהרי אותו יום נכתבים פתקים, וכלם נמצאים בתיק כתובים.

הקדוש ברוך הוא מגלה עמקות ונסתרות אדרכי הוה רבי שמעון בכי וחדרי זקפו עיניו, וקמו חמשה מאינון פרושים, דהו אולי אבתריה, למתבע ליה. קמו. אמר רבי שמעון, מכאן והלאה מה שמד? אמר, נהוראי סבא, בגין דנהוראי אתרא אית גבן. אזלו רבי שמעון ואינון חברייה עמיה תלת מילין, אמר רבי שמעון, לאינון אחרניו, מה ארחה דא גביכו. אמרו, למתבע ליה להאי סבא, דמימיו אנו שתאן במדברא. אתא רבי שמעון ונשקיה, אמר ליה, נהוראי שמד, ונהורא אנת, ונהורא עמד שרי.

פתח רבי שמעון ואמר, (ויאלם) הוא גלא עמיקתא ומסתרתא ידע מה בחשוכא ונהורא עמה שרא. הוא גלה עמיקתא ומסתרתא, קדשא בריד הוא גלי עמיקתא ומסתרתא, דכל עמיקין סתימין עלאין איהו גלי לון. ומאי טעמא גלי לון. בגין דיודע מה בחשוכא. דאלמלא חשוכא לא אתידע נהורא. ואיהו ידע מה בחשוכא ובגין כן גלי עמיקתא ומסתרתא, דאי לאו חשוכא לא יתגליין עמיקין ומסתרתא. ונהורא עמה שרא. מאן נהורא דא. נהורא (דף קפ"ז ע"ב) דאתגלייא מגו חשוכא ואנון מגו חשוכא דתהו במדברא, אתגלי לון נהורא דא. רחמנא ישרי עמד נהורא, בעלמא דין, ובעלמא דאתי. אולי רבי שמעון וחבריה, אלן תלת מילין אבתריה, אמר ליה, אמאי לא אזלי אלן עמד בקדמיתא. אמר ליה, לא בעינא לאטרחה לבר נש עמי, השתא דאתו גזיל כחדא. אזלו, ורבי שמעון אזל לארחיה. אמר רבי אבא, הא אנו ידענא שמייה, ואיהו לא ידע שמייה דמר, אמר ליה, מניה ידענא דלא לאתחזאה.

ליל ה' פרשת ויחי (דף ר"כ ע"א)

בראש השנה נכתבים פתקים תא חזי, כד אתער דינא בעלמא, דקדשא בריד הוא יתיב על כרסי דדינא למירן עלמא, בעי בר נש לאתערא (בדינא) תשובה, דייטוב מחיובא (ניא מחובו), דהא ההוא יומא, פתקין כתיבו, ומשתכחי כלהו באחמתא הא כתיבין.

אם שָׁב עַד יוֹם הַכְּפוּרִים קוֹרְעִים אֶת הַפְּתָקִים, וְאִם לֹא, חוֹתְמִים אֶת הַפְּתָקִים
אִם זָכָה אָדָם שֶׁיָּשׁוּב לִפְנֵי רְבוֹנוֹ, קוֹרְעִים אֶת
 הַפְּתָקִים שֶׁעָלָיו. אַחֲרַי כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן
 לִפְנֵי הָאֵדָם אֶת יוֹם הַכְּפוּרִים, יוֹם הַתְּשׁוּבָה. אִם
 שָׁב מִחֻטְאָיו - טוֹב. אִם לֹא - מִצְוָה הַמְּלַךְ לְחַתֵּם
 פְּתָקִים. אוֹי כִּי הַתְּשׁוּבָה רוּצָה לְהִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ.

וְיֵשׁ שְׁתּוּלִים לוֹ עַד יוֹם אַחֲרוֹן שֶׁל עֲצֵרֶת
אִם זָכָה בַתְּשׁוּבָה וְלֹא שְׁלֵמָה כְּרָאוּי - תּוֹלִים לוֹ
 עַד אוֹתוֹ יוֹם אַחֲרוֹן שֶׁל עֲצֵרֶת, שֶׁהוּא שְׁמִינֵי לַחֹג.
 אִם עָשָׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה לִפְנֵי רְבוֹנוֹ - נִקְרָעִים.
 וְאִם לֹא זֹכָה - אוֹתָם פְּתָקִים יוֹצְאִים מִבֵּית הַמְּלָךְ
 וְנִמְסְרִים בְּיַדֵּי מַלְאָךְ הַדִּין, וְהַדִּין נַעֲשֶׂה, וּפְתָקִים
 יוֹתֵר לֹא חוֹזְרִים עוֹד לְבֵית הַמְּלָךְ.

נְטִילַת הַפְּתָקִים

אִז מְעַבְרִים הַצְּלָמִים מִמֶּנּוּ וְלֹא נִמְצְאִים עִמּוֹ.
 כִּינּוּ שֶׁעֲבָרוּ מִמֶּנּוּ, הֵרִי וְדָאֵי שֶׁעָנַשׁ הַמְּלָךְ יַעֲבֹר
 עָלָיו וְיִטְעַם מִכּוֹס הַמְּנוּת. וּבְאוֹתוֹ לִילָה שֶׁל חֹג
 הָאֲחֵרוֹן, הַמְּלָאכִים הַמְּעַנִּישִׁים מְזַמְּנִים, וְנוֹטְלִים
 אֶת הַפְּתָקִים. וְאַחֲרַי שֶׁנִּטְלוּ אוֹתָם, מְעַבְרִים
 הַצְּלָמִים, וְלֹא נִמְצְאִים [וְאִם נִמְצְאִים פְּגוּמִים,
 יַעֲבֹר עָלָיו מַחְלוֹת וְכו'] בְּהֵם יָדִים. וְאִם נִמְצְאִים
 בְּהֵם יָדִים - דִּין גְּרוּעַ, אוֹ יַעֲבֹר עָלָיו דִּין שֶׁל
 מַחְלוֹת רְעוּת בְּפָגַם שְׁלָהֶם, וְהֵרִי בְּאַרְנוֹ אֶת זֶה.
וּבִסְפָרֵי הַקְּדוּמוֹנִים אוֹמְרִים יוֹתֵר, כְּשֶׁהֲרֹאשׁ נִגְרַע
 וְיִמְצָא הַגּוֹף - בְּנוֹ אוֹ אִשְׁתּוֹ יִמְצָאוּ, וְהוּא יִסְתַּלֵּק.
 וְזֶה מְדַבֵּר כְּשֶׁלֹּא חָזַר כָּל אוֹתוֹ זְמַן בַּתְּשׁוּבָה. אֲבָל
 אִם חָזַר, טַעַם הַמְּנוּת יִטְעַם וְיִתְרַפֵּא. וְאִם הַגּוֹף
 לֹא נִרְאָה וְיִמְצָא הֲרֹאשׁ - הֵם מְסַתַּלְקִים וְהוּא
 מִתְקִים, וְזֶה מְדַבֵּר כְּשֶׁבָנוּ הַקְּטָן בְּרִשׁוֹתוֹ. וְאִם
 יָדָיו פְּגוּמִים, מַעֲשֶׂה יָדָיו פְּגוּמִים, רְגָלָיו - מַחְלוֹת
 רוֹדְפוֹת אוֹתוֹ. בּוֹרַח הַצֶּלֶם וְחוֹזֵר, בּוֹרַח וְחוֹזֵר,
 עָלָיו כְּתוּב (דְּבָרִים כח) בְּבִקֵּר תֹּאמַר מִי יִתֵּן עָרֵב. וְזֶה
 כְּשֶׁהֲלַבְּנָה מְאִירָה וְהִלְיָלָה מִתְקַן בְּאוֹר.

הַצְּדִיקִים שֹׁבִים בְּכָל יוֹם

אֲבָל צְדִיקִים חֲסִידִים, כָּל יוֹם וְיוֹם מְסַתַּלְקִים
 בְּלִבָּם כְּאִלּוּ אוֹתוֹ יוֹם מְסַתַּלְקִים מִהָעוֹלָם,
 וְעוֹשִׂים תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה לִפְנֵי רְבוֹנָם, וְלֹא יִצְטָרְכוּ

אִם שָׁב עַד יוֹם הַכְּפוּרִים קוֹרְעִים אֶת הַפְּתָקִים, וְאִם לֹא,
 חוֹתְמִים אֶת הַפְּתָקִים
אִי זָכָי כִּי נִשׁ דִּיִּיתוּב קָמִי מְאִרְיָה, קָרְעִין פְּתָקִין
 דְּעָלִיָּה. לְכַתֵּר קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא זְמִין קָמִיָּה
 דְּכַר נִשׁ, יוֹמָא דְּכַפּוּרֵי יוֹמָא דְּתְשׁוּבָה. אִי תַב
 מְחַטְאוֹי טַב. וְאִי לֹא, פְּקִיד מְלָכָא לְמַחַתֵּם
 פְּתָקִין. וְוִי, דְּהָא תְשׁוּבָה בַּעֲיָא לְאַסְתַּלְקָא
 מְנִיָּה.

וְיֵשׁ שְׁתּוּלִים לוֹ עַד יוֹם אַחֲרוֹן שֶׁל עֲצֵרֶת
אִי זָכָי בַתְּשׁוּבָה, וְלֹא שְׁלֵימָתָא כְּדָקָא יְאוּת,
 תְּלִיין לִיָּה עַד הֵהוּא יוֹמָא בַתְּרָאָה דְּעֵצֵרֶת,
 דְּהוּא תְּמִינָאָה לַחֹג. וְאִי עֲבַר תְּשׁוּבָה שְׁלֵימָתָא
 לְקָמִי מְאִרְיָה, אֲתַקְרַעוּ. וְאִי לֹא זָכָי, אִינּוּן פְּתָקִין
 נְפָקִין מִבֵּי מְלָכָא, וְאַתְמַסְרִין בִּידְוֵי דְּסַנְטִירָא,
 וְדִינָא מְתַעֲבִיד, וּפְתָקִין לֹא מְהַדְרִין תּוֹ לְבִי
 מְלָכָא.

נְטִילַת הַפְּתָקִים

כְּדִין צוֹלְמִין אֲתַעֲבְרוּ מְנִיָּה, וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין
 עִמֵּיהּ. כִּינּוּן דְּמַתְעַבְרִין מְנִיָּה, הָא וְדָאֵי
 טוֹפְסָקָא דְּמְלָכָא יַעֲבֹר עָלֵיהּ, וְיִטְעוּם כְּסָא
 דְּמוֹתָא. וְכַהוּא לִילָא דְּחֵגָא בַתְּרָאָה, סַנְטִירִין
 זְמִינִין, וּפְתָקִין נְטִילִין, כְּתַר דְּנְטִילֵי לוֹן, צוֹלְמִין
 מַתְעַבְרִין, וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין (כִּי אִי מִשְׁתַּכְּחִין גְּרִיעִין יַעֲבֹר עָלָיו
 מְרַעִין וְכו') כְּהוּ יָדִי. וְאִי מִשְׁתַּכְּחִין כְּהוּ יָדִי (עַד),
 דִּינָא גְרִיעָא, אוֹ יַעֲבֹר עָלָיו דִּינָא מְרַעִין בִּישׁוּן,
 בְּגִרְעִיּוֹתָא דְּלַהוֹן, וְהָא אוֹקִימָנָא לְהָא.

וּבִסְפָרֵי קְדָמָאֵי אֲמַרֵי יְתִיר, כִּד רִישָׁא אַגְרַע,
 וְיִשְׁתַּכְּחַ גּוֹפָא. בְּרִיָּה, אוֹ אֲנַתְתִּיָּה
 יִשְׁתַּכְּחוּ וְהוּא יִסְתַּלֵּק. וְהֵנִי מִילֵי, כִּד לֹא אֲהַדְרַ
 כָּל הֵהוּא זְמַנָּא בַתְּיּוֹבְתָא. אֲבָל אִי אֲהַדְרַ,
 טַעְמָא דְּמוֹתָא יִטְעַם, וְיִתְסִי וְאִי גּוֹפָא לֹא אֲתַחְזִי,
 וְיִשְׁתַּכְּחַ רִישָׁא. אִינּוּן סְלָקִין, וְהוּא אֲתַקִּים.
 וְהֵנִי מִילֵי, כִּד בְּרִיָּה זְעִירָא בְּרִשׁוֹתִיָּה. וְאִי יָדוּ
 פְּגִימוּ, עֲבִידְתָּא דִּידוּי פְּגִימִין. רְגָלוּי, מְרַעִין
 רְדִפִין עָלֵיהּ. עֵרַק צוֹלְמָא וְאַהֲדַר, עֵרַק וְאַהֲדַר.
 עָלֵיהּ כְּתִיב, (דְּבָרִים כח) בְּבִקֵּר תֹּאמַר מִי יִתֵּן עָרֵב,
 וְהָאֵי כִּד נְהָרָא סִיְהָרָא, וְלִילָא אֲתַתְּקִין בְּגַהוּרָא.

הַצְּדִיקִים שֹׁבִים בְּכָל יוֹם

אֲבָל זְכָאֵי חֲסִידֵי, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא מְסַתַּלְקִי
 בְּלִבְיָהוּ, כְּאִלּוּ הֵהוּא יוֹמָא מְסַתַּלְקִי
 מִעֲלָמָא, וְעַבְדִּין תְּיּוֹבְתָא שְׁלֵימָתָא קָמִי מְאִרְיָהוּן,

לדבר אחר. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.

כמה עליונים מעשי המלך הקדוש

בא ראה, כל הנקרא בשמי - כמה עליונים מעשי המלך הקדוש, שהרי באותם מעשים [בריות] שהוא עושה למטה, קושר אותם בדברים עליונים שלמעלה, וכשנוטלים אותם למטה ועושים בהם מעשה, מתעורר אותו מעשה שלמעלה שקשור בו, כגון אזור ועץ ארז, והרי בארנו הדברים.

הלולב, האתרוג, ההדס, והערבה, כלם אחוזים בשם הקדוש למעלה

ויש מהם שאחוזים בשם הקדוש, כמו לולב, ואתרוג, הדס, וערבה, שכלם אחוזים בשם הקדוש למעלה. ועל כך שנינו, לאחז אותם ולעשות בהם מעשה כדי לעורר חוה אותם שאחז בו. ועל זה שנינו, בדברים ומעשה צריך להראות דבר כדי לעורר דבר אחר.

כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו

זהו שכתוב כל הנקרא בשמי ולכבודי [בראתיו] - לעורר כבודי. בראתיו - ליחד לי. יצרתיו - לעשות בו מעשה [כח]. אף עשיתיו - לעורר בו כח שלמעלה. דבר אחר כל הנקרא בשמי - הינו שכתוב (ויקרא כג) פרי עץ הדר. ולכבודי בראתיו - הינו פפת תמרים. יצרתיו - הינו וענף עץ עבת. אף עשיתיו - הינו וערבי נחל.

ולקחתם לכם ביום הראשון

ותקונו של זה שאמר הכתוב ולקחתם לכם ביום הראשון, דוקא שהוא חמישי על עשור. אבל ביום הראשון, אותו יום ראשון מי הוא? אלא יום שיצא ראשון לנסע [לכל] במעגניו של מים נובעים, ואנו רוצים להמשיכו לעולם. משל למלך שקשר בני אדם במאסר. באה אמו הגבירה והוציאה אותם לחרות, והמלך משגיח על כבודה ונתן אותם בידיה. מצאה אותם רעבים וצמאים. אמרה, הרי הוצאתי אותם לחרות, תביא להם אכל ומשקה. כך יום הכפורים הזה מוציא את כלם לחרות, ואנו רעבים למזון וצמאים לשתייה. היא

ולא יצטרכו למלה אחרא. ופאה חולקהו בעלמא דין ובעלמא דאתי.

כמה עליונים מעשי המלך הקדוש

תא הוי, (ישעיה מז) כל הנקרא בשמי, כמה עליון עובדי מלכא קדישא, דהא באינון עובדי (כ"א ברין) דאיהו עביר לתתא קטיר לון במלין עליון דלעילא, וכד נטלין לון לתתא ועבדי בהו עובדא, אתער ההוא עובדא דלעילא דקטיר בה. כגון אזובא, עין ארז, והא אוקימנא (דף רכ"ב) מלי.

הלולב, האתרוג, ההדס, והערבה, כלם אחוזים בשם הקדוש למעלה

ואית מנייהו דאחידן בשמא קדישא, כגון לולב, ואתרוג, הדס, וערבה, דכלהו אחידן בשמא קדישא לעילא. ועל דא תנינן, לאתרא לון, ולמעבד בהו עובדא, כגון לאתערא חוה ההוא דאחיד ביה. ועל דא תנינן, במלין ועובדא בעיין לאחזאה מלה, כגון לאתערא מלה אחרא.

כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו

הדא הוא דכתיב, כל הנקרא בשמי ולכבודי (בראתיו), לאתערא יקרי. בראתיו, לייחדא לי. יצרתיו, למעבד ביה עובדא (כ"א חילא). אף עשיתיו, לאתערא ביה חילא דלעילא. דבר אחר, כל הנקרא בשמי, הינו דכתיב (ויקרא כג) פרי עץ הדר. ולכבודי בראתיו, הינו כפות תמרים. יצרתיו, הינו וענף עץ עבות. אף עשיתיו, הינו וערבי נחל.

ולקחתם לכם ביום הראשון

ותקונא דהאי דאמר קרא, (ויקרא כג) ולקחתם לכם ביום הראשון, דייקא. דהוא חמישאה על עשור. אבל ביום הראשון, ההוא יום ראשון מאן הוא. אלא יום דנפיק ראשון, לנטלא (ד"א לנלא) במבועי דמיון נביעין, ואנו בעיין לאמשכא ליה לעלמא מתל למלכא דקטר בני נשא בקטרוי, אמיה מטרוניתא אתת, ואפיקת לון לחירות, ומלכא אשגח ליקרא דילה, ויהב לון בידהא. אשכחת לון כייפין וצחין, אמרת, הא אפיקת לון לחירו, אייתי לון מיכלא ומשתייא. כך, הא יום הכפורים

מעטרת את המלך בעטרותיו. ביום הזה ידענו שמים נובעים שורים עמה, שואלים לשתות למי שהוציא אותם לחרות, ועל כך קוראים לו ביום ראשון.

יום זה הוא ראשית הכל

זה בספר האגדה, והוא יפה. אבל ביום הזה, לאברהם שהוא ראשית הכל, אם בענני כבוד הוא הראשית או במים הוא הראשית, שאברהם התחיל לחפר בורות מים.

פרי עץ הדר

פרי עץ הדר - זו באר של יצחק, שיצחק הדר את הקדוש ברוך הוא וקרא לו עץ הדר. פרו של עץ הדר הזה ידוע. כפת תמרים - שכתוב (תהלים צב) צדיק כפתור יפרח, ולא נמצא ביניהם פרוד. ולכן לא כתוב וכפת, אלא כפת, משום שלא עולה זה בלי זה. ובה מתמלאת הבאר הזאת, מבאר מים עליונים שנובעים. ההוא מתמלא בתחלה, וממנו מתמלאת הבאר עד שנובעת לכל.

ענף עץ עבת

וענף עץ עבת - זה ענף של אילן הגדול שהתחזק ונשרש בשרשו, נעשה אילן עליון על הכל, שאחוז בכל הצדדים שלו, ענף שהוא עץ עבת, עץ שאחוז את העבות, שהרי מזה נוטל יסוד העולם ומתמלא כדי להריק בבאר, זהו עולם ארץ ההשקאה.

וערבי נחל

וערבי נחל - שנים הם, שני נחלי מים מתכנסים לתוכם להריק לצדיק. דבר אחר וערבי נחל - אלה הם גבורות שאחוזות ביצחק, שבאים מצד אותו נחל עליון ולא מצד האב. לכן הכל נאה, ולא מבשם לפרות, ולא עושה פרות. וערבי נחל - שני עמודים שהגוף עומד עליהם. אבל וערבי נחל ודאי, כמו שנתבאר, ואלה הם כלם לרוקו מים לבאר.

הדר על הכל

(השלמה מההשמות סימן ג') מהו פרי עץ הדר? עץ האתרוג. ומהו הדר? הדר על הכל, והינו הדר של שיר השירים, שכתוב בו מי זאת הנשקפה

אפיק לכלא לחירו, ואנן בפני מזונא קאימנא, וצחינו למשתנא, היא אעטרת למלכא בעטרוי. בהאי יומא ידענא, דהא מיון נביעין עמה שריין, שאילנא למשתייא, למאן דאפיק לון לחירו. ועל דא קרינו ליה יום ראשון.

יום זה הוא ראשית הכל

דא בספרא דאגדתא ושפיר הוא. אבל בהאי יומא, לאברהם שירותא דכלא, אי בענני יקר הוא שירותא, אי במיא הוא שירותא. דאברהם שארי למחפרי בירי דמיא.

פרי עץ הדר

פרי עץ הדר, דא בירא דיצחק, דיצחק אהדר ליה לקדשא בריד הוא וקרא ליה עץ הדר. פרי דהאי עץ הדר ידיעא. כפת תמרים, דכתיב, (תהלים צב) צדיק כפתור יפרח, ולא אשתבח ביניהו פירודא. ועל דא לא כתיב וכפת, אלא כפת. בגין דלא סליק דא בלא דא, ובהאי אתמלייא האי באר, מבאר מים עליון נביעין, ההוא אתמלי בקדמיתא, ומניה אתמלייא בירא, עד דאיהו נביעו לכלא.

ענף עץ עבת

וענף עץ עבות, דא ענפא דאילנא רברבא, דאתקוף ואשתרשא בשרשו, אתעביד אילנא עלאה על כלא, דאחיד בכל סטריה, ענף דאיהו עץ עבות, עץ דאחיד לעבות, דהא מהאי נוטל יסודא דעלמא, ואתמליא לארקא כבירא, האי הוא עלמא ארקא דשקיותא.

וערבי נחל

וערבי נחל, תרי אינון, תרין נחלין דמיא אתכניש בהו, לארקא לצדיק. דבר אחר, וערבי נחל, אלין אינון גבורן, דאחידן ביה ביצחק, דאתיין מספרא דההוא נחל עלאה, ולא מספרא דאבא. בגין כך, כלא יאי, ולא כסימא לפירון, ולא עביד פירון. וערבי נחל, תרין קיימין, דגנפא קיימא עליהו, אבל וערבי נחל ודאי, כמה דאתמר, ואלין אינון כלהו לארקא מיא לבירא.

הדר על הכל

(השלמה מההשמות סימן ג') מאי פרי עץ הדר אילנא דאתרוגא ומאי הדר היינו הדר על הכל והיינו הדר דשיר השירים דכתיב ביה (שיר השירים ו) מי

כמו שחר. והיגו על שם נקבה, ועל שמה נלקחה נקבה מאדם שאי אפשר להתקיים עולם התחתון בלא נקבה. ומה הטעם נקראת נקבה? על שם שנקביה רחבים, ויש לה נקבים יתרים על האיש, ומה הם הנקבים: שדים ורחם ובית קיבול הולד.

שיר השירים קדש קדשים

ומה שאמרו, שיר השירים שהוא הדר לכל ספרי הקדש - פן. שאמר רבי יוחנן, כל הספרים קדש, ושיר השירים קדש קדשים. ומהו קדש קדשים? אלא קדש שהוא קדש לקדשים. ומה הם קדשים? אלו שפנגד שש קצוות שבאדם, וקדש יהיה להם קדש לכלם.

האתרוג - הדר לכל

ומהו קדש? זה אתרוג, שהוא הדר לכל. ולמה נקרא שמו הדר? אל תקרי הדר אלא ה' דר, זה אתרוג שהוא נפרד מאגד הלולב, ואין מצות לולב קיימת אלא בו, והוא גם כן אגוד עם הכל, שעם כל אחד הוא, ועם כלם יחד הוא.

ומהו הלולב? כנגד חוט השדרה. וענף עץ עבת - שענפיו חופים את רבו, ואם אין ענפיו חופים את רבו - אינו כלום. מפני מה? משל לאדם שבזרועותיו יגן על ראשו, הרי זרועותיו שנים וראשו שלשה, והיגו ענף לשמאל, עבת לימין, ונמצא עץ באמצע. ולמה נאמר בו עץ? שהוא שרש האילן.

ענין ערבי נחל

ומה זה ערבי נחל? שוקי האדם שהם שתיים. ומהו לשון של ערבי נחל? משום שגדול שבהם הוא למערב, ומשם יונק פחו, ושל צפון הוא קטן ממנו מהלך חמש מאות שנה, והוא ברוח צפונית מערבית, ובו פועל ונקרא על שמו, והם שניהם עצים. דבר אחר ערבי - שפעמים מערבים פעלתם זה עם זה. מה זה ערבי נחל? נחל הוא על שם המקום שהם קבועים בו ששמו נחל, כמו שכתוב כל הנחלים הולכים אל הים.

ים הוא אתרוג

מהו ים? הוי אומר זה אתרוג. ומנין לנו שכל מדה ומדה מאלו השבעה נקראת נחל? שגאמר

זאת הנשקפה כמו שחר. והיגו על שם נקבה ועל שמה נלקחה נקבה מאדם שאי אפשר להתקיים עולם התחתון בלא נקבה. ומאי טעמא אקרי נקבה על שם שנקביה רחבים ויש לה נקבים יתרים על האיש. ומאי נינהו נקבים שדים ורחם ובית קיבול הולד.

שיר השירים קדש קדשים

ומאי ניהו שאמרו שיר השירים, שהוא הדר לכל ספרי הקדש אין. דאמר רבי יוחנן, כל הספרים קדש ושיר השירים קדש קדשים. ומאי ניהו קדש קדשים. אלא קדש, שהוא קדש לקדשים. ומאי הם קדשים אלו שפנגד שש קצוות שבאדם וקדש הוי להו קדש לכלהו.

האתרוג - הדר לכל

ומאי ניהו קדש, זה אתרוג שהוא הדר הכל. ולמה נקרא שמו הדר אל תקרי הדר אלא ה' דר זה אתרוג שהוא נפרד מאגד הלולב ואין מצות לולב קיימת אלא בו, והוא גם כן אגוד עם הכל. שעם כל אחד הוא ועם כולן יחד הוא.

ומאי לולב כנגד חוט השדרה. וענף עין עבות שענפיו חופין את רובו ואם אין ענפיו חופין את רובו אינו כלום. מפני מה, משל לאדם שבזרועותיו יגן על ראשו, הרי זרועותיו שנים וראשו שלשה, והיגו ענף לשמאל, עבת לימין, ונמצא עין באמצע. ולמה נאמר בו עין שהוא שורש האילן.

ענין ערבי נחל

ומאי ערבי נחל שוקי האדם שהם שתיים. ומאי נינהו לישנא דערבי נחל, משום דגדול שבהם הוי למערב ומשם יונק פחו. ושל צפון הוא קטן ממנו מהלך חמש מאות שנה והוא ברוח צפונית מערבית ובו פועל ונקרא על שמו והם שניהם עצים. דבר אחר ערבי, שפעמים מערבין פעולתן זה עם זה. מאי ערבי נחל, נחל הוי, על שם המקום שהם קבועים בו ששמו נחל. כדכתיב, (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים.

ים הוא אתרוג

מאי ניהו ים, הוי אומר זה אתרוג. ומנא לן דכל מדה ומדה מאלו השבעה אקרי

וּמִמֶּתְנֶה נַחְלִיאֵל, אֵל תִּקְרִי נַחְלִיאֵל אֶלָּא נַחְלִי
אֵל.

רְמִזֵּי אַרְבַּעַת הַמִּינִים

וְעוֹד שָׁם, מָה לֵב, הִדְר פְּרִי הַגּוֹף, אִף יִשְׂרָאֵל פְּרִי
עַץ הַדֶּר. מָה אֵילָן תְּמָר, עֲנַפְיוֹ סְבִיבָיו וְלוּלְבוֹ
בְּאֲמֻצָּע, אִף יִשְׂרָאֵל נְטִלוֹ גּוֹף הָאֵילָן הַזֶּה שֶׁהוּא
לְבוֹ, וּכְנֻגְד הַגּוֹף חוּט הַשְּׂדֵרָה בְּאֲדָם שֶׁהוּא עֵקֶר
הַגּוֹף. וּמָה לּוּלְבֵב זֶה כְּתוּב לוֹ לֵב, אִף לֵב מְסוּר לוֹ.
וּמָה לֵב זֶה שְׁלֵשִׁים וּשְׁתַּיִם וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת חֲכָמָה בּוֹ,
אִף בְּכָל נְתִיב מִהֶן צוּרָה שׁוֹמֵרֵת, שֶׁנֶּאֱמַר לְשׁוֹמֵר
אֶת דְּרָגָה עֵץ הַחַיִּים: (ע"כ מההשטמות)

אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב

דְּבַר אַחֵר, וְלִקְחָתֶם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי
הַדֶּר - זֶה אֲבָרְהָם. כִּפְתַת תְּמָרִים - זֶה יִצְחָק. וְעֵנַף
עֵץ עֵבֶת - זֶה יַעֲקֹב. וְעֵרְבֵי נַחַל - אֵלֶּה הֵן שְׁתֵּי
הַדְּרָגוֹת שֶׁאֲמַרְנוּ. וּמִי שֶׁשׁוּנָה זֶה, מִשׁוּם שֶׁעֵץ
עֵבֶת זֶה יַעֲקֹב, שְׂאוּחֹז אֶת כָּל הַחֲלָקִים, וְדָאִי זֶה
יַעֲקֹב. אֲבָל הִרִי בְּאֲרָנוֹ, פְּרִי עֵץ הַדֶּר - זֶה בְּאֵר
יִצְחָק, זֶה גְבוּרָה תַּחְתּוֹנָה. כִּפְתַת תְּמָרִים - כִּפְתַת
חֶסֶד, קִשְׁר שֶׁנֶּקְשֵׁר בְּבֵאֵר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּנִיאֵל ג)
כְּפוֹתִים בְּסֻרְבְּלֵיהֶם, מִשׁוּם שֶׁאֵלֶּה לֹא עוֹלִים זֶה
בְּלִי זֶה. וְעֵנַף עֵץ עֵבֶת, עֵנַף הוּא עֲלִיוֹן שֶׁנַּעֲשֶׂה
עֵץ עֵבֶת וְאוּחֹז לְכָל צַד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. עֵרְבֵי נַחַל
- זֶה יִצְחָק, בְּכָל הַצְּדָדִים שֶׁאֲחוּזִים בְּצַד הַנַּחַל
וְלֹא בְּצַד הָאֵב. שֶׁשְׁנֵינֵנו, אִף עַל גַּב שֶׁבְנַחַל הַזֶּה
לֹא נִמְצָא דִין, מִתְעוֹרְרִים מִמֶּנּוּ דִּינִים.

עֵרְבֵי נַחַל לֹא יוֹצְאִים מֵהֶם לֹא פְּרִי וְלֹא טַעַם וְלֹא
רִיחַ

וְרֵב הַמְּנוּנָא סְבָא פְּרִישׁ, וְעֵרְבֵי נַחַל - אֵלוֹ שְׁנֵי
הָעֲמוּדִים שֶׁאֲמַרְנוּ שֶׁיוֹצְאִים מֵהֶם מִים, וְיָפָה. אֲבָל
בֹּא רָאָה, הִרִי רְאִינוֹ שֶׁשְׁתֵּי דְרָגוֹת אֵלֶּה שְׁעוּמֹדוֹת
עַל דְּרָגָה שֶׁל צְדִיק, פְּרִי וְכַנּוּס גְּדוֹל [הַבְּרָכוֹת]
יוֹצְאִים מֵהֶם, וְעֵרְבֵי נַחַל לֹא יוֹצְאִים מֵהֶם לֹא
פְּרִי וְלֹא טַעַם וְלֹא רִיחַ, וְהִרִי בְּאֲרָנוֹ, וְהַכֵּל יָפָה.

אֲתָרוּג בְּשִׂמְלָל וְלוּלְבֵב בְּיָמִין

וְעַל פֶּן אֲתָרוּג בְּשִׂמְלָל, כְּנֻגְד הַלֵּב. לּוּלְבֵב בְּיָמִין.
כִּפְתַת בְּכָל, וְקִשׁוּר בְּכָל, שֶׁהִרִי צְדִיק כִּפְתוֹת הוּא
בְּכָל הַצְּדָדִים וְקִשׁוּר בְּכָל, וְזֶהוּ קִשְׁר הָאֲמוּנָה.

נַחַל. שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כ"א) וּמִמֶּתְנֶה נַחְלִיאֵל, אֵל
תִּקְרִי נַחְלִיאֵל אֶלָּא נַחְלִי אֵל.

רְמִזֵּי אַרְבַּעַת הַמִּינִים

וְעוֹד שָׁם, מָה לֵב, הִדְר פְּרִי הַגּוֹף, אִף יִשְׂרָאֵל
פְּרִי עֵץ הַדֶּר. מָה אֵילָן תְּמָר, עֲנַפְיוֹ סְבִיבָיו
וְלוּלְבוֹ בְּאֲמֻצָּע, אִף יִשְׂרָאֵל נְטִלוֹ גּוֹף הָאֵילָן
הַזֶּה שֶׁהוּא לְבוֹ, וּכְנֻגְד הַגּוֹף חוּט הַשְּׂדֵרָה בְּאֲדָם
שֶׁהוּא עֵקֶר הַגּוֹף. וּמָה לּוּלְבֵב זֶה כְּתוּב לוֹ לֵב,
אִף לֵב מְסוּר לוֹ. וּמָה לֵב זֶה שְׁלֵשִׁים וּשְׁתַּיִם וּשְׁתַּיִם
נְתִיבוֹת חֲכָמָה בּוֹ, אִף בְּכָל נְתִיב מִהֶן צוּרָה
שׁוֹמֵרֵת, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ג) לְשׁוֹמֵר אֶת דְּרָגָה עֵץ
הַחַיִּים: (ע"כ כֹּאן מִהַהֲשַׁמְטוֹת)

הַחַיִּים: (ע"כ כֹּאן מִהַהֲשַׁמְטוֹת)

רְמִזֵּי אַרְבַּעַת הַמִּינִים

דְּבַר אַחֵר, וְלִקְחָתֶם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי
עֵץ הַדֶּר, דָּא אֲבָרְהָם. כִּפְתַת תְּמָרִים, דָּא
יִצְחָק. וְעֵנַף עֵץ עֵבֶת, דָּא יַעֲקֹב. וְעֵרְבֵי נַחַל,
אֵילָן אֵינּוּן תְּרִין דְּרָגִין דְּאֲמַרְנוּ. וּמֵאֵן דְּמַתְּנֵי הָאֵי,
בְּגִין דְּעֵץ עֵבֶת דָּא יַעֲקֹב, דְּאֲחִיד לְכֻלְהוּ חֲלָקִין,
וְדָאִי דָּא יַעֲקֹב. אֲבָל הָא אֹקִימְנָא, פְּרִי עֵץ
הַדֶּר דָּא בִּירָא דְיִצְחָק, דָּא גְבוּרָה תַּמְאָה. כִּפְתַת
תְּמָרִים. כִּפְתַת חֶסֶד, קִשׁוּרָא דְאֲתַקְשֵׁר בְּבִירָא,
כְּמָה דְאֵת אֲמֵר, (דְּנִיאֵל ג) כְּפִירוֹ בְּסֻרְבְּלֵיהוֹן, בְּגִין
דְּאֵלִין לֹא סְלָקִין דָּא בְּלֵא דָּא. וְעֵנַף עֵץ עֵבֶת,
עֲנַפָּא הוּא עֲלָאָה, דְּאֲתַעְכִּיד עֵץ עֵבֶת, וְאֲחִיד
לְכָל סְטְרָא, כְּמָה דְאֲתַמֵּר. עֵרְבֵי נַחַל דָּא יִצְחָק,
בְּכָל סְטְרֵי, דְּאֲחִידוֹן בְּסְטְרָא דְנַחְלָא, וְלֹא
בְּסְטְרָא דְאֲבָא. דְּתַנְיִן, אִף עַל גַּב דְּבַהֲאֵי נַחַל
דִּינָא לֹא אֲשַׁתְּכַח בֵּיה, דִּינִין מִתְעַרְיִן מִנִּיה.

עֵרְבֵי נַחַל לֹא יוֹצְאִים מֵהֶם לֹא פְּרִי וְלֹא טַעַם וְלֹא
רִיחַ

וְרֵב הַמְּנוּנָא סְבָא פְּרִישׁ, וְעֵרְבֵי נַחַל, אֵינּוּן
תְּרִין קוּיָמִין דְּקִאֲמַרְנוּ, דְּמִיָּא נְפָקִי מִנִּיהוּ,
וְשִׁפּוּר. אֲבָל תַּא הוּי, הָא הוּינָן דְּתְרִין דְּרָגִין
אֵלִין דְּקוּיָמִי עַל דְּרָגָא דְצְדִיק, אִיבָא וְכַנּוּשׁוֹ
רְבֻרְבָא (ס"א דְּנִרְבָּא) נְפָקִי מִנִּיהוּ, וְעֵרְבֵי נַחַל לֹא
נְפָקִי מִנִּיהוּ, אִיבָא, וְלֹא טַעַמָא, וְלֹא רִיחָא.
וְהָא אֹקִימְנָא וְכֻלָּא שִׁפּוּר.

אֲתָרוּג בְּשִׂמְלָל וְלוּלְבֵב בְּיָמִין

וְעַל דָּא אֲתָרוּג (דף רכא ע"א) בְּשִׂמְלָא, לְקַבִּיל
לְפָא. לּוּלְבֵב בְּיָמִינָא, כִּפְתַת בְּכֻלָּא, וְקִטְרִי
בְּכֻלָּא. דְּהָא צְדִיק כִּפְתוֹת הוּא בְּכָל סְטְרִין, וְקִטְרִי
בְּכֻלָּא, וְדָא הוּא קִשׁוּרָא דְמִהִמְנוּתָא.

אשריהם ישראל

ובספרא דאגדתא שפיר קאמר, דכל אליו אינון אושפיון, דומינין עמא קדישא כהאי יומא, דבעינין לאשכחא להו, כיון דזמין לון, ובהו בעי בר נש למלכא בעותיה. זכאין אינון ישראל דידעין ארחוי דמלכא קדישא, וידעין ארחוי דאורייתא, למהך באורח קשומ, למזכי כהו בעלמא דין ובעלמא דאתי.

נצחון בדין

ביומא דא נפקי ישראל, בסימנין רשימין מגו מלכא, כגון דאינון נצחין דינא. ומאי סימנין אינון, סימני מהימנותא, חותמא דמלכא עלאה. לתרי כני נשא, דעאלו קדם מלכא לדינא, ולא ידעי עלמא מאן מנייהו נצח. נפק חד לגיון מבי מלכא, שאילו לו. אמר לון, מאן דיפוק ובידוי סימנין דמלכא, הוא נצח. כד, כולי עלמא עאלין לדינא, קדם מלכא עלאה, ודאין לון מיומא דראש השנה ויום הכפורים, עד חמש סרי יומין לירחא. ובין כד אשתכחו ישראל זכאין בלהו בתויבתא. טרחין בסכה ולולב ואתרוג, ולא ידעי מאן נצח דינא. מלאכי עלאי שאלו מאן נצח דינא. קדשא בריך הוא אמר להו, אינון דמפקי בדידיהו סימנין דילי, אינון נצחין דינא.

ביום הזה ישראל יוצאים בראש המלך

כהאי יומא, נפקי ישראל ברשימו דמלכא, בתושבתתא דהלילא. עאלין בסכה, אתרוג בשמאלא, לולב בימינא. קמאן בלהו, דישאל רשימין ברשימין דמלכא קדישא. פתחי ואמרי, (תהלים קמד) אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו.

אשריהם ישראל

ויפה אמר בספר האגדה שכל אלה הם אורחים שמזמינים העם הקדוש ביום הזה, שצריכים למצא אותם, כיון שהזמין אותם, ובהם מבקש אדם בקשתו למלך. אשריהם ישראל שידעו וידעו המלך הקדוש, וידעו דרכי התורה ללכת בדרך אמת, לזכות בהם בעולם הזה ובעולם הבא.

נצחון בדין

ביום הזה יוצאים ישראל בסימנים רשומים מתוך המלך, משום שהם נצחו בדין, ומהם הסימנים? סימני האמונה, חותם המלך העליון. לשני בני אדם שנכנסו לבני המלך לדין, ובעולם לא יודעים מי מהם נצח. יצא לגיון אחד מבית המלך, ושאלו אותו מי נצח? אמר להם, מי שיצא ובידו סימני המלך, הוא שנצח. כד כל העולם נכנסים לדין לפני המלך העליון, והוא דן אותם מיום של ראש השנה ויום הכפורים, עד חמש עשרה יום לחדש, ובין כד נמצאו ישראל כלם צדיקים בתשובה, טורחים בסכה ולולב ואתרוג, ולא יודעים מי נצח בדין. המלאכים העליונים שואלים, מי נצח בדין? אומר להם הקדוש ברוך הוא, אלה שמוציאים בידיהם את הסימנים שלי, הם נצחו בדין.

ביום הזה ישראל יוצאים בראש המלך

ביום הזה יוצאים ישראל בראש המלך, בתשבחות ההלל, נכנסים לסכה, אתרוג בשמאל, לולב בימין. כלם רואים שישאל אל רשומים ברשומי המלך הקדוש, פותחים ואומרים, (תהלים קמד) אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו.

ליל ו' פרשת ויקרא (דף כ"ד ע"א)

ענין פרי עץ הדר

רבי יהודה פתח, בתיב (ויקרא כג) פרי עץ הדר כפת תמרים. פרי עץ הדר, מאן הוא. דא אתרוג. וכי אתרוג מעין הדר הוא, והא כמה קוצין אית סחרניה, מכאן ומכאן, ואת אמרת פרי עץ הדר. אלא רזא דמלה, דכתיב, (בראשית ב) ויבן וי' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם. וכתיב (בראשית ב) עצם מעצמי ובשר

ליל ו' פרשת ויקרא (דף כ"ד ע"א)

ענין פרי עץ הדר

רבי יהודה פתח, כתיב (ויקרא כג) פרי עץ הדר כפת תמרים. פרי עץ הדר מה הוא? זה אתרוג. וכי אתרוג מעין הדר הוא? והרי כמה קוצים יש סביבו, מכאן ומכאן, ואתה אמרת פרי עץ הדר? אלא סוד הדבר, שכתוב ויבן וי' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם. וכתוב עצם מעצמי ובשר מבשרי, וזהו פרי עץ

הָדָר. מִזֵּין לָנוּ שְׁאֵדָם נִקְרָא עֵץ? שְׁכַתוֹב כִּי הָאֵדָם
עֵץ הַשְּׂדֵה.

עֲנֵן כֹּפֶת תְּמָרִים

כֹּפֶת תְּמָרִים, שְׁעוּלִים לְשִׁבְעִים שָׁנִים, וּבֹו נִתְקַנּוּ
שִׁבְעִים שָׁנִים עֲלִיזוֹת. וְזֶה כֹּפֶת לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה,
וְלָכֵן נִקְרָא כֹּפֶת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּפִּיתוּ, שְׁעוּלָה לְכָאן
וּלְכָאן. זֶהוּ שְׁכַתוֹב כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֶרְצָךְ, דְּוָקָא.

מִי שְׁחוּטָא אֶל הַמְזַבֵּחַ הוּא חוּטָא בְּכָל

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, פְּרִי עֵץ הָדָר - זֶה מְזַבֵּחַ, שְׁעוּשָׁה
פְּרוּת, וּמַעַלָּה נִצְנָיִם לְכָל הַצְּדִידִים. מַה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שֶׁכָּל שִׁבְעִים הַשָּׁנִים נוֹתְנִים לָהּ חֶלֶק,
וְהִיא מִתְבָּרַכֶת מְכֻלָּם. מַה זֶה אוֹמֵר? מִשּׁוּם שֶׁמִּי
שְׁחוּטָא אֶל הַמְזַבֵּחַ, הוּא חוּטָא בְּכָל, שֶׁהָרִי כֹּפֶת
כְּנֶגֶד אוֹתוֹ שִׁכְפּוֹת לְמַעַלָּה, וְלָכֵן נִקְשְׂרוּ זֶה עִם
זֶה, פְּרִי עֵץ הָדָר כֹּפֶת תְּמָרִים, וְלֹא כְּתוּב וְכֹפֶת
תְּמָרִים.

זֹאת מִשְׁחַת אֶהְרֹן וּמִשְׁחַת בְּנָיו

כְּתוּב (ויקרא ז) זֹאת מִשְׁחַת אֶהְרֹן וּמִשְׁחַת בְּנָיו. מַה
זֶה אוֹמֵר? אֵלָּא זֹאת - זֶה מְזַבֵּחַ, שֶׁנִּמְשַׁח עַל יַד
אֶהְרֹן, שְׁכַתוֹב וּמִשְׁחַת אֶת מְזַבֵּחַ הָעֵלֶה וְאֶת כָּל
כְּלָיו. וּמִשְׁחַת (זו מִשְׁחַת) בְּנָיו, שֶׁהָרִי נִמְשַׁח מְכֻלָּם,
וּמִתְגַּדֵּל וּמִתְבָּרַךְ וּמִטְהַר.

עֲנֵן סִיבּוּב הַמְזַבֵּחַ פַּעַם אַחַת בְּכָל יוֹם, וְאַחַר כֵּן
שְׁבַע פְּעָמִים - חֶלְקוֹ שֶׁל הַמְזַבֵּחַ

בֵּא רָאָה, בְּחָג סוּבְבִים אֶת הַמְזַבֵּחַ פַּעַם אַחַת בְּכָל
יוֹם, וְאַחַר כֵּן שְׁבַע פְּעָמִים. מַה זֶה אוֹמֵר? אֵלָּא,
לְמַלְכָּה שֶׁהִזְמִינוּ אוֹרְחִים וְהִתְעַסְקוּ עִמָּהֶם, וְהִיתָה
לְמַלְכָּה בַת יַחִידָה. אֲמַרָה לוֹ: אֲדוּנִי הַמְּלָךְ, מִשּׁוּם
הָאוֹרְחִים לֹא שָׁמַתְ לָב אֵלַי? אָמַר לָהּ: חֲתוּבָה בַתִּי,
מָנָה אֲעֵלָּה לָךְ בְּכָל יוֹם, (שְׁשׁוּהָ בְּכָלִים). כֵּן בְּכָל יוֹם וְיוֹם
שֶׁל חֲתָן מְקַרְבִּים יִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד אֲמוֹת הָעוֹלָם.
אָמַר הַמְזַבֵּחַ לְמַלְכָּה הַקְּדוּשָׁה: לְכָלֶם נִמְצָאִים מְנוֹת
וְחֶלְקִים, וְלִי מַה אַתָּה נוֹתֵן? אָמַר לָהּ: בְּכָל יוֹם
וְיוֹם יִסּוּבְבוּ אוֹתָךְ שִׁבְעָה יָמִים עֲלִיזוֹנִים לְבָרְךָ
אוֹתָךְ, וְנוֹתְנִים לָךְ שִׁבְעִים חֶלְקִים (בְּכָל יוֹם). רַבִּי
יוֹסִי אָמַר, שִׁבְעִים חֶלְקִים בְּכָל יוֹם כְּנֶגֶד שִׁבְעִים
פְּרִים שֶׁנִּקְרְבִים בְּחָג.

מִבְּשָׂרִי, וְדָא הוּא פְּרִי עֵץ הָדָר. מִנְלֵן דְּאָדָם
עֵץ אֶקְרִי. דְּכַתִּיב, (דברים ט) כִּי הָאֵדָם עֵץ הַשְּׂדֵה.

עֲנֵן כֹּפֶת תְּמָרִים

כֹּפֶת תְּמָרִים, דְּסִלִּיק לְשִׁבְעִין שָׁנִין, וּבִיָּה
אֲשִׁתְּכִלְלוּ שִׁבְעִין שָׁנִין עֲלָיוֹן. וְדָא אֲכַפֶּת
וְאֲתַקְשֵׁר לְעִילָא וְתַתָּא. וְעַל דָּא אֶקְרִי כֹּפֶת,
כְּמָה דְּאֵת אָמַר כִּפִּיתוּ, דְּסִלִּיק לְהֵכָא וְלְהֵכָא.
הָדָא הוּא דְּכַתִּיב כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֶרְצֵי דִּי יִקְרָא.

מִי שְׁחוּטָא אֶל הַמְזַבֵּחַ הוּא חוּטָא בְּכָל

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, פְּרִי עֵץ הָדָר דָּא מְזַבֵּחַ, דְּעֵבִיד
פִּירִין, וְסִלִּיק אֲבִין לְכָל סְטָרִין. מָאִי טַעְמָא.
בְּגִין דְּכָל ע' שָׁנִין, וְהִבִּין לָהּ חוּלְקָא, וְאֲתַבְּרָכָא
מְכֻלָּהוּ. מָאִי קָא מִיָּרִי. בְּגִין דְּמָאֵן דְּחִטִּי לְגַבִּי
מְזַבֵּחַ, בְּכֻלָּא חִטִּי, דְּהָא כִּפִּית לְקַבְלִי הַהוּא
דְּכִפִּית לְעִילָא, וְעַל דָּא אֲתַקְשֵׁר דָּא בְּדָא, פְּרִי
עֵץ הָדָר כֹּפֶת תְּמָרִים וְלֹא כְּתִיב וְכֹפֶת תְּמָרִים.

זֹאת מִשְׁחַת אֶהְרֹן וּמִשְׁחַת בְּנָיו

כְּתִיב (ויקרא ז) זֹאת מִשְׁחַת אֶהְרֹן וּמִשְׁחַת בְּנָיו.
מָאִי קָא מִיָּרִי. אֵלָּא, זֹאת: דָּא מְזַבֵּחַ,
דְּאֲתַמְשַׁח עַל יַד אֶהְרֹן, דְּכַתִּיב, (שמות ז)
וּמִשְׁחַת אֶת מְזַבֵּחַ הָעוֹלָה וְאֶת כָּל כְּלָיו. וּמִשְׁחַת
(ס"א זו מִשְׁחַת) בְּנָיו, דְּהָא מְכֻלָּהוּ אֲתַמְשַׁח, וְאֲתַרְבִּי,
וְאֲתַבְּרָכָא, וְאֲתַרְכָּא.

עֲנֵן סִיבּוּב הַמְזַבֵּחַ פַּעַם אַחַת בְּכָל יוֹם, וְאַחַר כֵּן
שְׁבַע פְּעָמִים - חֶלְקוֹ שֶׁל הַמְזַבֵּחַ

תָּא חֲזִי, בְּחָג סוּבְבִים אֶת הַמְזַבֵּחַ וּמִנָּה הָדָא
בְּכָל יוֹמָא, וּשְׁבַע זְמַנִּין לְבַתָּר. מָאִי קָא
מִיָּרִי. אֵלָּא, לְמַלְכָּא דְּזַמִּין אוּשְׁפִּיזִין, וְאֲתַעְסַק
בְּהוּ, וְהוּה לִיָּה לְמַלְכָּא בַת יַחִידָה, אֲמַרָה
לִיָּה, מָאִירִי מַלְכָּא, בְּגִין אוּשְׁפִּיזִין לֹא אֲשַׁנְחַת
עֲלִי. אָמַר לִיָּה, חֲתוּבָה בְּרַתִּי פְּרַקְטָא הָדָא אֲסִלִּיק
לָךְ בְּכָל יוֹמָא, (דף כ"ד ע"ב) (דְּשִׁירָא בְּכָלִים). כֵּן, בְּכָל יוֹמָא
וְיוֹמָא דְּחָג, מְקַרְבִּין יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אוּמִין
דְּעֻלְמָא. אָמַר מְזַבֵּחַ לְמַלְכָּא קְדִישָׁא, לְכָלִּהוּ
מִשְׁתַּבְּחִי מָאִנִּין וְחוּלְקִין, וְלִי מַה אַנְתָּ יְהִיב.
אָמַר לָהּ, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא יִסּוּבְבוּ לִידָךְ שִׁבְעָה
יוּמִין עֲלָיוֹן, לְבָרְכָא לָךְ, וְהִבִּין לָךְ שִׁבְעִין
חוּלְקִין (בְּכָל יוֹמָא), רַבִּי יוֹסִי אָמַר שִׁבְעִין חוּלְקִין
בְּכָל יוֹמָא לְקַבֵּל שִׁבְעִין פְּרִים דְּמִתְקַרְבִּין בְּחָג.

רבי יהודה אָמר, שְׁבַעַה בְּכָל יוֹם, מְשׁוּם שֶׁהָרִי מִתְבָּרְכָת (מקומם) מְכַלֵּם, וְלִסּוּף שְׁבַעַה הַיָּמִים מִתְבָּרְכָת מִמָּקוֹם שֶׁשָּׁמֶן הַמִּשְׁחָה נִמְצָא. (ואַחֲרֵי כֵן) שְׁבַע פְּעָמִים, כְּנִגְדַּךְ כָּל אוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים כְּדִי לְהַעֲמִיד לָהּ בְּרָכוֹת מִמַּעַן הַנִּחַל שֶׁזֶרֶם תְּמִיד וְלֹא פּוֹסֵק. נִמְצָא שֶׁמִּתְבָּרְכָת (תְּמִיד) בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, עַד שְׁבַעַה יָמִים שֶׁמִּתְבָּרְכָת מִמַּעַן הַנִּחַל. וְכֵן פְּעַם אַחֲרֵת שְׁבַע פְּעָמִים כְּאֶחָד, וּמִתְקַיְּמוֹת כִּי הַבְּרָכוֹת אַחֲרֵי כֵן מִהַמָּקוֹם הָעֲלִיוֹן שֶׁהַמַּעַן יוֹצֵא וְלֹא פּוֹסֵק, כְּפִי שֶׁאֲמָרְנוּ.

עַד עֲקָרָה יִלְדָה שְׁבַעַה וְרַבַּת בָּנִים אֲמַלְלָהּ
בְּכָל יוֹם מְכַרְיִזִּים עֲלֶיהָ וְאוֹמְרִים, (שְׁמוֹזֶל א ב) עַד עֲקָרָה יִלְדָה שְׁבַעַה וְרַבַּת בָּנִים אֲמַלְלָהּ. עַד עֲקָרָה יִלְדָה שְׁבַעַה - זוֹ כְּנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּתְבָּרְכָת מִשְׁבַּעַה בְּכָל יוֹם, וְעוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן עֲלִיוֹן. וְרַבַּת בָּנִים אֲמַלְלָהּ - אֵלּוּ אַמוֹת עוֹבְדֵי עַבּוּדָה זָרָה שְׁעוֹלִים בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְחֻשְׁבוֹן גְּדוּל, וְאַחֲרֵי כֵן מִתְמַעֲטִים וְהוֹלְכִים בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְלִכְּוֹן הַמִּזְבֵּחַ מְכַפֵּר עַל חֻטְאֵי יִשְׂרָאֵל, הַמִּזְבֵּחַ מְטַהֵר אוֹתָם וּמִרְיָק לָהֶם בְּרָכוֹת מִמַּעַלָּה לַמִּטָּה.

עֲנֵן הַמַּיִנִּים

וְעַנְיָ עֵץ עֵבֶת - זֶה הַמְּלַךְ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁאֲחוּז לְשָׁנֵי צִדְדִים. וּמְשׁוּם כִּי הַדָּס שֶׁלִּשָּׁה עֲנַפִּים, שִׁיעֵשָׂה עַנְיָ עֵץ עֵבֶת שֶׁאֲחוּז לְכָל צֵד. וְעַרְבֵי נַחַל - אֵלּוּ שְׁנֵי עַמּוּדִים, שֶׁמִּכָּאן יוֹצֵא לְכַפּוֹת תְּמָרִים. כַּפּוֹת תְּמָרִים, אֲחוּז לְמַעַלָּה וְאֲחוּז לְמַטָּה, וְהָרִי נִתְבָּאֵר. אֲתֵרוֹג יוֹצֵא מִתּוֹךְ הַקּוֹצִים שֶׁל הָאֵילָן, וְכֵן זֶה. גַּם כַּפּוֹת תְּמָרִים אוֹחֵז בָּהֶם וְדַאי. כָּל מֵה שֶׁיוֹצֵא לְעוֹלָם - מִכָּאן יוֹצֵא וּמִכָּאן בָּאִים (יז).

הַמִּזְבֵּחַ שֶׁל מַעַלָּה

רְבִי יוֹסִי פֶתַח, וְאָבוּאָה אֵל מִזְבֵּחַ אֱלֹהִים. מִי זֶה מִזְבֵּחַ אֱלֹהִים? זֶהוּ הַמִּזְבֵּחַ שֶׁל מַעַלָּה, מִזְבֵּחַ אֱלֹהִים וְדַאי. וְהֵינּוּ בְּאֵר שֶׁל יֶצְחָק, וְלִפְעָמִים מִזְבֵּחַ ה', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר קָם מִלְפָּנֵי מִזְבֵּחַ ה'. וְעַל זֶה יוֹרְשִׁים הַעוֹלָמוֹת מִכָּאן דִּין וְרַחֲמִים, מְשׁוּם שֶׁהִיא יוֹנֶקֶת בְּצַד הַזֶּה וּבְצַד הַזֶּה, וְהָרִי בְּאֵרוֹ אֵת הַדָּבָר.

רְבִי יְהוּדָה אָמַר, שְׁבַעַה בְּכָל יוֹמָא, בְּגִין דְּהָא אֲתַבְּרָא (מֵאַתְר) מְכַלְהוּ, וְלִסּוּף, שְׁבַעַה יוֹמִין, מִתְבָּרְכָא מֵאַתְר דְּמִשְׁחָ רַבּוּתָא אֲשֵׁתִיכָה. (וְלִבְתָּר) שְׁבַעַה זְמַנִּין, לְקַבֵּל כָּל אֵינּוֹן שְׁבַעַה יוֹמִין, בְּגִין לְקַיְימָא לָהּ בְּרַכָּאן מִן מְבוּעָא דְנַחְלָא, דְּנִגִיד תְּדִיר וְלֹא פּוֹסֵק, אֲשֵׁתִיכָה דְאֲתַבְּרָא (תְּדִיר) בְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא, עַד שְׁבַעַה יוֹמִין דְּאֲתַבְּרָא מִמְבוּעָא דְנַחְלָא. וְכֵן זְמַנָּא אַחֲרָא שְׁבַעַה זְמַנִּין כְּחֵדָא וְאֲתַקְיִמוּ בְּרַכָּאן לְבִתְרָא מֵאַתְרָא עֲלֵאָה דְּמְבוּעָא נְפִיק וְלֹא פּוֹסֵק, כְּדַקָּאמְרוּן.

עַד עֲקָרָה יִלְדָה שְׁבַעַה וְרַבַּת בָּנִים אֲמַלְלָהּ
בְּכָל יוֹמָא, מְכַרְיִזִּין עֲלֶיהָ וְאוֹמְרִין, (שְׁמוֹזֶל א ב) עַד עֲקָרָה יִלְדָה שְׁבַעַה וְרַבַּת בָּנִים אֲמַלְלָהּ. עַד עֲקָרָה יִלְדָה שְׁבַעַה: דָּא כְּנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל, דְּאֲתַבְּרָא מִשְׁבַּעַה בְּכָל יוֹמָא, וְסָלִיק לְחוּשְׁבוֹן עֲלֵאָה. וְרַבַּת בָּנִים אֲמַלְלָהּ, אֵלּוּ אוֹמִין עוֹבְדֵי עַבּוּדָה זָרָה, דְּסָלְקִין בַּיּוֹמָא קַדְמָאָה לְחוּשְׁבוֹן רַב, וְלִבְתֵּר מִתְמַעֲטִין וְאֵלּוּ בְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא. וְעַל דָּא, מִזְבֵּחַ מְכַפֵּר עַל חוֹבֵיָהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל מִזְבֵּחַ מְדַבֵּר לְהוֹן, וְאִרְיָק לְהוֹן בְּרַכָּאן מַעֲלָא לְתַתָּא.

עֲנֵן הַמַּיִנִּים

וְעַנְיָ עֵץ עֵבֶת: דָּא מְלַכָּא קַדִּישָׁא, דְּאֲחִיד לְתֵרִין סְטָרִין. וּבְגִין כִּי הַדָּס תֵּלַת עֲנָף, דִּיתְעַבַּד עַנְיָ עֵץ עֵבֶת, דְּאֲחִיד לְכָל סְטָרָא. וְעַרְבֵי נַחַל: אֵלּוּ תֵרִין קוּיִמִין, דְּמַהֲקָא נְפִיק, לְכַפּוֹת תְּמָרִים. כַּפּוֹת תְּמָרִים, אֲחִיד לְעֵילָא וְאֲחִיד לְתַתָּא, וְהָא אֲתֵמַר. אֲתֵרוֹג נְפָקָא מִגּוֹ כּוּבִין דְּאֵילָנָא וְהִי הוּא. כַּפּוֹת תְּמָרִים הִי נְמִי אֲחִיד בְּהוּ וְדַאי, כָּל מֵה דְנְפִיק לְעֵלְמָא מַהֲקָא נְפָקָא וּמַהֲקָא אֲתִיָּין. (ס"א אַתְרוֹג).

הַמִּזְבֵּחַ שֶׁל מַעַלָּה

רְבִי יוֹסִי פֶתַח, (תְּהֵלִים מו) וְאָבוּאָה אֵל מִזְבֵּחַ אֱלֹהִים. מֵאֵן מִזְבֵּחַ אֱלֹהִים. דָּא הוּא מִזְבֵּחַ דְּלַעֲיָלָא, מִזְבֵּחַ אֱלֹהִים וְדַאי. וְהֵינּוּ בְּאֵר דְּיֶצְחָק. וְלִזְמַנִּין מִזְבֵּחַ יי', כְּמֵה דְאֵת אָמַר (מְלָכִים א ח) קָם מִלְפָּנֵי מִזְבֵּחַ יי', וְעַל דָּא יִרְתִּין עֲלֵמִין מַהֲקָא דִּינָא וְרַחֲמִין, בְּגִין דְּהִיא יִנְקָא בְּהָא סְטָרָא וּבְהָא סְטָרָא, וְהָא אוֹקְמוּהָ מְלָה.

ליל ז' פרשת נח (דף ס"ג ע"א)

צהלי קולך בת גלים הקשיבי לישׁה ענייה ענתות פתח רבי יוסי ואמר (ישעיה ט) צהלי קולך בת גלים הקשיבי לישׁה ענייה ענתות. האי קרא אוקמוה חבריא. אבל האי קרא על כנסת ישראל אתמר. צהלי קולך בת גלים, ברתיה דאברהם אבינו הכי אוקמוה בת גלים כדכתיב, (שיר השירים ד) גל נעול. גלים אנון נהורין דמתכנשי ואזלי ועאלין לגווה ומליין לה כדכתיב, (שיר השירים ד) שלחיד פרדם רמונים.

הקשיבי לישׁה כמה דאת אמר (איוב ד) ליש אובד מבלי טרף. ליש דכר. לישׁה נוקבא. אמאי אקרי ליש, אי משום (משלי ז) דכתיב ליש גבור בבהמה, או משום דכתיב ליש אובד מבלי טרף. אלא כלא איהו ליש גבורה תתאה דאתי מגבורה עלאה. ליש אובד מבלי טרף, בשעתא דאנון נחלין מסתלקין ולא עאלין לגווה, כדון אתקרי לישׁה דאבידת מבלי טרף. דכתיב ליש אובד מבלי (דף סג ע"ב) טרף ובני לביא יתפרדו.

ומה דאמר לישׁה היינו ענייה ענתות מסכנא דמסכנותא כמה דאת אמר, (ירמיה א) מן הכהנים אשר בענתות וכתיב, (מלכים א ב) ענתות לך על שדיך. מאי איריא. אלא כל זמנא דדוד מלכא הוה קיים, אסתלק אבייתר בעויתרא ובכללא. לבתר אמר ליה שלמה ענתות לך על שדיך.

אמאי קרי ליה שלמה הכי. אלא אמר ליה ביומך הוה אבא כמסכנו והשתא לך על שדיך. השתא אית לומר אמאי אקרי אבייתר ענתות. אי תימא דהוה מן ענתות, הא תנינן דכתיב, (שמואל א כב) וימלט בן אהוד לאחימלך בן אחיטוב ושמו אבייתר. והוא מנוב הוה, דהא נוב עיר הכהנים הוה. ואף על פי דאמרו דהיא נוב היא ענתות ואמאי אקרי לה ענתות בגין דנחתת למסכנו ואתאביד קרתא על ידא דשאול ואתאבידו כהני. אלא ענתות כפר הוה, ולא הוה נוב, ועל דא קרי ליה אבייתר ענתות, בגין דאמר (מלכים א ב) וכי התעניית בכל אשר התענה אבי. ומקרתא דנוב הוה, ועל מסכנו דדוד דהוה ביומוי אקרי ליה הכי.

ליל ז' פרשת נח (דף ס"ג ע"א)

צהלי קולך בת גלים הקשיבי לישׁה ענייה ענתות פתח רבי יוסי ואמר, (ישעיה ט) צהלי קולך בת גלים הקשיבי לישׁה ענייה ענתות. פסוק זה פרשוהו החברים. אבל פסוק זה נאמר על כנסת ישראל. צהלי קולך בת גלים - בתו של אברהם אבינו, כן פרשוהו בת גלים, כפתיב (שיר ד) גל נעול. גלים הם מאורות שמתכנסים והולכים ונכנסים לתוכה וממלאים אותה, כפתיב (סם) שלחיד פרדם רמונים.

הקשיבי לישׁה, כמו שנאמר (איוב ד) ליש אובד מבלי טרף. ליש - זכר. לישׁה - נקבה. למה נקרא ליש? אם משום שכתוב (משלי ז) ליש גבור בבהמה, או משום שכתוב ליש אובד מבלי טרף. אלא הכל הוא ליש, גבורה תחתונה שבאה מגבורה עליונה. ליש אובד מבלי טרף - בשעה שאותם נחלים מסתלקים ולא נכנסים לתוכה, אז נקראת לישׁה שאובדת מבלי טרף, שכתוב ליש אובד מבלי טרף ובני לביא יתפרדו.

ומה שאמר לישׁה, היינו ענייה ענתות, עני של עניות, כמו שנאמר (ירמיה א) מן הכהנים אשר בענתות, וכתוב (מלכים א ב) ענתות לך על שדיך. מה משמיענו? אלא כל זמן שהמלך דוד היה קיים, עלה אבייתר בעשר ובכלל. אחר כן אמר לו שלמה, ענתות לך על שדיך.

למה קרא לו שלמה כן? אלא אמר לו, בימך היה אבא בעני, ועכשו לך על שדיך. כעת יש לומר, למה נקרא אבייתר ענתות? אם תאמר שהיה מענתות, הרי שנינו שכתוב (שמואל א כב) וימלט בן אהוד לאחימלך בן אחיטוב ושמו אבייתר. והוא מנוב היה, שהרי נוב היתה עיר הכהנים. ואף על פי שאמרו, היא נוב היא ענתות, ולמה נקראת ענתות? משום שיירדה לעני ואבדה העיר על ידי שאול ואבדו הכהנים. אלא ענתות כפר היה, ואינה נוב, ולכן קרא לה אבייתר ענתות, משום שאמר (מלכים א ב) וכי התעניית בכל אשר התענה אבי. והוא היה מהעיר נוב, ועל העני של דוד שהיה לו בימיו קרא לו כן.

אמר רבי חייא, העולם היה בעני מיום שעבר אדם על מצוות הקדוש ברוך הוא, עד שבא נח והקריב קרבן והתישב העולם. אמר רבי יוסי, לא התישב העולם ולא יצאה הארץ מזהמת הנחש, עד שעמדו ישראל על הר סיני ונאחזו בעץ החיים, ואז התישב העולם.

ואלמלא שחזרו ישראל וחסאו לפני הקדוש ברוך הוא, לא היו מתים לעולמים, שהרי נפסקה מהם זהמת הנחש. כיון שחטאו, אז נשברו אותם הלוחות הראשונים שהיתה בהם חרות של הכל, החרות מאותו הנחש שהוא קץ כל בשור. וכשקמו הלויים להרג הרג, אז התעורר הנחש הרע והיה הולך לפניהם, ולא יכל לשלט בהם, משום שישראל היו מזדרזים כלם בחגורות מזינות, ולא יכל הנחש לשלט בהם. וכיון שאמר למשה (שמות לג) ועתה הורד עדיך מעליך, נתנה רשות לנחש הזה לשלט עליהם.

ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב **בא** ראה מה כתוב (סו), ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב. ויתנצלו? וינצלו צריך להיות! אלא ויתנצלו על ידי האחר, משום שנתנה רשות לנחש לשלט. את עדים מהר חרב, שקבלו מהר חורב כשנתנה תורה לישראל.

למה לא בטל נח מות מהעולם **אמר** רבי חייא, נח שהיה צדיק, למה לא היה מבטל מות מהעולם? אלא משום שעדין לא הסתלקה הזהמה מן העולם. ועוד, שהם לא האמינו בקדוש-ברוך-הוא, וכלם אחוזים בעלים של האילן למטה ומתלבשים ברוח סמא. ועוד הוסיפו אחר כך לחטא וללכת אחר יצר הרע ככראשונה. והתורה הקדושה, שהיא עץ החיים, עדין לא הוריד אותה הקדוש ברוך הוא לארץ, ועוד שהיא משוף אותו בעולם אחר כך, שכתוב וישת מן היין וישכרוניתגל בתוך אהלה, והרי נתבאר.

ענין הד' מינים בחג

עד שהיו הלככים, ראו יהודי אחד שהיה בא. אמר רבי יוסי, האיש הזה הוא יהודי ונראה. כשהגיע

אמר רבי חייא במסכנותא הוה עלמא מיומא דעבר אדם על פקודי קדשא בריד הוא. עד דאתא נח וקריב קרבן ואתיישב עלמא. אמר רבי יוסי לא אתיישב עלמא ולא נפקא ארעא מזוהמא דנחש עד דקיימו ישראל על טורא דסיני ואתאחידו באילנא דחיי כדין אתיישב עלמא.

ואלמלא דהדרו ישראל והאבו קמיה קדשא בריד הוא לא הוו מתין לעלמין. דהא אתפסק מנייהו זוהמא דנחש. כיון דחבו כדין אתברו אנני לוחי קדמאי, דהוו בהו חירו דכלא. חירו דההוא נחש דאיהו קץ כל בשר. וכד קמו ליואי לקטלא קטלא, כדין אתער הויא בישא והוה אזיל קמיהו ולא יכיל לשלטאה בהו. כגון דהוו ישראל מזדרזין בלהו בחגורו מזינין ולא יכיל ההוא נחש לשלטאה בהו. וכיון דאמר למשה (שמות לג) ועתה הורד עדיך מעליך, אתייהיב רשו להאי נחש לשלטאה עלייהו.

ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב **תא** חזו, מה כתוב, (שמות לג) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב. ויתנצלו וינצלו מיבעי ליה. אלא ויתנצלו על ידי דא דאחרא כגון דאתייהיב רשו לנחש לשלטאה. את עדים מהר חרב דקבלו מטורא דחורב כד אתייהיב אורייתא לישראל.

למה לא בטל נח מות מהעולם

אמר רבי חייא נח דהוה צדיק אמאי לא הוה בטיל מותא מעלמא. אלא כגון דער לא סלקת זוהמא מעלמא. ועוד דאנני לא הוו מהימנין ביה בקודשא בריד הוא וכלהו אחידן כטרפי אילנא לתתא ומתלבשאן ברוח מסאבא. ותו לבתר אוספו למחטי ולמהך בתר יצר הרע כד בקדמיתא. ואורייתא קדישא דאיהו אילנא דחיי אפתי לא נחית לה קדשא בריד הוא בארעא. ותו דאיהו אמשיד ליה בעלמא לבתר דכתיב וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה והא אתמר.

ענין הד' מינים בחג

עד דהוו אזלי, חמו חד יודאי דהוה אתי. אמר רבי יוסי האי בר נש יודאי איהו ואתחזי.

אֲלֵיהֶם, שְׁאֵלוֹ אוֹתוֹ. אָמַר לָהֶם, אֲנִי שְׁלִיחַ מִצְוָה, שֶׁהָרִי אֲנִי גָרִים בְּכַפֵּר רָאִמִּי, וְהִגִּיעַ זְמַן הַחֵג, וְאֲנִי צָרִיכִים לְוֹלֵב עִם הַמִּינִים שְׁלוֹ עִמּוֹ, וְאֲנִי הוֹלֵךְ לְקַטֹּף אוֹתָם לְמִצְוָה. הֲלָכּוּ כְּפָחַד. אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ יְהוּדִי, אֲרַבְעַת מִיְּנֵי הַלוֹלֵב הֲלָלוּ שְׁבַכְלָם בְּאִים לְרִצּוֹת בְּעַד הָעוֹלָם [נ"א עַל הַמַּיִם], שְׁמַעְתֶּם לָמָּה אֲנִי צָרִיכִים אוֹתָם בְּחָג? אָמַר לוֹ, כִּבֵּר הָעִירוֹ בְּזֶה הַחֲבָרִים, אֲבָל אִם דָּבָר חָדָשׁ הוּא תַּחַת יָדְךָ - אָמַר אוֹתָהּ.

אָמַר לָהֶם, וַיֵּדָא אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁאֲנִי גָרִים בּוֹ הוּא קֶטַן, וְכֻלָּם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וַיֵּשׁ עֲלֵינוּ תַלְמִיד חֶכֶם וְשִׁמּוֹ רַבִּי יִצְחָק בֶּר יוֹסִי מַחֲזִיאָה, וּבְכָל יוֹם וַיּוֹם אוֹמֵר לָנוּ דְבָרֵי תּוֹרָה חֲדָשִׁים, וְאָמַר שֶׁהָרִי בְּחָג זְמַן הוּא לְשֵׁלֵט. [יִשְׂרָאֵל שׁוֹלְטִים בְּאוֹתוֹ זְמַן וְלוֹקָחִים לְוֹלֵב שֶׁמֶרְאָה שֶׁאֲנִי נִצְחָנוּ עַל כָּל אוֹתָם שֶׁנִּקְרָאִים הַמּוֹן הָעָם וְלְשֵׁלֵט עֲלֵיהֶם] [אֲזִי עֶבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזְּנוּנִים בְּרוּךְ ה' שֶׁלֹּא נִתְּנָנוּ טָרֵף לְשִׁנָּיִם. וְכִי יֵשׁ שְׁנַיִם לְמַיִם? אֶלְא! (שֶׁכֵּן אוֹתָם גְּדוֹלִים) אוֹתָם שְׂאֵר הָעַמִּים. אוֹתָם מְמַנִּים גְּדוֹלִים עַל שְׂאֵר הָעַמִּים עִבּוֹ, וּמִתְבָּרְכִים מִצְדָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְקוֹרְאִים לָהֶם מִיַּם הַזְּנוּנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קכד) הַמַּיִם הַזְּנוּנִים. וּבִשְׁבִיל לְשֵׁלֵט עֲלֵיהֶם בָּאֲנִי בְּסוּד הַשָּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּאוֹתָם אֲרַבְעָה מִיְּנֵי הַלוֹלֵב לְרִצּוֹת אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא [עֲלֵיהֶם] וְלְשֵׁלֵט עֲלֵיהֶם בְּסוּד הַשָּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְלִהְיוֹת עֲלֵינוּ מִיַּם קְדוֹשִׁים לְנִסּוֹף עַל גְּבֵי הַמַּזְבֵּחַ.

עֲנֵן רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם הַכַּפּוּרִים, סְכוּת וְשִׁמְיֵנוּ עֲצֻרַת עוֹד אָמַר לָהֶם, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַתְּעוֹרְרוּת רֹאשׁוֹנָה הִיא בְּעוֹלָם. מֵה זֶה הַתְּעוֹרְרוּת רֹאשׁוֹנָה? זֶה בֵּית דִּין הַתַּחְתּוֹן [נ"א זֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה מִמַּשׁ] שֶׁמִּתְעוֹרֵר לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב עַל הָעוֹלָם בְּדִין וְדוֹן אֶת הָעוֹלָם.

וְשׁוֹלֵט בֵּית הַדִּין [שֶׁלְמַטְהָ] הִזָּה לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם, עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁמֵּאִירִים פְּנֵיהָ, וְלֹא נִמְצָא נַחֵשׁ מְלָשִׁין בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק בְּמֵה שֶׁמִּבְּאִיִּים לוֹ אוֹתוֹ הַשְּׁעִיר, שֶׁהוּא מִצַּד רוּחַ הַטְּמָאָה כְּרָאִי לוֹ. וּמִשׁוֹם שֶׁמִּתְעַסֵּק בְּאוֹתוֹ שְׁעִיר, לֹא קָרִיב לְמִקְדָּשׁ.

וְשְׁעִיר זֶה כְּמוֹ אוֹתוֹ שְׁעִיר שֶׁל רֹאשׁ חֲדָשׁ שֶׁמִּתְעַסֵּק בּוֹ וּמֵאִירוֹת פְּנֵיהָ שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה [כִּן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה] [מֵאִירִים] [פְּנֵי הַמִּקְדָּשׁ]. וְעַל

כִּד מִטָּא גְבוּיָהוּ שְׁאִילוֹ לִיה. אָמַר לוֹן שְׁלִיחָא דְמִצְוָה אָנָּא. דְהָא אָנִן דִּיּוּרֵי בְּכַפֵּר דְרָאִמִּין, וּמִטָּא זְמַנָּא דְחֵג, וְאָנִן צָרִיכִין לְוֹלֵב וְזִינִין דְעַמִּיה, וְאָנָּא אֲזִיל לְקַטֵּעַ לוֹן לְמִצְוָה. אֲזִילוּ כְּחָדָא. אָמַר לָהּ הֵהוּא יוֹדָאִי הֵי אֲרַבְעַת מִיְּנֵי דְלוֹלֵב דְבִכְלָהוּ אֲתָאן לְרִצּוֹנֵי עֲלָמָא (נ"א עַל מַיָּא) שְׁמַעְתּוֹן אֲמַאי אָנִן צָרִיכִין לוֹן בְּחָג. אָמַר לִיה כִּבֵּר אֲתַעְרוּ כְּהוּ חֲבָרִיָּא. אֲבָל אִי מְלָה חֲדָתָא אִיהוּ תַּחוּת יָדְךָ אִימָא לָהּ.

אָמַר לוֹן וַדָּאִי הֵהוּא אֲתַר דְרָאֲנִן דִּיּוּרֵי בִיה הוּא זְעִיר וְכֻלָּהוּ עֲסָקֵי בְּאוֹרֵיָתָא. וְאִית עֲלֵן צוּרְבָא מְרַבְנֵן רַבִּי יִצְחָק בֶּר יוֹסִי מַחֲזִיאָה שְׁמִיָּה. וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אָמַר לָן מְלִין חֲדָתִין בְּאוֹרֵיָתָא. וְאָמַר דְהָא בְּחָג זְמַנָּא הוּא לְשֵׁלְטָאָה. (יִשְׂרָאֵל שְׁלִטְוִין בְּהֵהוּא זְמַנָּא, וְנִקְרִיטָא לְוֹלֵב דְמִתְחַזֵּי דְאֲנִי נִבְרִיחָא עֲלֵיָהוּ עַל כָּל אֲנִין דְאֶקְרוּן הַמּוֹן הָעָם וְלְשֵׁלְטָאָה עֲלֵיָהוּ) (אֲזִי עֶבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזְּנוּנִים בְּרוּךְ ה' שֶׁלֹּא נִתְּנָנוּ טָרֵף לְשִׁנָּיִם, וְכִי אִית שְׁנַיִם לְמַיִם. אֶלְא! (ס"א דְכָל אֲנִין רַבְרַבִּין) אָנִין שְׂאֵר עַמִּין. אָנִין רַבְרַבִּין מְמַנֵּן עַל שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלּוֹת וּמִתְבָּרְכָאן מִסְטָרֵיָהוּ דִּישְׂרָאֵל וְקָרִינֵן לוֹן מִיַּם הַזְּנוּנִים. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (תְּהִלִּים קכד) הַמַּיִם הַזְּנוּנִים. וּבְגִין לְשֵׁלְטָאָה עֲלֵיָהוּ אֲתִינָא בְּרוּא דְשְׂמָא קְדִישָׁא בְּאֲנִין אֲרַבְעַת מִיְּנֵי שְׁבַלּוֹלֵב לְרִצּוֹנֵי לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא (עֲלֵיָהוּ) וְלְשֵׁלְטָאָה (דף סד ע"א) עֲלֵיָהוּ בְּרוּא דְשְׂמָא קְדִישָׁא. וְלֹאֲתַעְרָא עֲלֵן מִיְּנֵי קְדִישִׁין לְנִסְכָּא עַל גְּבֵי מִדְבָּחָא.

עֲנֵן רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם הַכַּפּוּרִים, סְכוּת וְשִׁמְיֵנוּ עֲצֻרַת תּוֹ אָמַר לוֹן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֲתַעְרוּתָא קְדָמָאָה אִיהוּ בְּעֲלָמָא. מָאִי אֲתַעְרוּתָא קְדָמָאָה. דָּא בִּי דִינָא דְלִתְמָא (נ"א דָּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה מִקַּשׁ) דְאֲתַעַר לְמִידִין עֲלָמָא. וְקְדָשָׁא בְּרִיד הוּא יְתִיב עַל עֲלָמָא בְּדִינָא וְדָאִין עֲלָמָא.

וְשֵׁלְטָאָה הִיא בִּי דִינָא לְמִידִין עֲלָמָא, עַד יוֹמָא דְכַפּוּרֵי דְנִהְרִין אֲנַפְהָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח חוּיָא דְלְטוּרָא בְּעֲלָמָא. דָּאִיהוּ אֲתַעַסֵּק בְּמֵה דְאֲתִינֵן לִיה הֵהוּא שְׁעִיר דָּאִיהוּ מִסְטָרָא דְרוּחַ מְסָאָבָא כְּדָא חוּי לִיה. וּבְגִין דְאֲתַעַסֵּק בְּהֵהוּא שְׁעִיר לֹא קָרִיב לְמִקְדָּשָׁא.

וְשְׁעִיר דָּא כְּהֵהוּא שְׁעִיר דְרֹאשׁ חֲדָשׁ דְאֲתַעַסֵּק בִּיה וְאֲנִהְרֵי אֲנַפְהָא דְרֹאשׁ הַשָּׁנָה (נ"א כִּן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה) (נ"א אֲנִהְרֵי) (אֲנַפְוֵי דְמִקְדָּשָׁא). וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ

זה כל ישראל מוצאים רחמים לפני הקדוש ברוך הוא, וחטאייהם מתבטלים. וסוד אחד אמר לנו, ולא נתנה רשות לגלות פרט לחסידים קדושים עליונים חכמים. אמר רבי יוסי, מהו? אמר להם, עדין לא בדקתי אתכם.

הלכו. אחר כך אמר להם, כשהלכנו מתקרבת לשמש, מעורר הקדוש ברוך הוא צד הצפון ואוחז בו באהבה ומושך אותו אליו, והדרום מתעורר מצד אחר, והלכנו עולה ומתחברת במזרח. ואז יונקת משני צדדים ונוטלת ברכות בחשאי, ואז מתברכת הלכנו ומתמלאת. וכאן מתקרבת האשה לבעלה.

כמו שיש סוד דמות איברי (נ"א בתקוני האברים) האדם ותקוניו, כך גם יש סוד של דמות איברי הנקבה ותקוני הנקבה, והכל מפרש בתוכנו. כך גם יש למעלה (זו) שאוחז בה ומתעורר כנגד באהבה, כך גם יש למטה סוד ותקוני האדם והתחתון האחר תחת הלכנו (ד"א ותקו הנקבה).

כמו שזרוע שמאל למעלה אוחזת בה ומתעורר כנגדה באהבה, כך גם יש למטה. (ווי העמודים בלם עומדים אברים להאז זה בזה ולהתקשר זה בזה קשרי האמנה צד הקדשה מצד של רוח טמאה שהוא סוד הנפש שלמטה). **נחש זה הוא זרוע שמאל של רוח הטמאה, ואוחז בו מי שרוכב עליו, וקרוב ללכנו ומושך אותה ביניהם** (נ"א בדבקות) של דבקות ונטמאת.

ואז ישראל למטה מקריבים שעיר, ואותו נחש נמשך אחר אותו השעיר, והלכנו נטהרת ועולה למעלה ומתקשרת למעלה להתברר, ופניה מאירים מה שנחשכה למטה.

אז כאן ביום הכפורים, כיון שאותו נחש הרע מתעסק באותו שעיר, הלכנו נפרדת ממנו ומתעסקת [בישראל] ללמד עליהם סגוריא, וסוככת עליהם כמו אם על הבנים, והקדוש ברוך הוא מברך אותם מלמעלה ומוחל להם. **אחר כך כשישראל מגיעים לחג, מעוררים צד ימין למעלה, כדי שתתקשר בו הלכנו ויאורו פניה כראוי, ואז מחלקת [נותנת] חלק שלה ברכות לכל אותם ממנים שלמטה שיתעסקו**

משכחין רחמי קמי קדשא בריך הוא ואתער חובייהו. ורזא תרא אמר לן ולא אתייהיב רשו לגלאה בר לחסדי קדישין עליונין חכימין. אמר רבי יוסי מאן איהו. אמר לון עד לא בדיקנא בכו.

אזלו. לבתר אמר לון. כד סיהרא אתקריבת בשמשא. אתער קדשא בריך הוא סטרא דצפון ואחיד בה ברחימו ומשיך לה לגביה, ודרום אתער מסטרא אחרא. וסיהרא סלקא ומתחברא במזרח. וכדין ינקא מתרין סטרין ונטילת ברכאן בחשאי, וכדין אתברכא סיהרא ואתמלייא. והכא אתקריבת אתתא כבעלה.

כמה דאית רזא דיוקנא שייפי (נ"א בתקוני דשייפי) דאדם ותיקוניו. הכי נמי אית (נ"א איהו) רזא דדיוקנא דשייפי נוקבא ותקוני דנוקבא. וכלא פריש בגוון. הכי נמי אית לעילא (ד"א מאו) אחיד בה ואתער לקבל ברחימו הכי נמי אית לתתא רזא ותקונא דאדם תתאה אחרא תחות סיהרא (ד"א ותקנא דנוקבא).

כמה דדרועא שמאלא לעילא אחיד בה ואתער לקבלה ברחימו. הכי נמי אית לתתא. (ווי

העמודים בזהו קיימי שייפין לאתאחדא דא ברא ולא תלשטרא דא ברא קשרי מימנותא סטרא דקדושא מסטרא דרום מסאבא דאיהו רזא נחש לתתא). **האי נחש איהו דרועא שמאלא דרוח מסאבא. ואחיד ביה מאן דרכיב ביה וקרבא לגבי דסיהרא ומשיך לה ביניהו** (נ"א בדיבוי) **דקוטפא ואסתאבת.**

וכדין ישראל לתתא מקרבין שעיר. וההוא נחש אתמשך אבתריה דההוא שעיר. וסיהרא אתדכיאת וסלקאת לעילא ואתקשרת לעילא לאתברכא. ונהירין אנפיהא מה דאתחשכת לתתא.

כדין הכא ביומא דכפורי כיון דההוא חויא בישא אתעסק בההוא שעיר. סיהרא אתפרשת מניה ואתעסקת (בשורא) לאולפא עליהו סניגוריא וסוככת עליהו כאמא על בניו. וקדשא בריך הוא בריך לון מלעילא ומחיל לון.

לבתר ישראל כד מטי לחג מתערי סטרא דימינא לעילא. בגין דיתקשר ביה סיהרא ויתנהירו אנפיהא כדקא חזי. וכדין פלגת (קב) חולקא דברכאן לכל אנון ממנו

בְּחֶלְקֶם, וְלֹא יָבֹאוּ לִינֹק וּלְהִתְקַרֵּב לְצַד שֶׁל חֶלֶק יִשְׂרָאֵל.

כְּמוֹ זֶה לְמִטָּה - כְּשֵׁשְׁאָר הָעַמִּים מִתְּבָרְכִים, כָּלֵם מִתְעַסְקִים בִּירֵשֶׁת חֶלְקֶם, וְלֹא יָבֹאוּ לְהִתְעַרֵּב עִם יִשְׂרָאֵל וְלַחֲמֹד חֶלֶק יִרְשָׁתָם. וְלָכוּ יִשְׂרָאֵל מוֹשְׁכִים בְּרִכּוֹת לְכָל אוֹתָם מִמְּנִים, כְּדִי שִׁיתְעַסְקוּ בְּחֶלְקֶם וְלֹא יִתְעַרְבוּ עִמָּם.

וּכְשֵׁה־לְבַנָּה מִתְמַלֵּאת בְּרִכּוֹת לְמַעַלָּה כְּרֹאֵי יִשְׂרָאֵל בְּאִים וְיוֹנְקִים מִמֶּנָּה לְבָדָם. וְעַל זֶה כְּתוּב (בַּמִּדְבָּר טו) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם. מֵה זֶה עֲצַרְתָּ? כְּתַרְגוּמוֹ כְּנִישׁוֹ (הַתְּכַנְסוּת). כָּל מֵה שֶׁכִּנְסוּ מֵאוֹתָם בְּרִכּוֹת עֲלִיוֹנוֹת, לֹא יוֹנְקִים מִמֶּנָּה עִמִּים אַחֲרֵים, פָּרַט לְיִשְׂרָאֵל לְבָדָם. וְלָכוּ כְּתוּב עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם, לָכֶם וְלֹא לְשָׂאֵר הָעַמִּים, לָכֶם וְלֹא לְשָׂאֵר הַמְּמַנִּים.

וְעַל זֶה הֵם מְרַצִּים עַל הַמִּים, לְתַתּ לָהֶם חֶלֶק בְּרִכּוֹת שִׁיתְעַסְקוּ בוֹ, וְלֹא יִתְעַרְבוּ אַחַר כֹּף בְּחֻדוֹת יִשְׂרָאֵל כְּשִׁיוֹנְקִים בְּרִכּוֹת עֲלִיוֹנוֹת. וְעַל אוֹתוֹ יוֹם כְּתוּב דּוֹדִי לִי וְאֲנִי לוֹ. שְׁלֵא מִתְעַרֵּב אַחַר עַמּוֹ.

לְמַלְכָּה שֶׁהִזְמִין אֶהוּבּוֹ לְסַעֲוֶדָה עֲלִיוֹנָה שֶׁעָשָׂה לוֹ לַיּוֹם רְשׁוּם. אֶהוּבּ הַמְּלָכָה הָרִי יוֹדֵעַ שֶׁהַמְּלָכָה רוֹצָה בוֹ. אָמַר הַמְּלָכָה, כָּעֵת אֲנִי רוֹצָה לְשַׁמַּח עִם אֶהוּבִי, וְאֲנִי חוֹשֵׁשׁ שֶׁכַּאֲשֶׁר אֲנִי בְּסַעֲוֶדָה עִם אֶהוּבִי, יִכְנָסוּ כָּל אוֹתָם פְּקִידִים מִמְּנִים וְיִשְׁבוּ עִמּוֹ לְשַׁלְּחוֹ לְסַעֵד סַעֲוֶדַת הַשְּׁמִחָה עִם אֶהוּבִי. מֵה עָשָׂה? הַקָּדִים אוֹתוֹ אֶהוּב מִיָּנִים שֶׁל יְרֻקוֹת וּבָשָׂר שְׁוֹרִים וְהַקָּרִיב לְפָנָי אוֹתָם פְּקִידִים מִמְּנִים לְאֹכַל. אַחַר כֹּף יֵשֵׁב הַמְּלָכָה עִם אֶהוּבּוֹ לְאוֹתָהּ הַסַּעֲוֶדָה הַעֲלִיוֹנָה מִכָּל עֲדוּנֵי הָעוֹלָם. וּבְעוֹד שֶׁהוּא לְבָדוֹ עִם הַמְּלָכָה, בְּקֶשׁ מִמֶּנּוּ כָּל צָרְכָיו וְנָתַן לוֹ, וְשַׁמַּח הַמְּלָכָה עִם אֶהוּבּוֹ לְבָדוֹ, וְלֹא הִתְעַרְבוּ אַחֲרֵים בִּינֵיהֶם. כֹּף יִשְׂרָאֵל עִם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. לָכוּ כְּתוּב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם.

אָמְרוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֵיָא, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְקִין הַדֶּרֶךְ לְפָנֵינוּ. אֲשֶׁרִי אוֹתָם שֶׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה. בָּאוּ וּנְשַׁקְוָהוּ. קָרָא עָלָיו רַבִּי יוֹסִי, (שְׁנֵינָה

נד) וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ.

דְּלִתְמָא דִּיתְעַסְקוּן בְּחוּלְקֵהוּן. וְלֹא יִיתוּן לִינְקָא וְלִקְרָבָא בְּסַמְרָא דְחוּלְקֵהוּן דִּישְׂרָאֵל.

כְּגוֹנוֹנָא דָּא לִתְמָא כַּד שָׂאֵר עַמִּין מִתְּבָרְכִין. כְּלֵהוּן אַנוּן מִתְעַסְקִין בְּאַחְסַנְתָּ חוּלְקֵהוּן. וְלֹא הוּוּ אֲתִיִּין לְאַתְעַרְבָא בְּהַרְיִיְהוּ דִּישְׂרָאֵל וְלִתְמָא חוּלְקֵהוּן. וּבְגִין כְּדִישְׂרָאֵל אַנוּן מְשַׁכִּין בְּרַכָּאן לְכָל אַנוּן מִמֶּנּוּ בְּגִין דִּיתְעַסְקוּן בְּחוּלְקֵהוּן וְלֹא יִתְעַרְבוּן בְּהַרְיִיְהוּ. וְכַד סִיְהֵרָא אֲתִמְלִי בְּרַכָּאן לְעִילָא כְּדָקָא יְאוּת. יִשְׂרָאֵל אֲתִיִּין וְיִנְקִין מִיָּנָה בְּלַחְוִדִיְהוּ. וְעַל דָּא כְּתוּב (בַּמִּדְבָּר טו) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם. מֵאִי עֲצַרְתָּ, כְּתַרְגוּמוֹ כְּנִישׁוֹ. כָּל מֵה דְכְּנִישׁוֹ מֵאַנוּן בְּרַכָּאן עֲלֵאִין. לֹא יִנְקִין מִיָּנָה עַמִּין אַחֲרֵיִן בְּרִישְׂרָאֵל בְּלַחְוִדִיְהוּ. וּבְגִין כְּדִישְׂרָאֵל תְהִיָּה לָכֶם, לָכֶם וְלֹא לְשָׂאֵר עַמִּין. לָכֶם וְלֹא לְשָׂאֵר מְמַנִּין.

וְעַל דָּא אַנוּן מְרַצִּין עַל הַמִּים לְמִיְהַב לוֹן חוּלְקֵהוּן בְּרַכָּאן דִּיתְעַסְקוּן בֵּיהּ. וְלֹא יִתְעַרְבוּן לְבִתְרַ בְּחֻדוֹתָא דִּישְׂרָאֵל כַּד יִנְקִין בְּרַכָּאן עֲלֵאִין. וְעַל הַהוּא יוֹמָא כְּתוּב דּוֹדִי לִי וְאֲנִי לוֹ. דְּלֹא אֲתַעַרֵּב אוּחְרָא בְּהַדָּן.

לְמַלְכָּא דַּיּוֹמֵן רְחִימִיָּה בְּסַעֲוֶדְתָּא עֲלֵאָה דְעַבִּיד לִיָּה לְיוֹמָא רְשִׁימָא. הָא רְחִימִיָּה דְמַלְכָּא יוֹדֵעַ דְּמַלְכָּא (דף טו ע"ב) אֲתַרְעִי בֵּיהּ. אָמַר מַלְכָּא הַשְּׁתָּא אֲנָא כְּעִי לְמַחְדֵּי עִם רְחִימִיָּא. וְדִחִילְנָא דְכַד אֲנָא בְּסַעֲוֶדְתָּא עִם רְחִימִיָּא יַעֲלוֹן כָּל אַנוּן קַסְטוֹרִי מִמֶּנּוּ וְיִתִּיבּוֹן עַמְנָא לְפַתּוֹרָא לְמַסַּעֵד סַעֲוֶדְתָּא דְחֻדוֹהָ עִם רְחִימִיָּא. מֵה עַבִּיד אַקְדִּים הַהוּא רְחִימִיָּה קוֹסְטוֹרִין דִּירוֹקִי וּבְשָׂרָא דְתוֹרִי וְאַקְרִיב קַמִּיָּהוּ דַּאֲנוּן קַסְטוֹרִי מִמֶּנּוּ לְמִיכַל. לְבִתְרַ יִתִּיב מַלְכָּא עִם רְחִימִיָּא לְהַחִיָּא סַעֲוֶדְתָּא עֲלֵאָה מִכָּל עֲדוּנֵין דְעֻלְמָא. וּבְעוֹד דִּאִיְהוּ בְּלַחְוִדוֹי עִם מַלְכָּא שְׂאִיל לִיָּה כָּל צָרְכּוֹי וְיִהִיב לִיָּה. וְאַחְדֵּי מַלְכָּא עִם רְחִימִיָּה בְּלַחְוִדוֹהִי וְלֹא אֲתַעַרְבִין אַחֲרֵיִן בִּינֵיהוּ. כְּדִישְׂרָאֵל עִם קָדְשָׁא בְּרִיד הוּא. בְּגִין כְּדִישְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם.

אָמְרוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֵיָא קָדְשָׁא בְּרִיד הוּא אֲתַקִּין אוּחְרָא קַמֶּן. וְכַאֲיִן אַנוּן דְּמַשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִיָּתָא. אַתּוּ נְשַׁקְוָהוּ. קָרָא עֲלֵיהּ רַבִּי יוֹסִי (שְׁנֵינָה נד) וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יי וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ.

משניות ממסכת ספח

ראוי לכל אדם לקרות בכל לילה ולילה מסכת ספח פי יש בה חמשה פרקים פנגד חמשה חסדים, חמשה ענני כבוד, פי השנים אינם רק בחינת הכללות פנודע ליודעי דעת, ואסדר אותם לפניך:

פרק א

(א) ספח שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה, פסולה. רבי יהודה מכשיר. ושאניה גבוהה עשרה טפחים, ושאין לה שלש דפנות, ושחמתה מרבה מצלתה, פסולה. ספח ישנה, בית שמאי פוסלין, ובית הלל מכשירין. ואיזו היא ספח ישנה, כל שעשאה קדם לחג שלשים יום. אבל אם עשאה לשם חג, אפלו מתחלת השנה, כשרה:

(ב) העושה ספתו תחת האילן, כאלו עשאה בתוך הבית. ספח על גבי ספח, העליונה כשרה, והתחתונה פסולה. רבי יהודה אומר, אם אין דיורין בעליונה, התחתונה כשרה:

(ג) פרס עליה סדין מפני החמה, או תחתיה מפני הנשר, או שפרס על גבי הקינור, פסולה. אבל פורס הוא על גבי נקליטי המטה:

(ד) הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת ואת הקסום וסכך על גבה, פסולה. ואם היה סכך הרבה מהן, או שקצצן, כשרה. זה הכלל, כל שהוא מקבל טמאה ואין גדולו מן הארץ, אין מסככין בו. וכל דבר שאינו מקבל טמאה וגדולו מן הארץ, מסככין בו:

(ה) חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדין, אין מסככין בהן. וכלן שהתירן, כשרות. וכלן כשרות לדפנות:

(ו) מסככין בנפרים, דברי רבי יהודה. ורבי מאיר אומר. נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים, כשרה, ובלבד שלא יישן תחתיו:

(ז) תִּקְרָה שְׂאִין עֲלֶיהָ מְעֻיָּבָה, רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים, מִפְּקַפֵּק וְנוֹטֵל אַחַת מִבֵּינֵתִים, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, מִפְּקַפֵּק אוֹ נוֹטֵל אַחַת מִבֵּינֵתִים. רַבִּי מְאִיר אֹמֵר, נוֹטֵל אַחַת מִבֵּינֵתִים, וְאֵינוֹ מִפְּקַפֵּק:

(ח) הַמִּקְרָה סָכְתוֹ בְּשִׁפּוּדִין אוֹ בְּאֲרוֹכוֹת הַמָּטָה, אִם יֵשׁ רוּחַ בֵּינֵיהֶן כְּמוֹתָן, כְּשֶׁרָח. הַחוּטֵט בְּגָדֵי־שׁ לַעֲשׂוֹת בּוֹ סָכָה, אֵינָה סָכָה:

(ט) הַמְּשַׁלְּשֵׁל דְּפָנוֹת מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה, אִם גְּבוּהָה מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים, פְּסוּלָה. מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה, אִם גְּבוּהָה מִן הָאָרֶץ עֶשְׂרֵה טַפָּחִים, כְּשֶׁרָח. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר, כִּשֵּׁם שֶׁמִּלְּמַטָּה לְמַעְלָה עֶשְׂרֵה טַפָּחִים, כִּדּוּ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה עֶשְׂרֵה טַפָּחִים. הִרְחִיק אֶת הַסִּפּוּד מִן הַדְּפָנוֹת שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים, פְּסוּלָה:

(י) בֵּית שְׁנַפְחַת וְסִפּוּד עַל גְּבִיּוֹ, אִם יֵשׁ מִן הַכֶּתֶל לְסִפּוּד אַרְבַּע אַמּוֹת, פְּסוּלָה. וְכֵן חֶצֶר שֶׁהִיא מְקַפֶּת אַכְסָדְרָה. סָכָה גְּדוּלָה, שֶׁהַקִּיפּוּהָ בְּדָבָר שְׂאִין מְסַכְכִים בּוֹ, אִם יֵשׁ תַּחְתּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת, פְּסוּלָה:

(יא) הַעוֹשֶׂה סָכְתוֹ כְּמִין צְרִיף, אוֹ שֶׁסְּמָכָה לְכַתֵּל, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל, מִפְּנֵי שְׂאִין לָהּ גַּג, וְחֻכְמִים מְכַשְׁרִין. מִחֻצְלַת קָנִים גְּדוּלָה, עֲשָׂאָה לְשֹׁכְבֵיהָ, מְקַבֶּלֶת טְמֵאָה וְאֵין מְסַכְכִין בָּהּ. לְסִפּוּד, מְסַכְכִין בָּהּ וְאֵינָה מְקַבֶּלֶת טְמֵאָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר, אַחַת קִטְנָה וְאַחַת גְּדוּלָה, עֲשָׂאָה לְשֹׁכְבֵיהָ, מְקַבֶּלֶת טְמֵאָה וְאֵין מְסַכְכִין בָּהּ. לְסִפּוּד, מְסַכְכִין בָּהּ וְאֵינָה מְקַבֶּלֶת טְמֵאָה:

פֶּרֶק ב

(א) הַיֵּשֶׁן תַּחַת הַמָּטָה בַּסָּכָה, לֹא יֵצֵא יָדָיו חוּבְתוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נוֹהֲגִין הֵינּוּ, שֶׁהֵינּוּ יֹשְׁנִים תַּחַת הַמָּטָה בְּפָנֵי הַזְּקָנִים, וְלֹא אָמְרוּ לָנוּ דָּבָר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַעֲשֶׂה בְּטָבִי עָבְדוּ שֶׁל רַבֵּן גַּמְלִיאֵל שֶׁהָיָה יֹשֵׁן תַּחַת הַמָּטָה, וְאָמַר לְהֵן רַבֵּן גַּמְלִיאֵל לְזָקְנִים, רְאִיתֶם טָבִי עָבְדִי, שֶׁהוּא תַלְמִיד חָכֵם וְיוֹדֵעַ שֶׁעָבְדִים פְּטוּרִים מִן הַסָּכָה, לְפִיכֵךְ יֹשֵׁן הוּא תַּחַת הַמָּטָה. וְלִפִּי דָרְכָנוּ לְמַדְנֵנוּ, שֶׁהֵיִשֵׁן תַּחַת הַמָּטָה, לֹא יֵצֵא יָדָיו חוּבְתוֹ:

(ב) הסומך סָפְתוּ בְּכַרְעֵי הַמָּטָה, בְּשֵׁרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם אֵינָה יְכוּלָה לְעִמּוּד בְּפָנָי עֲצָמָה, פְּסוּלָה. סָפָה הַמְדַבְּלָלָת, וְשִׁצְלָתָה מְרַבָּה מִחֲמַתָּה, בְּשֵׁרָה. הַמְעַבָּה כְּמִין בֵּית, אָף עַל פִּי שְׂאִין הַפּוֹכְבִּים נִרְאִים מִתּוֹכָהּ, בְּשֵׁרָה:

(ג) הָעוֹשֶׂה סָפְתוּ בְּרֹאשׁ הָעֲגָלָה אוֹ בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה, בְּשֵׁרָה, וְעוֹלִין לָהּ בְּיוֹם טוֹב. בְּרֹאשׁ הָאֵילָן אוֹ עַל גְּבִי גָמֶל, בְּשֵׁרָה, וְאִין עוֹלִין לָהּ בְּיוֹם טוֹב. שְׂתִים בְּאֵילָן וְאַחַת בְּיַדֵּי אָדָם, אוֹ שְׂתִים בְּיַדֵּי אָדָם וְאַחַת בְּאֵילָן, בְּשֵׁרָה, וְאִין עוֹלִין לָהּ בְּיוֹם טוֹב. שְׁלֹשׁ בְּיַדֵּי אָדָם וְאַחַת בְּאֵילָן, בְּשֵׁרָה, וְעוֹלִין לָהּ בְּיוֹם טוֹב. זֶה הַקֶּלֶל, כָּל שֶׁנִּטַּל הָאֵילָן וְיְכוּלָה לְעִמּוּד בְּפָנָי עֲצָמָה, בְּשֵׁרָה, וְעוֹלִין לָהּ בְּיוֹם טוֹב:

(ד) הָעוֹשֶׂה סָפְתוּ בֵּין הָאֵילָנוֹת, וְהָאֵילָנוֹת דְּפָנוֹת לָהּ, בְּשֵׁרָה. שְׁלוּחֵי מִצְוָה פְּטוּרִין מִן הַסֶּפֶה. חוֹלִין וּמְשַׁמְשִׁיָּהוּן פְּטוּרִין מִן הַסֶּפֶה. אוֹכְלֵין וְשׁוֹתֵין עֲרָאֵי חוּץ לְסֶפֶה:

(ה) מַעֲשֶׂה וְהִבִּיאוּ לוֹ לְרֶבֶן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי לְטַעוֹם אֶת הַתְּבַשִּׁיל, וּלְרֶבֶן גַּמְלִיאֵל שְׁתֵּי כוֹתָבוֹת וּדְלֵי שֶׁל מַיִם, וְאָמְרוּ, הָעֵלוּם לְסֶפֶה. וּכְשֶׁנִּתְּנוּ לוֹ לְרַבִּי צְדוֹק אָכַל פָּחוֹת מִכַּפִּיצָה, נִטְלוּ בַמָּפָה וְאָכְלוּ חוּץ לְסֶפֶה וְלֹא בֵּרַךְ אַחֲרָיו:

(ו) רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אֲרַבַּע עֲשָׂרָה סְעוּדוֹת חִיב אָדָם לְאָכֹל בַּסֶּפֶה, אַחַת בְּיוֹם וְאַחַת בְּלַיְלָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, אִין לְדַבֵּר קֶצֶבָה, חוּץ מִלֵּילֵי יוֹם טוֹב רֵאשׁוֹן שֶׁל חַג בְּלֶבֶד. וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מִי שֶׁלֹּא אָכַל לֵילֵי יוֹם טוֹב הֲרֵאשׁוֹן, וְשָׁלִים בְּלֵילֵי יוֹם טוֹב הֲאֶחְרוֹן. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, אִין לְדַבֵּר תְּשֻׁלוּמִין, עַל זֶה נֶאֱמַר (קהלת א), מְעַנֶּת לֹא יוֹכֵל לְתַקֵּן, וְחֶסְרוֹן לֹא יוֹכֵל לְהַמְנוֹת:

(ז) מִי שֶׁהָיָה רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ בַּסֶּפֶה, וְשִׁלְחָנוּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, בֵּית שְׂמַאי פּוֹסְלִין, וּבֵית הֵלֵל מְכַשִּׁירִין. אָמְרוּ לְהֵן בֵּית הֵלֵל לְבֵית שְׂמַאי, (לֹא כֵךְ הָיָה) מַעֲשֶׂה, שֶׁהִלְכוּ זְקֵנֵי בֵּית שְׂמַאי וְזְקֵנֵי בֵּית הֵלֵל לְבַקֵּר אֶת (רַבִּי) יוֹחָנָן בֶּן הַחֹרֶנִי, וּמִצְאֻהוּ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ בַּסֶּפֶה, וְשִׁלְחָנוּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, (וְלֹא אָמְרוּ לוֹ דְּבַר). אָמְרוּ לְהֵן בֵּית שְׂמַאי, מִשֶּׁם רֵאִיָּה, אָף הֵם אָמְרוּ לוֹ, אִם כֵּן הָיִיתָ נוֹחֵג, לֹא קִיַּמְתָּ מִצְוַת סָפָה מִיָּמֶיךָ:

(ח) נָשִׁים וְעֶבְדִים וְקַמְטִים, פְּטוּרִים מִן הַסֶּכֶה. קָטָן שְׂאִינוֹ צָרִיךְ לְאִמּוֹ, חַיֵּב בַּסֶּכֶה. מַעֲשֵׂה וְיִלְדָה כָּלְתוֹ שֶׁל שְׂמַאי הִזְקֵן וּפְחַת אֶת הַמַּעֲזִיבָה וְסָבַד עַל גַּבֵי הַמָּטָה בְּשִׁבִיל הַקָּטָן:

(ט) כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים אָדָם עוֹשֶׂה סִפְתּוֹ קִבְעָה וּבֵיתוֹ עָרָאִי. יָרְדוּ גַשְׁמִים, מֵאִימָתִי מִתֵּר לְפָנֹת, מִשְׁתַּסְּרַח הַמַּקְפָּה. מִשְׁלוֹ מִשְׁל, לְמָה הַדָּבָר דּוֹמָה, לְעֶבֶד שֶׁבָא לְמִזּוּג בּוֹס לְרַבּוֹ, וְשָׂפַד לוֹ קִיתוֹן עַל פָּנָיו:

פֶּרֶק ג

(א) לוֹלֵב הַגּוֹזֵל וְהִיבֵשׁ, פְּסוּל. שֶׁל אֲשֶׁרָה וְשֶׁל עִיר הַנְּדַחַת, פְּסוּל. נִקְטָם רֹאשׁוֹ, נִפְרָצוּ עָלָיו, פְּסוּל. נִפְרְדּוּ עָלָיו, כָּשֶׁר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, וְאֶגְדָּנוּ מִלְּמַעְלָה. צִנִּי הַר הַבְּרִזָּל, כְּשֵׁרוֹת. לוֹלֵב שֵׁישׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים כְּרִי לְנִעְנַע בּוֹ, כָּשֶׁר:

(ב) הָדָם הַגּוֹזֵל וְהִיבֵשׁ, פְּסוּל. שֶׁל אֲשֶׁרָה וְשֶׁל עִיר הַנְּדַחַת, פְּסוּל. נִקְטָם רֹאשׁוֹ, נִפְרָצוּ עָלָיו אִו שִׁהִיו עֲנָבָיו מְרַבּוֹת מֵעָלָיו, פְּסוּל. וְאִם מֵעֵטָן, כָּשֶׁר. וְאִין מִמַּעֲטִין בְּיוֹם טוֹב:

(ג) עֶרְבָה גּוֹזֵלָה. וַיִּבְשָׂה, פְּסוּלָה. שֶׁל אֲשֶׁרָה וְשֶׁל עִיר הַנְּדַחַת, פְּסוּלָה. נִקְטָם רֹאשָׁהּ, נִפְרָצוּ עָלֶיהָ, וְהִצַּפְצַפָּה, פְּסוּלָה. כְּמוֹשָׁה, וְשִׁנְשָׁרוּ מִקְצַת עָלֶיהָ, וְשֶׁל בַּעַל, כְּשֵׁרָה:

(ד) רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אֹמֵר, שְׁלֹשָׁה הַדָּסִים וּשְׁתֵּי עֶרְבּוֹת לוֹלֵב אֶחָד וְאֶתְרוּג אֶחָד, אֶפְלוֹ שְׁנַיִם קְטוּמִים וְאֶחָד אֵינּוֹ קְטוּם. רַבִּי טַרְפוֹן אֹמֵר, אֶפְלוֹ שְׁלֹשָׁתָן קְטוּמִים. רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר, כְּשֵׁם שֶׁלוֹלֵב אֶחָד וְאֶתְרוּג אֶחָד, כִּךְ הָדָם אֶחָד וְעֶרְבָה אֶחָת:

(ה) אֶתְרוּג הַגּוֹזֵל וְהִיבֵשׁ, פְּסוּל. שֶׁל אֲשֶׁרָה וְשֶׁל עִיר הַנְּדַחַת, פְּסוּל. שֶׁל עֶרְלָה, פְּסוּל. שֶׁל תְּרוּמָה טְמֵאָה, פְּסוּל. שֶׁל תְּרוּמָה טְהוֹרָה, לֹא יִטּוֹל. וְאִם נָטַל, כָּשֶׁר. שֶׁל דְּמַאי, בֵּית שְׂמַאי פּוֹסְלִין, וּבֵית הֵלֵל מְכַשִּׁירִין. שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַיִם, לֹא יִטּוֹל. וְאִם נָטַל, כָּשֶׁר:

(ו) עֲלָתָה חֲזוּזִית עַל רַבּוֹ, נִטְלָה בְּטָמְתּוֹ, נִקְלָה, נִסְדָּק, נִקָּב וְחָסַר כָּל שְׂהוּא, פְּסוּל. עֲלָתָה חֲזוּזִית עַל מַעוּטָו, נִטּוֹל עֲקָצוֹ, נִקָּב וְלֹא חָסַר כָּל

שהוא, פשר. אתרוג הכושני, פסול. והירוק ככרתי, רבי מאיר מכשיר, ורבי יהודה פוסל:

(ז) שעור אתרוג הקטן, רבי מאיר אומר, כאגוז. רבי יהודה אומר, כפיצה. ובגדול, כדי שיאחז שנים בידו אחת, דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר, אפלו אחד בשתי ידיו:

(ח) אין אוגדין את הלולב אלא במינו, דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, אפלו במשיחה. אמר רבי מאיר, מעשה באנשי ירושלים, שהיו אוגדין את לולביהן בגימוניות של זהב. אמרו לו, במינו היו אוגדין אותן מלמטה:

(ט) והיכן היו מנענעין, בהודו לה' תחילה וסוף, ובאנה ה' הושיעה נא, דברי בית הלל. ובית שמאי אומרים, אף באנה ה' הצליחה נא. אמר רבי עקיבא, צופה הייתי ברבן גמליאל וברבי יהושע, שכל העם היו מנענעים את לולביהן, והן לא נענעו אלא באנה ה' הושיעה נא. מי שבא בדרך ולא היה בידו לולב לפול, לכשיכנס לביתו ישול על שלחנו. לא נטל שחרית, ישול בין הערפים, שכל היום פשר ללולב:

(י) מי, שהיה עבד או אשה או קטן מקרינ אותו, עונה אחריו מה שהן אומרים, ותהי לו מארה. אם היה גדול מקרא אותו, עונה אחריו הללויה:

(יא) מקום שנהגו לכפול, וכפול. לפשוט, ופשוט. לברך (אחריו), וברך (אחריו). הכל כמנהג המדינה. הלוקח לולב מחברו בשביעית, נותן לו אתרוג במתנה, לפי שאין רשאי ללקחו בשביעית:

(יב) בראשונה היה לולב נטל במקדש שבעה, ובמדינה יום אחר. משחרב בית המקדש, התקין רבן יוחנן בן זכאי שיחא לולב נטל במדינה שבעה, וזכר למקדש. ושיחא יום הנף פולו אסור:

(יג) יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, כל העם מוליכין את לולביהן לבית הכנסת. למחרת משכימין ובאין, כל אחד ואחד מכיר את שלו, ונוטלו. מפני שאמרו חכמים, אין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון של חג בלולבו של חברו. ושאר ימות החג, אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חברו:

(יד) רבי יוסי אומר, יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, ושכח והוציא את הלולב לרשות הרבים, פטור, מפני שהוציאו ברשות:

(טו) מקבלת אשה מיד בנה ומיד בעלה ומחזירתו למים בשבת. רבי יהודה אומר, בשבת מחזירין, ביום טוב מוסיפין, ובמועד מחליפין. קטן היודע לנענע, חיב כלולב:

פרק ד

(א) לולב וערבה, ששה ושבעה. החלל והשמחה, שמונה. סכה ונסוף חמים, שבעה. והחליל, חמשה וששה:

(ב) לולב שבעה ביצד, יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת לולב שבעה, ושאר כל הימים ששה:

(ג) ערבה שבעה ביצד, יום שביעי של ערבה שחל להיות בשבת, ערבה שבעה, ושאר כל הימים ששה:

(ד) מצות לולב ביצד, (יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת), מוליכין את לולביהן להר הבית, והתזנין מקבלין מהן וסודרין אותן על גב האצטבא, והזקנים מניחין את שלהן בלשכה. ומלמדים אותם לומר, כל מי שמגיע לולבי בידו, הרי הוא לו במתנה. למחר משפמיין ובאין, והתזנין זורקין אותם לפניהם. והן מחטפין ומכין איש את חברו. וכשראו בית דין שבאו לידי סכנה, התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל בביתו:

(ה) מצות ערבה ביצד, מקום היה למטה מירושלים, ונקרא מוצא יורדין לשם ומלקטין משם מרביות של ערבה, ובאין וזוקפין אותן בצדי המזבח, וראשיהן כפופין על גבי המזבח. תקעו והריעו ותקעו. בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת, ואומרים, אָנָּה ה' הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּה ה' הַצְּלִיחָה נָּא. רבי יהודה אומר, אָנִי וְהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא. ואותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים. בשעת פטירתו, מה הן אומרים, יפי לך מזבח, יפי לך מזבח. רבי אליעזר אומר, לֵיָּה וְלָךְ, מְזֻבַּח. לֵיָּה וְלָךְ, מְזֻבַּח:

(ו) כמעשהו בחל כד מעשהו בשבת, אלא שהיו מלקטין אותן מערב שבת ומניחים אותן בגניעות של זהב, כדי שלא יכמושו. רבי יוחנן בן

ברוקה אומר, חריות של דקל היו מביאין וחובטין אותן בקרקע בצדי המזבח, ואותו היום נקרא יום חבוט חריות:

(ז) מיד התינוקות שומטין את לולביהן ואוכלין אתרוגייהן:

(ח) החלל והשמחה שמונה כיצד, מלמד שחייב אדם בהלל ובשמחה ובכבוד יום טוב האחרון של חג, כשאר כל ימות החג. ספּה שבּעה כיצד, נמר מלאכול, לא יתיר ספּתו, אבל מוריד את הפלים מן המנחה ולמעלה, מפני כבוד יום טוב האחרון של חג:

(ט) נסוף המים כיצד, צלוחית של זהב מחזקת שלשת לגים היח ממלא מן השלוח. הגיעו לשער המים, תקעו והריעו ותקעו. עלה בכבש ופנה לשמאלו, שני ספלים של כסף היו שם. רבי יהודה אומר, של סיד היו, אלא שהיו משחרין פניהם מפני חיון. ומנקבין כמין שני חטמין דקין, אחד מעבה ואחד דק, כדי שיהו שניהם פלין בבת אחת. מערבי של מים, מזרחי של יין. ערה של מים לתוך של יין, ושל יין לתוך של מים, יצא. רבי יהודה אומר, בלג היה מנסף כל שמונה. ולמנסף אומרים לו, הגבה ירך, שפעם אחת נסף אחד על גבי רגליו, ורגמוהו כל העם באתרוגייהן:

(י) כמעשהו בחל כד מעשהו בשבת, אלא שהיה ממלא מערב שבת חבית של זהב שאינה מקדשת מן השלוח, ומניחה בלשכה. נשפכה או נתגלתה, היה ממלא מן הפיור, שתיין והמים המגלין, פסולים לגבי המזבח:

פרק ה

(א) החליל חמשה וששה. זהו החליל של בית השואבה, שאינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב. אמרו, כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה, לא ראה שמחה מימיו:

(ב) במוצאי יום טוב הראשון של חג, ירדו לעזרת נשים, ומתקנין שם תקון גדול. ומנורות של זהב היו שם, וארבעה ספלים של זהב בראשיהן

וְאַרְבָּעָה סֵלְמוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְאַרְבָּעָה יָלָדִים מִפְּרָחֵי כַהֲנָה וּבִידֵיהֶם
בָּדִים שֶׁל שֶׁמֶן שֶׁל מֵאָה וְעֶשְׂרִים לֹג, שֶׁהֵן מִטִּילִין לְכָל סֶפֶל וְסֶפֶל:

(ג) מִבָּלְאִי מִכְנָסֵי כַהֲנִים וּמִהַמְיָנִיחַן מֵחַן הָיוּ מִפְּקִיעִין, וּבָחַן הָיוּ מִדְּלִיקִין,
וְלֹא הִיָּתָה חֲצֵר בִּירוּשָׁלַיִם שְׂאִינָה מֵאִירָה מֵאוֹר בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה:

(ד) חֲסִידִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה הָיוּ מִרְקָדִים לִפְנֵיהֶם בְּאֲבוֹקוֹת שֶׁל אוֹר
שְׂבִידֵיהֶן, וְאוֹמְרִים לִפְנֵיהֶן דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת. וְהַלּוּיִם בְּכַנּוּרוֹת
וּבִנְבָלִים וּבִמְצַלְתִּים וּבְחֲצוֹצְרוֹת וּבְכִלֵּי שִׁיר בְּלֹא מִסְפָּר, עַל חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה
מַעְלוֹת הַיּוֹרְדוֹת מֵעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל לְעֶזְרַת נָשִׁים, כְּנָגֵד חֲמֵשֶׁה עֶשֶׂר שִׁיר
הַמַּעְלוֹת שְׁבַתְהֵלִים, שֶׁעֲלִיָּהֶן לְוִיִּם עוֹמְדִין בְּכִלֵּי שִׁיר וְאוֹמְרִים שִׁירָה.
וְעָמְדוּ שְׁנֵי כַהֲנִים בְּשַׁעַר הָעֲלִיּוֹן שִׁיּוֹרֵד מֵעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל לְעֶזְרַת נָשִׁים,
וּשְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת בִּידֵיהֶן. קָרָא הַגֹּבֵר, תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. הִגִּיעוּ לְמַעְלָה
עֲשִׂירִית, תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. הִגִּיעוּ לְעֶזְרָה, תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. הָיוּ
תוֹקְעִין וְהוֹלְכִין, עַד שֶׁמִּגִּיעִין לְשַׁעַר הַיּוֹצֵא מִזֶּרֶחַ. הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַיּוֹצֵא
מִמִּזְרַח, הִפְכוּ פְּנֵיהֶן לְמַעְרָב, וְאָמְרוּ, אֲבוֹתֵינוּ שֶׁהָיוּ בְּמָקוֹם הַזֶּה אַחֲרֵיהֶם
אֵל הַיָּכֵל ה' וּפְנֵיהֶם קִדְמָה, וְהִמָּה מִשְׁתַּחֲוִיִּים קִדְמָה לְשֶׁמֶשׁ, וְאָנוּ לַיהוָה
עֵינֵינוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הָיוּ שׁוֹנֵינִין וְאוֹמְרִין, אָנוּ לַיהוָה, וְלֵיהוָה עֵינֵינוּ:

(ה) אֵין פּוֹחֲתִין מֵעֶשְׂרִים וְאַחַת תְּקִיעוֹת בְּמִקְדָּשׁ, וְאֵין מוֹסִיפִין עַל
אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה. בְּכָל יוֹם הָיוּ שֵׁם עֶשְׂרִים וְאַחַת תְּקִיעוֹת (בְּמִקְדָּשׁ),
שְׁלֹשׁ לְפִתִּיחַת שְׁעָרִים, וְתִשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר, וְתִשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל בֵּין
הָעֶרְבִים. וּבַמּוֹסְפִין הָיוּ מוֹסִיפִין עוֹד תִּשְׁעַ. וּבְעֶרְבֵי שַׁבָּת הָיוּ מוֹסִיפִין עוֹד
שֵׁשׁ, שְׁלֹשׁ לְהַבְטִיל הָעַם מִמְּלֶאכֶה, וְשְׁלֹשׁ לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחָל. עֶרְבֵי
שַׁבָּת שְׁבַתוֹךְ הַחַג הָיוּ שֵׁם אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה, שְׁלֹשׁ לְפִתִּיחַת שְׁעָרִים,
שְׁלֹשׁ לְשַׁעַר הָעֲלִיּוֹן, וְשְׁלֹשׁ לְשַׁעַר הַתַּחְתּוֹן, וְשְׁלֹשׁ לְמַלּוּי הַמִּים, וְשְׁלֹשׁ
עַל גְּבֵי מִזְבֵּחַ, תִּשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר, וְתִשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים,
וְתִשְׁעַ לְמוֹסְפִין, שְׁלֹשׁ לְהַבְטִיל אֶת הָעַם מִן הַמְּלֶאכֶה, וְשְׁלֹשׁ לְהַבְדִּיל
בֵּין קֹדֶשׁ לְחָל:

(ו) יוֹם טוֹב הִרְאִישׁוֹן שֶׁל חַג הָיוּ שֵׁם שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר פָּרִים וְאֵילִים שְׁנַיִם
וְשֶׁעִיר אֶחָד. נִשְׁתַּירוּ שֵׁם אַרְבָּעָה עֶשֶׂר כְּבָשִׂים לְשְׁמוֹנֶה מִשְׁמְרוֹת. בַּיּוֹם
הִרְאִישׁוֹן, שֶׁשָׁה מִקְרִיבֵין שְׁנַיִם שְׁנַיִם, וְהַשְּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בַּשְּׁנִי, חֲמֵשֶׁה
מִקְרִיבֵין שְׁנַיִם שְׁנַיִם, וְהַשְּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בַּשְּׁלִישִׁי, אַרְבָּעָה מִקְרִיבֵין

שָׁנִים שָׁנִים, וְהִשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּרִבְעֵי, שְׁלֹשָׁה מִקְרִיבֵין שָׁנִים שָׁנִים,
וְהִשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בַּחֲמִישִׁי, שָׁנִים מִקְרִיבֵין שָׁנִים שָׁנִים, וְהִשָּׂאֵר אֶחָד
אֶחָד. בַּשְּׁשִׁי, אֶחָד מִקְרִיב שָׁנִים, וְהִשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בַּשְּׁבִיעִי, כָּלֵן שׁוּיִן.
בַּשְּׁמִינִי, חָזְרוּ לִפְנֵים כְּבָרְגָלִים. אָמְרוּ, מִי שֶׁהִקְרִיב פָּרִים הַיּוֹם, לֹא יִקְרִיב
לְמָחָר, אֲלֵא חוּזְרִין חֲלִילָה:

(ז) בְּשִׁלְשָׁה פָּרָקִים בַּשָּׁנָה הָיוּ כָּל הַמְשָׁמְרוֹת שְׁוֹת בְּאִמּוּרֵי הַרְגָלִים,
וּבְחִלּוּק לֶחֶם הַפָּנִים. בַּעֲצַרְת אֹמְרִים לוֹ, הִילָךְ מִצָּה הִילָךְ חֲמֵץ. מְשָׁמֵר
שְׁזִמְנוּ קְבוּעַ, הוּא מִקְרִיב תְּמִידִין, נְדָרִים וְנִדְבּוֹת וְשָׂאֵר קַרְבָּנוֹת צְבוּר,
וּמִקְרִיב אֵת הַכֹּל. יוֹם טוֹב הַסְּמוּךְ לַשַּׁבָּת, בֵּין מִלְּפָנֶיהָ בֵּין מִלְּאַחֲרֶיהָ,
הָיוּ כָּל הַמְשָׁמְרוֹת שְׁוֹת בְּחִלּוּק לֶחֶם הַפָּנִים:

(ח) חָל (לְהִיּוֹת) יוֹם אֶחָד לְהַפְסִיק בִּינְתֵימִים, מְשָׁמֵר שְׁזִמְנוּ קְבוּעַ, הָיָה
נוֹטֵל עֶשֶׂר חֲלוֹת, וְהַמְתַּעֲכֵב נוֹטֵל שְׁתַּיִם. וּבִשְׂאֵר יָמוֹת הַשָּׁנָה, הַנִּכְנָס
נוֹטֵל שֵׁשׁ, וְהַיּוֹצֵא נוֹטֵל שֵׁשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הַנִּכְנָס נוֹטֵל שֶׁבַע,
וְהַיּוֹצֵא נוֹטֵל חֲמֵשׁ. הַנִּכְנָסִין חוֹלְקִין בַּצָּפוֹן, וְהַיּוֹצֵאִין בַּדְּרוֹם. בְּלִגְנָה
לְעוֹלָם חוֹלְקֵת בַּדְּרוֹם, וְטַבְעָתָהּ קְבוּעָה, וְחֲלוּנָה סְתוּמָה:

ספר זוהר השבת – לאבות ובנים, זקנים עם נערים
 עם לשון הקודש – מנוקד מפסק ומחולק לקטעים
 מסדר על הפרשיות

ספר הזוהר הקדוש חק לישראל דף היומי
 עם לשון הקודש – מנוקד מפסק ומחולק לקטעים
 מסדר על הפרשיות

האדמו"ר מהאלמין - הגה"צ הרב שלום יהודה גרוס

האדמו"ר מהאלמין שליט"א, נולד בהונגריה, עלה לארץ בשנת תש"ו. בשנת תשכ"ב היגר לברוקלין. לפני 40 שנה. - **הקים הרבה ארגונים: בשנת תשכ"ה**, הקים וועד העולמי למען קדושת בית הכנסת, ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. **בשנת תשכ"ז**, ערך מלחמה גדולה נגד המזוזות הפסולות, **בשנת תשכ"ז**, ערך מערכה גדולה נגד סימילאק מחלב עכו"ם, ומאז לראשונה יצרו סימילאק מחלב ישראל¹. **בשנת תשכ"ז**, הקים ארגון הצלה, ונדפס ספר, וקול קורא'ס. **בשנת תשכ"ז**, ערך מערכה גדולה על שנכשלים באכילת תולעים בהכשר למהדרין מן המהדרין, **בשנת תשכ"ח**, ערך מערכה גדולה על אזהרת זמן קריאת שמע ותפלה². **בשנת תשכ"ח**, הקים ארגון ובית דין צדק לכשרות וטהרת המקוואות³. **בשנת תשכ"ט**, יזם הדפיס והפיץ לראשונה חק לישראל שבועי, ונדפסו 54 פרשיות בודדות, ועשר כרכים. **בשנת תשל"ב-ב"ס**, ערך מלחמה כבידה על כשרות השחיטה⁴, **בשנת תשל"ד**, הקים ארגון וועד הכשרות התאחדות הקהילות, ונדפסו 39 ספרים וקול קורא'ס. **בשנת תשל"ה**, הקים את הרעיון הדף היומי, ופרסמו כל שבוע בעיתונים על הרעיון של לימוד דף היומי, ונדפס גם כן במדריך לכשרות # 2. **בשנת תשל"ה**, ערך מלחמה גדולה למען קדושת השבת⁵. **בשנת תשל"ט-ס"ג**, ערך מלחמה כבידה על כשרות הניקור⁶, **בשנת תשמ"א-ס"ד**, ערך מלחמה כבידה על תיקון עירובין בארצה"ב⁷, **בשנת תשמ"ז** יצא לאור ספר הסכמות ומכתבים 1.296 מכתבים. **בשנת תשס"ג** שלח לארצו הקדושה כמה מיליוני ספרים ועוד 320 אלף דיסקים [בכל דיסק לערך 500 ספרים] ונחלקו בחינם בכל הארץ, ול-150.000 חיילים בצבא. **בשנת תשס"ד** שלחו לא"י עוד 250.000 דיסקים של 7000 קבצים ספרים בחינם. **בשנת תשס"ד**, הקים מפעל עולמי ללימוד הלכה יומית מחבר ורמ"א, ונדפסו ספרי שו"ע מחבר ורמ"א, וקול קורא'ס, ומודעות בהרבה עיתונים. **בשנת תשס"ו - 2006** עלה לארץ, הקים את "מפעל הזהר העולמי", ומאז פועל במסירות נפש, יומם ולילה, לזכות כל אחד מישראל בקריאה יומית של דף הזהר היומי, ובכך לממש בפועל את הבטחתם וצוואתם של רשב"י וגדולי הצדיקים, שבזכות הזוהר, יצא עם ישראל מהגלות ברחמים, והמשיח יבוא.

- בעהמ"ס: "אין ליכט פון תורה" - 887 חלקים, "אכילת מצות בישראל" - 7 חל', "אפיית המצות" - 3 חל', קובץ ספרי ארץ ישראל - 26 חלקים, "שמירת המצוות כהלכתן" - 58 חל', קובץ ספרי כשרות - 53 חל', "נפש ישעיה" על מאכלות אסורות - 7 חל', קובץ ספרי שחיטה - 26 חל', קובץ ספרי ניקור - 33 חל', קובץ ספרי שמירת שבת - 18 חל', קובץ ספרי מקוואות - 8 חל', "שמירת הברית" - 10 חל', "דברי תורה" עה"ת - 7 חל', קובץ ספרי סת"ם - 22 חל', קובץ ספרי קדושת ביהכ"נ - 17 חל', "מקדש מעט", "ואמר אמן", "עניינת אמן כהלכתו", "יצחק לשוח", ועוד. "שכר ועונש" - 6 חל', "אור הזוהר" - 5 חל', "זוהר השבת" - 5 חל', "זוהר חק לישראל" - 5 חל', "מאורות הזוהר" - 15 חל', "תיקוני זוהר" - 2 חל', "תיקוני זוהר" - 29 חל', "זוהר היומי" - 6 חל', "זוהר היומי" - 12 חל', זוהר עם פירוש הסולם, זוהר היומי - 70 חל', "זוהר תורה" - 54 חל', "תיקוני הזוהר", "אדרא רבה" ו"אדרא זוטא" עם עוד 6 ספרים, "ספרא דמשכנא", "ספרא דצניעותא" ועוד. עלוני הזוהר - 39 חל', ועוד יותר מאלף ספרים וחוברות על הזוהר הקדוש. על כל הנ"ל,

בשנת תשס"ז, הקים בארץ ישראל **מפעל הזוהר העולמי**. ונדפסו קרוב ל-2000 ספרים חוברות וקול קורא'ס. - על הדברים הנ"ל פרסם ספרים וקול קורא'ס, בלשון הקודש, באידיש ובאנגלית, ובעוד הרבה שפות. - מפיץ מיליוני ספרי זוהר הדף היומי של הזוהר, ועוד, המחולק בתפוצה עצומה בבתי מדרשות וכנסיות, חנויות, קברי צדיקים, ארגונים גדולים, כגון ערוץ הידיעות, בתי אב בכל רחבי הארץ ובחו"ל. - הקים את "קול הרשב"י" "קול הזוהר" לשמיעה של הזוהר היומי, ושומעים דרשותיו. כיום מתגורר בבית שמש, מפיץ דרשותיו מידי שבוע ברדיו 2000, ומעביר הרצאות בכל רחבי הארץ. - **מפעל הזוהר העולמי** נחל לכיש 24/8 בית שמש, טל': 0548436784.

1. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס.
2. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס.
3. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס.
4. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס.
5. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס.
6. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס.
7. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס.
8. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס.

בס"ד

הוראה לחיוב חשבון תורם יקר אנא מלא במקומות הלבנים

קוד מסלוקה		סוג חשבון	מספר חשבון											
בנק	סניף													

לכבוד בנק _____
 סניף _____
 כתובת הסניף _____

קוד מוסד	אסמכתא/קוד מזהה של הלקוח בחברה
5 9 6 7 4	

אני/הח"מ (שם בעל/ החשבון נמוסיע בספרי הבנק) _____ מס' זהות _____
 רחוב _____ עיר _____ מיקוד _____ טלפון _____

נותני/ים לכם בזה הוראה לחייב את חשבוננו/נו הג'ל בסניפכם, ביון תרומה בסכומים ובמועדים שיומציאו לכם מדי פעם בפעם באמצעי מנגני, ע"י "גן עדן התחתון" כמפורט מטה ב"פרטי הרשאה".
 2. יודיע לילינו כי:
 א. הוראה זו ניתנת לביטול ע"י הודעה פפני/מאתנו בכתב לבנק ול"גן עדן התחתון" שתכנס לתוקף, יום עסקים אחד לאחר פתו ההודעה בבנק וכן, ניתנת לביטול עפ"י הוראת כל דין.
 ב. אהיה/נהיה רשאי/ם לבעל חיוב, להודעה על כך תמסר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב.
 ג. אהיה/נהיה רשאי/ם מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זה, אם תהיה לו סיבה סבירה לכך, ויודיע לילינו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה, אם נקבעו.
 3. יודיע לילינו כי הפרטים שצוינו בכתב הרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר עם המונב.
 4. יודיע לילינו, כי סכומי החיוב עפ"י הרשאה זו, וספיעו בדפי החשבון וכי לא תשלח לילינו ע"י הבנק הודעה מיוחדת ביון חיובים אלה.
 5. הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לכביועו.
 6. הבנק רשאי להוציא/נו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זה, אם תהיה לו סיבה סבירה לכך, ויודיע לילינו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה.
 7. נא לאשר ל"גן עדן התחתון" בספח המחובר לה, קבלת הוראות אלו פפני/מאתנו.

פירטי הרשאה _____ מספר פעמים _____ מתאריך _____ עד תאריך _____
 חתימת בעל/י החשבון _____

אישור הבנק

לכבוד "גן עדן התחתון" (עפ"י זוהר פי לך לך)
 רח' נחשון 101 בית שמש 29099
 בית שמש

קוד מסלוקה		סוג חשבון	מספר חשבון											
בנק	סניף													

קוד מוסד	אסמכתא/קוד מזהה של הלקוח בחברה
5 9 6 7 4	

קבלנו הוראות מ _____ לכבוד חיובים בסכומים ובמועדים שיופיעו באמצעי מנגני שתצוינו לנו מדי פעם בפעם, ואשר מספר חשבוננו/ם בבנק יהיה נקוב בהם, והכל בהתאם לפפורט בכתב ההרשאה.
 רשמנו לפינו את ההוראות, ונפעל בהתאם כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, כל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לכביועו, כל עוד לא התקבלה אצלנו הוראת ביטול בכתב על ידי בעל/י החשבון, או כל עוד לא הוצאו/נו חשבון מן ההסדר. אישור זה לא יפגע בהחייבותיכם כלפינו לפי כתב השיפוי שנחתם על ידיכם.

בכבוד רב,
 בנק _____
 סניף _____
 תאריך _____
 חתימה וחומתת הסניף _____

בס"ד

כתב שותפות

יהודי יקר!!!

בס"ד זכית להיות שתף במאמצי הגאולה
וללמוד זוהר הקדוש "יחד שבטי ישראל",
להווי ידוע לך, שבשתי דקות לימוד זוהר ליום,
אתה בן עולם הבא, וזוכה להיות מרואי פני המלך!

**ברצוננו להגיע לכל יהודי ויהודי באשר הוא שם!
וזהו בגדר הצלת נפשות ממש! ובך משתבח הקב"ה בכל יום!**

בכמה שקלים ליום אתה נעשה שתף לרשב"י הקדוש,
זוכה לשמירה והגנה לך ולמשפחתך ובכל משלח ידך.

**בא והטה שקם, למפעל הקדוש
שכלו לשם שמים, לקירוב הגאולה ברחמים.**

זכור המשיח בפתח!

וכל מי שיכנס בתוך תיבת ההצלה של הרשב"י, יזכה לספת מגן!
ולא יחוש ולא יפחד מהאויבים, מהטילים, ומכל מיני פגעים.

הרוח בולו שלך,

תן לרשב"י ותקבל פי אלה,

בברפת אלה המגן,
מפעל הזוהר העולמי

אנא הושיטני ידיכם ומלאו את הטופס המצרף,

ושלחו בפקס: 02-9951300

לתרומות בפרטים אשראי: 054-8433385

ניתן לשלוח בפקס הנ"ל, שמות לתפלה וישועה:

וכן אפשר להתפלל וללמוד זוהר הקדוש לעלוי נשמת

תזכו למצוות ולהיים טובים!